

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliorvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno DLIII. ad annum DLXXVII.

Parisiis, 1644

Pelagii Papae II. Epistola Ad Eliam Aqvileiensem, & alios Istriae episcopos schismaticos, qui damnationi trium capitulorum non consentiebant.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15324

vel eos qui similia sentiunt & sequuntur. Apertissimum autem est quod a memoratis sanctis patribus, & maxime a sancta Synodo Calchedonenfi, nullus de quo aliqua esset suspicio admiffus est, nisi qui reieciisset superius comprehensas blasphemias, aut illis similia, vel hæresim de qua fuit suspectus, vel blasphemias denegauisset & condemnasset, in quarum suspicionem venit.

Ἐὐὸ ὁμοια Φρονῶντας, καὶ κατακολου-
θοῦντας. δηλοδοταμόντως, ὅτι πρὸς
τῶν μνημονωθέντων ἁγίων πατέρων,
καὶ μάλιστα ἀπὸ τῆς ἁγίας ἐν Καλχη-
δὼνι συνόδου, οὐδεὶς πρὸς οὐ ὑποψία
γέρονεν ἐδέχθη, εἰ μὴ ὅς ἀπέβαλετο
τὰς αἰωτέρας ἐμπελεχολύβας βλα-
σφημίας, ἢ γινώσκῃ ὁμοια ταύτης, ἢ
τῶν αἰρέσεων πρὸς ἧς ὑποψία γέρονεν, ἢ
τὰς βλασφημίας ἀπρηήσατο, καὶ κα-
τέκενε, πρὸς ὧν ἐν ὑπονοία γέρονεν.

ANNO
CHRISTI
531.

SVBSCRIPTIO.

ΥΠΟΓΡΑΦΗ.

DEVS te seruet incolumem frater honoratissime. Data ante sextum Idus Decembres, imperii Domini nostri Iustiniani æterni Augusti anno vigesimo septimo, post consulatum Basilii viri clarissimi, anno duodecimo.

Ο ΘΕΟΣ σε ὑγῆ διαφυλάτῃσι
ἀδελφεῖς ἡμιώτατε. Ἐδόθη πρὸς
ἐξ εἰδῶν Δεκεμβρίου, βασιλείας τῆς
δρακόνου ἡμῶν Ἰουστινιανοῦ ἕκτου αἰωνίου
Αὐγούστου ἔτους εἰκοσὸν ἑβδόμου, μὲν
πρὸς ἡμετέραν βασιλείου τῆς λαμ-
πρῆς, ἔτους ιβ'. [Τέλος βιβλίου

ἢ τῆς ἁγίας συνόδου τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει συναρχθείσης. Χρῆστέ ὁ θεὸς
δὲξα Ἐι. Ἀμὲν.

Diffini-
tio P. de
Marci
estat. in-
fra post
notas
Coccolli.

PELAGII PAPÆ II. EPISTOLA
AD ELIAM AQUILEIENSEM,
& alios Istriæ episcopos schismaticos, qui damnationi
trium capitulorum non consentiebant.

Huius epistolæ meminit B. Gregorius lib. 2. epist. 36. ad episcopos Hiberniæ, quam librum appellat. Eam ab eodem B. Gregorio, cum adhuc esset diaconus, scriptam fuisse nomine Pelagii papæ, testatur Paulus Vuarnefridus lib. 3. de gestis Longobardorum cap. 10. al. 20.

*Dilectissimis fratribus, Eliæ, vel vniuersis episcopis in Istriæ
partibus constitutis, Pelagius episcopus.*

1. Cor. 13.

VIRTUTVM mater caritas, quæ Redemptoris sui lucris seruiens, quæ nunquam ea quæ sua sunt querit, desiderio anhelanti me impulit dudum fraternitati vestræ plena dulcedinis scripta transmittere, quæ disiuncta diu

ANNO
CHRISTI
533.

possint suo corpori Christi membra sociare. In quibus plus precibus quam monitis loquens, affectu quo valui, exhortari curavi, vt quos aptos discutiendæ rationi præiuderit huc dilectio vestra dirigeret, quatenus in trium capitulorum negotio, vel quæque aperta sunt cognoscerent, vel quæque forsân obscura viderentur, hæc eis collatio pacificæ intentionis aperiret: tandem dilectionis vestræ scripta suscepi, quæ non rationis causas quærerent, sed deliberata apud vos iudicii sententia imperarent. Hoc autem quod vos audere de vestra sapientia video, fateor, dolens miror; & quidem per epistolas exempla, vt puto, ostendi humilitatis, amoris specimen præbui. Sed dum nihil apud vos reperi admonitionis meæ verba proficere, flens gemenisque cum propheta cogor exclamare: *Curauimus Babylonem, & non est sanata.* Ignem quantum valui caritatis accendi, & tantæ scissionis exurere rubiginem volui: sed impletam prophætæ sententiam peccatis exigentibus inueni, qui ait: *Frustra conflauit conflator, scorix eius non sunt consumptæ.* Nulla in rescriptis flamma caritatis aspicitur, nullam vel post exemplum dulcedinem redolent in cunctis suis sermonibus, nihil quod ad pacem perueniat, sonat. Pensate, quæso, hoc (quod dicere nisi singultu interrumpente non valeo) longo diuisionis vsu quanto mentis frigore fraternitas vestra torpuerit, quæ nec confriicta recalescit. Quid igitur inter hæc faciam, nisi vt pro vobis ad lacrymas vertar? *Quia enim leo rugiens circuit quærens quem deuoret, scio & vos stantes extra caulas ouium.* Non demptis fructibus palmites attingendo, sed abscissos a radice vitis aspicio. Et sudantes vos operarios cerno, sed tamen laborare extra vineam non ignoro. Ecce vrgente fine, cuncta vastantur, ad solitudinem terra redigitur, atque (vt ita dixerim) procella diluuii mundum subruit, & vestra fraternitas arcam fugit. Cum Ieremia dicam: *Quis dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontem lacrymarum?* & rursus: *Deducant oculi nostri lacrymas, & palpebræ nostræ defluant aquis.* dicam cum illo iterum: *Plorabo & requiescam.* Quia enim quietem concordix in vestro corde non inuenio, fessæ menti lacrymas sterno. Quæ enim mei spiritus requies esse potest, si ab occulto hoste inflictum vulnus mederi non potest? Ecce in cun-

Ll iij

* deuorandos.

Differ-
tio P. de
Matth.
extra
libra
notat
Concilii

Etis mundi partibus sancta & vniuersalis ecclesia vnitatis
 suæ radiis fulget, sed tamen adhuc vmbra vestra diuifio-
 nis sustinet. Vbique in fidei statu perdurat; sed gaudere
 eam de sua salute prohibet vulnus, quod de vestra abscef-
 sione tolerat. Neque enim sanum caput brachiis mœren-
 tibus gaudet: nec se quasi incolume esse peccus latatur,
 cum subiectorum viscerum doloribus tangitur. tota nam-
 que corporis compago afficitur, si pars eius vel extrema
 laceratur. Quidquid ergo est quod aliam pati sentit, in se
 harmonia caritatis attrahit, Paulo attestante, qui ait: *Et si*
quid patitur vnum membrum, compatiuntur cetera membra. Nos
 itaque sumus, qui vestro dolore transfigimur, nos qui ve-
 stris scissionibus secamur. Tanto igitur damnis vestris fe-
 stina debemus consolatione succurrere, quanto ea per ca-
 ritatem cogimur vt nostra sentire. Nam etsi differre forsi-
 tan volumus, supernæ increpationis voce terremur, quæ
 ignavos pastores increpans, dicit: *Quod fractum erat, non al-*
ligastis, & quod abiectum non reduxistis, & quod perditum non
quæstistis. Si differre volumus, indiscretæ inuentionis incre-
 pamur, qua per prophetam Dominus dicit: *Numquid resina*
non est in Galaad, aut medicus non est tibi? Quare ergo non est obdu-
cta cicatrix filia populi mei? Quid enim per resinam, quæ fo-
 mentum ignis est, quæ & in ornamentum domus marmo-
 ra dissipata coniungit, nisi caritas designatur? quæ & in a-
 more corda succendit, & vt sanctam ecclesiam vnitatis or-
 namento componat, discordes hominum mentes per pa-
 cis in se studium ligat? Quid per Galaad, quæ aceruus testi-
 monii interpretatur, nisi in scripturæ sacræ altitudinem* in-
 numerata sententiarum densitas dicit? Quid per medici vo-
 cabulum, nisi vnusquisque prædicator? Quid per non ob-
 ductam filia cicatricem, nisi culpa plebis ante Dei oculos
 nuda monstratur? Resina ergo in Galaad defuisse conuin-
 citur, si pro ostendenda veritate, cum tanta adsint scriptu-
 ræ sacræ testimonia, associando vos sanctæ ecclesiæ, ne-
 quaquam digne ardoris caritas exhibetur: & velut absen-
 te medico cicatrix non obducitur, si exhortatione cessan-
 te, tantæ scissionis culpa nullo velamine subsequenteris pa-
 cis operitur. Sed iam tempus est, ipsa nos suspicionum
 vestrarum vulnera tangere, eisque auctore Deo medica-
 mina patefactæ veritatis adhibere.

1. Cor. 12.

Ezech. 34.

Jerem. 8.

ANNO
CHRISTI
533.

Per ea quæ piæ memoriæ Iustiniani principis temporibus acta sunt, fraternitas vestra suspicatur, sanctam Calchedonensem Synodum fuisse conuulsam. Sed absit hoc a Christiano opere, a Christiana cogitatione. In ipsa quippe, Nicæna, Constantinopolitana, ac prima Synodus Ephesina firmata est: & quisquis illam parte aliqua conuelle-
re nititur, illas nimirum funditus, quæ per hanc firmatæ sunt, destruere conatur. Cui suspitioni in scriptis vestris ex sancti prædecessoris nostri Leonis epistolis ac encycliis testimonia adiungitis, vt præfatam sanctam Calchedonensem Synodum illibatam debere obseruari monstretur. Quæ quidem, fratres carissimi, ex paucis epistolis sumpta permixto ordine confusoque posuistis, vt dum interiecta alia epistola, ad alia prioris epistolæ verba recurritur, quasi ex multis epistolis prolata viderentur. Et valde miramur, cur fraternitas vestra de tam (sicut diximus) paucis epistolis non pauca sumpserit: cum constet quod de sanctæ Calchedonensis Synodi illibata veneratione & prædecessorum nostrorum assertio innumera, & multorum patrum consensus in encycliis, quasi quædam * se-
mundo, nobis infudit. Sed quia semper dictandi ordo tanta sibimet connexionione subiungitur, vt & præcedentia subsequen-
tibus seruiant, & subsequen-
tia ex præcedentibus suspendantur: eorum sensum quæ prolata sunt, melius pandimus, si infra supraque legentes, vel quo tendant, vel vnde pendeant, demonstramus.

II.

* f. sume-
do.

A dilectione igitur vestra primum testimonium sancti prædecessoris nostri Leonis ponitur, quod in eius epistola vltima continetur, quo ait: De rebus apud Nicæam & apud Calchedonem sicut Deo placuit definitis, nullum
audemus inire tractatum, tamquam dubia vel infirma sint, quæ tanta per Spiritum sanctum fixit auctoritas.] Cui secundum testimonium ex ea epistola a vobis adiungitur, quod illic paulo superius habetur, quo dicitur: Quia sicut
sanctæ veraciterque dixistis, perfectio incrementum, & adiectionem plenitudo non recipit.] Interiectis autem duobus testimoniis de encycliis assumptis, præfati prædecessoris nostri Leonis item ad Leonem principem scripto vestro verba replicantur, quibus dicitur: Legitimas & diuinitus inspiratas constitutiones velle mouere, non est pa-

III.

Epist. 78. ad
Leo. imp.

Ibidem.

2. Tim. 2.

cifici hominis, sed rebellis, dicente Apostolo: *Verbis contendere, ad nihil est utile, nisi ad subuersionem audientium.* Nam si humanis persuasionibus semper disceptare sit liberum, nunquam deesse poterunt qui veritati audeant resultare.] Et eius rursus ad eum: Non finas contra dexteram omnipotentis Dei triumphos rediuiuis exurgere motibus extincta certamina.] Cuius adhuc testimonium post pauca subdidistis: Nihil prorsus de bene compositis retractetur.] Vltimum vero a vobis ponitur testimonium, quod in priori eius epistola, de qua multa iam testimonia prolata

Ead. ep. 78.

fuerant, continetur, primum quo dicitur: Quæ iam patefacta sunt quærere, quæ perfecta sunt retractare, & quæ sunt definita conuellere, quid aliud est, quam de adeptis gratiam non referre, & ad interdictam arboris cibum improbos appetitus mortiferam cupiditatis extendere?] Hæc sunt, fratres dilectissimi, quæ beati Leonis ad Leonem principem verba posuistis: quæ videlicet ab eo pro custodia illibatae fidei, non autem pro causis episcoporum specialibus, quæ apud Calchedonem gesta sunt, proferuntur. Nam quia pro solius fidei intemerata obseruatione dixerit, pensandum est in eadem epistola quid præmisit. ait

In suprad.
epist.

enim, ad eundem principem loquens: Supra curam rerum temporalium religiosæ prouidentia famulatum diuinis & æternis dispositionibus perseueranter impenditis, vt scilicet catholica fides, quæ humanum genus sola viuificat, sola sanctificat, in vna confessione permaneat; & dissensiones quæ de terrenarum opinionum varietate nascuntur, a soliditate illius petrae, supra quam ciuitas Dei ædificatur, abigantur.] Si igitur fidem, fratres carissimi, in cunctis mundi partibus vno ac solido statu vigere non cerneretis, conuulsum quidquam de sancta Calchedonensi Synodo recte diceretis. At postquam nihil nunc aliud nisi de personis agitur, nihil de sancta Calchedonensis Synodi fide quæritis, auctoritatem patrum quasi sequendo declinatis. Namque vt isdem beatus Leo ostenderet, retractari quæ perfecta sunt non deberi; qua hæc intentione dixisset, illico subdidit: Quia ad pacem vniuersalis ecclesie, & ad custodiam catholicæ fidei cura dignamini sollicitiore* viuere.]

Ibidem.

Quid igitur cum prohiberet definita conuelli, admonitionem protinus de custodia catholicæ fidei

ANNO
CHRISTI
553.*respicit
re.

fidei

ANNO
CHRISTI
553

fidei subiunxit, & quia non hoc de retractandis causis specialibus, sed de sola fidei professione dixisset, indicauit? Illa namque nunc in vestra quaestione vertuntur, quæ ipse quoque prædecessor noster beatus Leo diiudicat; dum non nisi ea quæ apud Calchedonem de fide sunt statuta, confirmat. Ipse quippe ad Anatolium Constantinopolitanæ urbis episcopum scribens, dum eum de quodam nouo ausu corripere, dicit: Vt sanctam Synodum ad extinguendam solum hæresim, & ad confirmationem fidei catholicæ studio Christianissimi principis congregatam, in occasionem ambitus trahas.] & rursus: Ita abuti voluit Concilio synodali, vt fratres in fidei tantummodo negotio conuocatos, & *definitionis eius causâ, quæ erat curanda, pertractos, ad consentiendum sibi aut deprauando traduceret, aut terrendo compelleret.] Qui vt nihil se omnimodo de Calchedonenſi Synodo suscipere, nisi quod de sola fide gestum fuerat, demonstraret, eidem Synodo scribens, ait: Vt & fraterna vniuersitas, & omnium fidelium corda cognoscant, non solum per fratres, qui vicem meam executi sunt, sed etiam per approbationem gestorum synodaliū propriam vobiscum inisse sententiam, in sola videlicet fidei causâ, quod sæpe dicendum est.] Qui ergo vnit cum Calchedonenſi Synodo in sola fidei causâ conuocata, cuncta quæ illic specialiter gesta sunt, se procul dubio extraneum demonstrat. Hinc est rursus quod cum præfato Anatolio de recipiendo Attico presbytero scriberet, dicit: Ita vt Calchedonenſis Synodi definitionem de fide, cui etiam dilectio tua subscribendo consensit, & quam apostolicæ sedis firmavit auctoritas, profiteatur se per omnia seruaturum.] Qui Calchedonenſis Synodi definitionem dicens, Vigilanter etiam, De fide, non adderet, nisi causas, quæ illic specialiter motæ fuerant, reprobasset (solam nihilo minus exciperet) quæ ei singulariter displicerent. At postquam nihil aliud Synodi, nisi fidei definitionem recepit: quid est aliud, nisi quod cetera quæ illic specialiter mota sunt, refutauit? Neque enim si vellet, vnam tantummodo causam præfati Anatolii reprehendere vereretur, qui hanc suo iudicio non approbatam, & serenissimis principibus, & auctori eius eidem Anatolio non est veritus scriptis discurrentibus indicare. Cum vero

Epist. 58.

Ibidem.

Epist. 61.

Epist. 77.

& de illa præfato Anatolio priuate loquitur, & rursum ad Synodum scribens, quod de sola fide gestum fuerat, se recipere confitetur; constat quod & Anatolium de speciali criminis causa redarguit, & cuncta priuata negotia, quæ mota in Synodo fuerant, retractari concessit.

IV.

Rursum in scripto vestro testimonium ac exemplum de encycliis ponitur, quod multi episcopi simul dicunt: Neque vnum iota vel apicem possumus aut commouere, aut commutare eorum quæ apud Calchedonem decreta sunt.] Cui aliud quoque testimonium quasi ex eadem epistola subiunxistis, quod videlicet Anatolii Constantinopolitanae vrbis episcopi esse non dubium est, quo ait: De Calchedonensi vero sancta Synodo dico, quoniam ipsum querere omnino, aut reuoluere aliquid eorum quæ ab ipsa finita sunt, hominum est insidiantium tantummodo ecclesiis, & vniuersali Christi paci.] In quo reuolui & conuelli prohibeat, ipse subiungat. ait enim: Quando apostolica quidem & paterna dogmata olim nobis tradita, in eo roborata sunt atque firmata.] Si igitur insidiantium est hominum apostolica dogmata & paterna conuellere, qui eadem paterna & apostolica dogmata illibata recipiunt, constat procul dubio, quia insidiantes non sunt. Eiusdem namque Synodi fidem intemeratam Deo auctore retinemus, & sic priuata negotia quæ illic gesta sunt, cum sancto prædecessore nostro Leone præterimus, vt definitionem fidei illic prolatam, proposita etiam morte, reseruemus. In præcedenti autem testimonio multorum simul episcoporum vtrum dictator, an scriptor errauerit, ignoramus. neque enim in encycliis continetur, vt ipsi in scriptis vestris posuistis. Neque enim iota vnum aut apicem possumus commouere aut violare eorum quæ ab ea recte sunt & inuolabiliter definita.] At longe est aliud, non posse commoueri ea quæ decreta sunt, & non posse commoueri ea quæ recte & inculpabiliter sunt decreta. Sciebant enim viri doctissimi, ea quæ illic gesta fuerant de causis specialibus, a prædecessore nostro Leone recepta omnimodo non fuisse: & idcirco cautissime scribunt, commoueri aut violari quæ recte ab ea & inculpabiliter definita sunt, non debere; ne si cuncta confirmare se dicerent, sententiæ sæpe fati prædecessoris nostri Leonis obuiarent. Vnde & illicil-

lico subiungunt: Ita sapiamus semper, sicut sapit apostolica Romanorum sedis ecclesia.]

Post hæc quoque exempla eiusdem prædecessoris nostri Leonis ad Basilium episcopum testimonium posuistis, quo ait: Obsecro dilectionem tuam, vt Calchedonenfis Synodi definitionibus in nullo animum relaxetis: & quæ ex diuina sunt inspiratione composita, nulla patiamini nouitate temerari.] & rursus: Vt autem possit hæc exhortatio ad omnium fratrum & coepiscoporum notitiam peruenire, diligenter vestrae fraternitatis cura perspiciat, quia (quod sæpe dicendum est) tota religio Christiana turbatur, si quidquam de his quæ apud Calchedonem constituta sunt, conuellatur.] Sed vtrum hæc de causis quarumdam personarum specialibus, an de sanctæ fidei definitione asserat, inquiratur ipse quid superius dicat. ait enim: Hæc scripta direxi, quibus dilectionem vestram credidi commonendam, vt sceleratis ausibus sancta constantia resistatis, ne in quoquam nostra communis fides aut trepida inueniatur, aut tepida.] Qui igitur admonitionem seruandæ fidei præmiserit, vbi custodiri Synodum voluit, indicauit. Si autem in huius epistolæ sermonibus ambigimus, eum ex aliis suis epistolis quo sensu hæc dixerit, requiramus.

Marciano namque Augusto scripta sua pro eadem Synodo dirigens, ait: Ad gloriam vestram & ad Constantino-

Epist. 59.

politianum antistitem scripta direxi, quæ euidenter ostenderent, me, quæ de fide catholica in prædicta Synodo definita fuerant, approbare.] Qui si cunctas & speciales causas eiusdem Synodi recepit, cur ea se approbare quæ de catholica fide in prædicta Synodo definita sunt, specialiter asserit? Rursus quoque præfato principi scribens: Quia

Ead. epist.

omnibus modis obediendum est * pietati potestati vestræ & religiosissimæ voluntati, constitutionibus synodalibus, quæ mihi de confirmatione fidei catholicæ placuerunt, libens adieci sententiam meam.] Si ergo confirmationem fidei catholicæ sibi placuisse, eique sententiam adiecisse adstruit; in his, in quibus confirmatio fidei non fuit, constat quia sententiam non adiecit.

Adhuc autem ex eiusdem beati Leonis epistola testimonium scriptis vestris inseritis, quæ ad Basilium dicit: Pie nobis & cōstanter * vtendum est, ne dum talium dispu-

VI.

Concil. Tom. 12.

Mm ij

tatio admittitur, eorum quæ diuinitus definita sunt, auctoritati derogetur.] & infra: Nec enim aliquam disceptationem plene definita reuocanda sunt, ne ad arbitrium damnatorum ipsi de his videamur ambigere, quæ manifestum est per omnia prophetis & euangelicis atque apostolicis auctoritatibus consonare.] Quæ autem vel superius definita diuinitus, vel inferius plene definita asserat, ex ipsa vel ex aliis eius epistolis vestra fraternitas penset: in quibus nunquam specialia gesta commemorat, sed sola quæ de fide sunt prolata confirmat. Vnde in his quoque verbis vigilanter ^{*f. expri-} imprimitur, & quæ plene definita dixerit ^{mitur,} attenditur, cum dicit: Ne de his ipsis videamur ^{*f. ad li-} ambigere, quæ manifestum est per omnia prophetis & euangelicis atque apostolicis auctoritatibus consonare.] Pensate quæso, fratres carissimi, si scripta Theodori prophetis & euangelicis atque apostolicis auctoritatibus consonant, quæ Redemptorem nostrum iniquis ausibus Dominum negant. Pensate si illa epistola prophetis & euangelicis atque apostolicis auctoritatibus consonare videatur, in qua & hostis ecclesiæ Nestorius defenditur, & defensor ecclesiæ Cyrillus accusatur. Pensate si illa Theodoriti scripta prophetis, euangelicis atque apostolicis auctoritatibus consonant, quæ prius contra rectam fidem edita, ipse postmodum conuersus damnat. Extremum quoque sæpe fati Leonis ad Aetium presbyterum testimonium ponitis, quo ait: Ne patiarur sopitarum rerum certamen afferri, quarum retractator non nisi sacrilegus inuenitur.] Quod de quibus rebus adstruat, ad eundem Aetium scribens ipse manifestat, dicens: Nihil ab apostolicis vnquam potero sentire diuersum, nec a mea ipse deuiare sententia: & quod sancto Spiritu reuelante confessus sum, quodque mecum totius Synodi professione prædicante patefeci, aliqua varietate commutem; cum facilius mihi sit quibuslibet & supplicii ab hoc mundo auferri, quam ab ea quam generaliter credidi, professione mutari.] Si ergo cuncta res quæ retractari non debet, sola est professio fidei; ille retractator rerum erit sacrilegus, qui professioni eius fuerit diuersus. Nam quod idem beatus Leo solam in Synodo professionem fidei summo ardore custodiat, innumeris epistolis demonstrat, ex quibus pau-

ANNO
CHRISTI
553.*f. expri-
mitur,
*f. ad li-
citur.

ANNO
CHRISTI
533

ca breuiter perstringimus, vt in eis certior facta vestra fraternitas colligat quam multa taceamus. Hinc est enim quod Marcianum Augustum scripto suo alloquitur, dicens: Fratri autem meo Iuliano episcopo nouerit vestra clementia hoc me proprie delegasse, vt quidquid illic ad custodiam fidei pertinere probauerit, meo nomine vestrae fiducialiter suggerat potestati.] Hinc est quod Pulcheriae Augustae scribens, ait: Quod vero piissimus imperator ad omnes episcopos qui Calchedonensi Synodo interfuerunt, voluit me scripta dirigere, quibus ea quae illic de fidei regula sunt definita firmarem, libenter impleui.] Hinc est quod Iuliano episcopo scribens, dicit: Quod necessarium credidit clementissimus imperator, libenter impleui, vt ad omnes fratres qui Calchedonensi Synodo interfuerunt, scripta dirigerem, quibus placuisse mihi quae a sanctis fratribus nostris de regula fidei confirmata sunt, demonstrarem.] Hinc est quod Pulcheriae Augustae iterum scribens, ait: Circa fratrem autem meum veneratorem vestrum Iulianum episcopum quantum debeat credere vestra dignatio, apostolicae sedis aestimate iudicio, cum in causa fidei, cui gloriosa pietas vestra famulatur, vicem ipsi meam eatenus delegarim, vt ab ea quae vobis debetur obseruantia non recedens, me pietati vestrae praesentare non desinat.] Causam quippe fidei memorans, nequaquam Eatenus diceret, nisi quidquid extra fidem ageretur, ex Synodo excludi voluisset.

Epist. 59.

Epist. 60.

Epist. 58.

VII.

Rursum per epistolam vestram dicitur, a sede apostolica vos doctos, atque ab scrinio sanctae ecclesiae, cui Deo auctore praesumus, confirmatos, ne huic rei quae sub pia memoriae Iustiniano principe gesta est, consentire debeatis. atque hanc opitulationem excusationi vestrae adiungitis dicentes, quod in causae principio & sedes apostolica per Vigilium papam, & omnes Latinarum prouinciarum principes damnationi trium capitulorum fortiter restiterunt. In quibus verbis attendimus, quod res quae prouocare vos ad consensum debuit, a consensu vos ipsa diuellit. Latini quippe homines & Graecitatis ignari, dum linguam nesciunt, errorem tarde cognouerunt: & tanto eis celerius credi debuit, quanto eorum constantia, quoufque verum cognoscerent, a certamine non quieuit. quo-

Mm iij

rum consensum certe fraternitas vestra despiceret, si ausu præcipiti, priusquam verum cognoscerent, consensissent. at postquam diu ab eis laboratum est, & longo tempore ad iniurias vsque certatum; hinc vestra fraternitas penset, quia tot labores repente non relinquerent, nisi quæ vera sint agnouissent. Quid enim diuini consilii fuisse credimus, fratres, quod diu Saulum omnipotens Deus repugnato-rem suæ fidei esse permisit, & sic eum suæ fidei prædicato-rem fecit, nisi vt cunctis, quibus per illum fuerat prædica- turus, ostenderet, quia valde verum est Dei euangelium, quod & tanta duritia inclinata, prædicaret: vt dum ea au- ditores eius quæ ab illo contra fideles gesta recolerent, re- pente eum ad fidem versum non sine euidenti ratione sen- tirent? Vnde ipse quoque dum prædicationem suam de- bere facile ab infidelibus recipi, Domino diceret, ait: *Do- mine, ipsi sciunt quia ego eram concludens in carcere, & cædens per synagogas eos qui credebant in te.* Et cum Galatas, relicta euangelii regula, in Iudaismi conspiceret errorem decli- nasse, suam eis priorem contra euangelium duritiam re- tulit, & ab intentione perfidiæ eorum mentes retorfit, di- cens: *Audistis conuersationem meam aliquando in Iudaismo, quoniam supra modum persequebar ecclesiam Dei, & expugnabam illam; & proficiebam in Iudaismo supra multos coætaneos meos in genere meo, abundantius æmulator existens paternarum mea- rum traditionum. Cum autem placuit ei qui me segregauit de utero matris meæ, & vocauit per gratiam suam, vt reuelaret Filium suum in me, vt euangelizarem illum in gentibus; continuo non acquieui carni & sanguini.* Ecce, fratres carissimi, Paulus egre- gius doctor, quia diu veritati restitit, inde ad confirman- da corda audientium in eiusdem prædicatione veritatis adiutorium sumpsit: ostendens profecto, quia fidem, cui tanto prius labore restiterat, postmodum sine magnæ ra- tionis certitudine non tenebat.

VIII.

Debet ergo perpendere vestra dilectio, quia prædecef- forum nostrorum in hac causa consensus tanto post ina- nis non fuit, quanto prius duris contradictionum labo- ribus insudauit. Sed his insuper factum Petri, qui & Pau- lum superat, vestra fraternitas ad memoriam reducat. Diu quippe restitit, ne ad fidem gentes sancta ecclesia sine circumcissione reciperet, diu se a conuersarum gen-

Act. 22.

Galat. 1.

IIV

tium communionem subtrahit, Paulo attestante, qui ait: *Cum venisset Antiochiam, in faciem ei restitit, quia reprehensibilis Galat. 2.* erat. Prius enim quam venirent quidam ab Iacobo, cum gentibus edebat: cum autem venissent, subtraherat & segregabat se, rimens eos qui ex circumcisione erant. Et paulo post: Et cum vidissem quod non recte ambularet ad veritatem euangelii, dixi Petro coram omnibus: Si tu cum Iudæis sis, gentiliter & non Iudaice vivis, quomodo gentes cogis iudaizare? Qui tamen ab eodem Paulo postmodum ratione suscepta, dum quosdam conspiceret qui gentiles ad ecclesiam venientes ponere feruandæ circumcisionis onerarent, dicit: *Cur tentatis Deum, imponentes iugum cervicibus discipulorum, quod neque patres nostri, neque nos portare potuimus? Numquid, fratres dilectissimi, Petro apostolorum principi sibi dissimilia docti debuit ad hæc verba responderi: Hæc quæ dicis, audire non possumus, quia aliud ante prædicasti? Si igitur in trium capitulorum negotio, aliud cum veritas quæreretur, aliud autem inuenta veritate, dictum est: cur mutationis sententiæ huic sedi in crimine obiicitur, quæ a cuncta ecclesia humiliter in eius auctore veneratur? Non enim mutationis sententiæ, sed inconstantia sensus in culpa est. Quando ergo ad cognitionem recti, intentio incommutabilis permaneat; quid obstat, si ignorantiam suam deferens, verba permutet? De ipso quoque auctore omnium Deo scriptura attestante cognoscimus, quia dum consilium non *manet, sæpe sententiam mutat. neque enim inopinatus ei proventus accesserat, cum de eo quem ipse vngi præceperat, dicebat: *Pœnitet me Saulem unxisse regem in Israhel. Hoc quippe se facturum etiam tunc præsciuit, cum eum quasi approbando prætulit: nec ad pœnitentiam quasi inopinatus dolor accessit; sed tamen pœnitere se infinuat, quia non mutato consilio, ea quæ dudum dixerat de illo verba permutat.**

Act. 15.

1. Reg. 15.

IX.

In his autem testimoniis quæ ex epistolis Leonis prædecessoris nostri posuistis, præmisistis dicentes: Doctrina vestra reuerendæ sedis est per beatum Leonem, successoris eius, unde pauca commemorare præsumpsimus, mortuum ab hominibus damnari nullatenus oportere.] & tamen nulla eius testimonia subdidistis, quibus hanc sententiam firmaretis. Etenim quæ a vobis subiuncta sunt,

retractationem fidei fieri prohibent, non autem damnari infideles mortuos contradicunt. Sed neque hoc beatum Leonem prædecessorem nostrum quodam loco dixisse meminimus. Quis autem nesciat, quod in nullo sibi eiusdem Leonis & beati Augustini prædicatio contradicat?

Epist. 50.
supr. coll. 5.

Ipsæ namque ad Bonifacium comitem scribens, ait: Si vera essent quæ ab eis obiecta sunt Cæciliano, & nobis possent aliquando monstrari, ipsum iam mortuum anathematizarem. Sed tamen ecclesiam Christi, quæ non litigiosis opinionibus fingitur, sed diuinis attestacionibus comprobatur, propter quemlibet hominem relinquere non debemus.] Ecce mirabilis prædicator & scissionem ecclesiæ propter hominem vetat, & si qua peruersa deprehendat, eum quem publice defendebat Cæcilianum, se etiam post mortem anathematizare non abnegat: quia videlicet tunc viuentibus vere consulatur, cum culpa in fide perpetrata nec morte interueniente laxetur. Si vero hoc faciendum, dicere fortasse præsumimus, hoc procul dubio facimus, quod fieri vetamus. Theodorum quippe mortuum sancta Synodus prima Ephesina damnauit. Nam cum ab eius discipulis dictatum ab illo symbolum in eadem Synodo fuisset prolatum, illico illic a sanctis patribus cum auctore damnatum est. Et quidem ipsi sancti patres in eadem Synodo residentes ad Dominum iam recepti sunt, postquam Theodorum damnauere: & si damnari mortuum non debuisse dicimus, procul dubio mortuos accusamus, & incipimus committere, quod nitimur prohibere. Sed cur diu & quæ nostis loquimur? Eiusdem Theodori ex libris illius dicta replicemus. * Et si Iesum Do-

A. G. 6.

minum ac Deum nostrum, qui post mortem viuere, imo quia viuere creditur, post mortem Theodorus postposita dubitatione damnauit. neque enim nostra fides patitur, ut qui tot blasphemis Redemptori nostro hostis extitit, a vobis vltius defendatur. Ipse quippe contra Apollinarem in libro tertio loquens ait:

X.
Sup. coll. 4.

Quomodo igitur tu, cui super omnes maxime decet mentium regimen, illum qui ex virgine natus est, Deum esse, & ex Deo consubstantialem Patri existimari dicis, nisi forte sancto Spiritui illius creationem imputare non iubes? Sed quis est Deus, & ex Deo, & consubstantialis Patri? Is idem qui ex virgine natus erat, (o mirandum!)

ANNO
CHRISTI
553
dum!) & qui per Spiritum sanctum secundum diuinas scripturas
plasmatus est, & confictionem in muliebri accepit ventre? Inerat
forsitan, quia mox quam plasmatus est, & ut templum Dei esset
accepit: non tamen existimandum nobis est Deum de virgine natum
esse. Et post pauca: Nec secundum tuam vocem pronuntiandum
est, omnino ex virgine natum Deum esse, & ex Deo, consubstantia-
lem patri. Et post pauca: Si igitur cum carne eum natum esse di-
cunt, quod autem natum est, Deus & ex Deo, & consubstantialis
Patri est, necesse est & hoc carnem dicere. quod si non hoc caro est, quo-
niam nec Deus, nec ex Deo, nec consubstantialis Patri, sed ex semine
Dauid, & consubstantialis ei cuius semen est, non id quod natum
est ex virgine, Deus, & ex Deo, & consubstantialis Patri.

Et post pauca: Non Deus Verbum ex Maria natus est: na-
tus autem est ex Maria, qui ex semine est Dauid: non Deus Ver-
bum ex muliere natus est. Et iterum: Quod enim dictum est: Du-
cebatur a Spiritu, aperte hoc significat, quod ab eo regebatur, ab
eo ad ^{*virtute} voluntatem propositorum confortabatur; ab eo ad hæc quæ
oportebat ducebatur, ab eo quod decebat docebatur, ab eo cogita-
tionibus roborabatur, ut ad tantum certamen sufficeret, sicut &
beatus Paulus dicit: Quicumque enim Spiritu Dei aguntur, Rom. 8.
hi sunt filii Dei.

Idem cuius supra: Dicant igitur nobis omnium sapientissimi,
si pro sensu Domino Iesu Christo qui est secundum carnem, diuinitas
facta esset, sicut dicunt; quid sancti Spiritus cooperatione ad hæc
Christus indigebat? Nec enim Unigeniti diuinitas Spiritu indige-
bat ad iustificationem, Spiritu indigebat ad vincendum diabolum,
Spiritu indigebat ad operanda miracula; Spiritu indigebat, ut do-
ceretur ea quæ decebat peragere; Spiritu indigebat, ut immacula-
tus appareret.

Et post pauca: Ac si dicat Iesus: Ego quidem, quem videtis,
nihil quidem facere possum secundum meam naturam, cum homo
sim; operor autem, quia in me manens pater omnia facit. Ionn. 14.
Quoniam enim & ego in patre, & pater in me, Deus autem
Verbum Unigenitus Dei in me est, certum est quod & Pater cum ipso
in me manet, & opera facit. Et non est mirandum de Christo hæc
existimari, cum euidenter ipse de ceteris hominibus dicat: Qui dili-
git me, meum verbum obseruet: & pater diliget eum, &
ad eum veniemus, & mansionem apud ipsum faciemus. Ibidem.
Et iterum: Sciebat subtiliter, ut notam quidem faceret gentibus
pietatem, pateretur autem laborantium infirmitates, & sic ad esse-

etiam suam voluntatem educeret: & iustificabatur inde, & immaculatus ostendebatur, siue reparatione*, siue custodia meliorum, siue etiam paulatim ad meliora profectibus.

ANNO
CHRISTI
531.
petriano

Ioan. 20.

Et post pauca eiusdem Theodori ex commento secundum Ioannem: Dicit ad Thomam: Infer digitum tuum huc, & vide manus meas, & porrige manum tuam, & mitte in latus meum, & noli esse incredulus, sed fidelis. Quoniam, dicit, non credis, & tactum solum sufficere tibi ad credendum putas, (hæc enim dicens non me latuisti) tange manu, & cape experimentum, & disce credere, & non diffidere. Thomas quidem cum sic credidisset, Dominus meus & Deus meus, dicit, non ipsum Dominum & Deum dicens (non enim resurrectionis scientia docebat & Deum esse eum qui resurrexit) sed quasi pro miraculo facto Deum collaudat. Eiusdem Theodori ex commento quod est in Actus apostolorum, libro primo: Ille autem dixit, oportere pœnitentiam agentes eos pro crucis iniquitate, & agnoscentes Saluatorem & Dominum, & omnium auctorem bonorum Iesum Christum, quoniam per ista peruenit & assumptus est de diuina natura, in Spiritu quidem fidem suscipere, & eius discipulos fieri, ante omnia ad baptismum accedentes, quod & ipse tradidit nobis, * reformationem quidem habens inspirationis futurorum, in nomine autem celebrandum

Act. 2.

Patris & Filii & sancti Spiritus. Hoc enim quod est: Et baptizetur vnusquisque in nomine Iesu Christi, non hoc dicit, ut vocationem quæ in nomine Patris & Filii & sancti Spiritus est, relinquentes, Iesum Christum in baptismo vocent: sed quale est hoc, quod in Moysse baptizati sunt in nube & in mari, ut diceret quia sub nube & in mari Aegyptiorum separati sunt, liberati eorum seruitute, ut Moysis leges attenderent, tale est, & baptizetur vnusquisque in nomine Iesu Christi: ut cum ad ipsum accessissent tamquam saluatorem, & omnium bonorum auctorem, & doctorem veritatis, ab ipso utpote auctore bonorum & doctore veritatis, vocarentur: sicut omnibus hominibus quamcumque sectam sequentibus, consuetudo est ab ipso dogmatis inuentore vocari, ut Platonici, & Epicurei, & Manichæi, & Marcionistæ, & quidem tales dicuntur. Eodem enim modo & nos nominari Christianos iudicauerunt apostoli.

1. Cor. 10.

Eiusdem Theodori in libris de incarnatione: Plus inquietabatur Dominus, & certamen maius habebat ad animæ passionem, quam corporis; & meliori animo libidines vincebat, mediante deitate ad perfectionem. Vnde & Dominus ad hæc maxime instituere videtur certamen.

ANNO
CHRISTI
551
Item eiusdem in libro contra Synuſtaſtas, vel Apollinari-
ſtas: *Sed ſi caro erat, inquit, crucifixa, quomodo ſol radios auertit, Math. 27.*
& tenebræ occupauerunt terram omnem, & terræmotus, & petreæ
ſciſſæ ſunt, & mortui ſurrexerūt? Quid igitur dicant & de tenebris
in Aegypto factis temporibus Moysi non per tres horas, ſed per tres
dies? Quid autem propter alia per Moysen facta miracula, & quæ
per Ieſum Naue, qui ſolem ſtare fecit, qui ſol temporibus Ezechie re-
gis & contra naturã retrouerſus eſt: & de Eliſæi reliquiis, quæ mor-
tuum ſuſcitauerunt? Eiuſdem ex libro octauo de incarnatione:
Manifestum autem eſt quod vnitas conuenit: per eam enim colle-
ctæ naturæ, vnã perſonam ſecundum vnitatem effecerunt. Sicut e-
nim de viro & muliere dicitur, quod iam non ſunt duo, ſed vna
caro; dicamus & nos rationabiliter ſecundum vnitatis rationem,
quod non ſunt duæ perſonæ, ſed vna, ſcilicet naturis diſcretis.

Et poſt pauca: *Quomodo igitur homo & Deus vnũ per v-*
nitatem eſſe poteſt? qui viuificat, & qui viuificatur; qui ſaluifi-
cat, & qui ſaluificatur; qui ante ſæcula eſt, & qui ex Maria
apparuit? Eiuſdem ex interpretatione ſymboli trecento-
rum decem & octo patrum: Sed Chriſtum quidem ſecundum
aſſumptam ſerui formam, eum autem qui eam aſſumpſit, ſuper
omnia nominans Deum; intulit tamen hoc ſecundum coniun-ctio-
nem, vt per ſignificationem nominum, naturarum manifeſtam di-
uiſionem faciat. Nemo igitur, neque eum qui ſecundum carnem ex
Iudæis eſt, dicat Deum: nec iterum Deum qui eſt ſuper omnia, ſe-
cundum carnem ex Iudæis.

Item ex commento epiſtolæ ad Hebræos: *Ieſum enim*
dicit a Nazareth, quem vnxit Deus Spiritu ſancto & vir-
tute: qui autem de Spiritu vnctus eſt, omnimodo aliquid inde aſ-
ſumpſit. Quis autem ſurens dicat, de Spiritu aliquid aſſumpſiſſe di-
uinam naturam? Et iterum: Certus quidem & ipſe, Filium Dei
ſe non ſecundum diuinitatis dicens natiuitatem, ſed ſecundum quod
domesticus Dei erat: per quod filii Dei, per * voluntatem domestici
Deo conſtituti homines, interim vocabantur.

Hæc de innumeris pauca prætulimus, vt quaſi per fo-
 ramen anguſtum, quam nimium barathrum intus lateret,
 monſtraremus. Ecce quales plus quam decem millia li-
 brorum Theodorus ſcripſiſſe perhibetur. Penſate quæſo, ſi
 non tanto acriora tormenta promeruit, quanto pluri-
 ora conſcripſit. Sed hæc illius dicta quæ prolata ſunt, vtrum
 eius ſint, fortasſe dubitatur. Patrum, ſi placet ſcripta pro-
 Concil. Tom. 12.

ANNO CHRISTI 553.

feramus: ita apud vos libros eius, quos de perfidia illius testes deduximus, deductis insuper testibus affirmemus. Armenia quippe episcopi Proclo Constantinopolitanae urbis episcopo libellos contra Theodorum porrigentes, dicunt:

Sup. coll. 5.

Fuit autem aliquis * pestis homo, magis autem fera, hominis habens formam diabolicam, mentito nomine Theodorus, qui schema & nomen episcopi habuit, in angulo & ignobili loco orbis terrarum latitans, in Mopsuesteno Ciliciae secundae vili oppido, vere quidem & principaliter a Paulo Samosateno descendens, licet Photino & ceteris haesiarchis in libro de incarnatione Domini nostri Iesu Christi, in toto suo proposito ipsis verbis inueniatur vsus, & si quid peius. Iste per machinationem & audaciam & errorem diaboli volebat omnes homines acuta sua sicut colubri lingua, & veneno quod sub lingua aspidis est, deperire. Et interim quidem retinebatur suo latibulo, timens potestatem eorum qui a magno Deo & saluatore nostro Iesu Christo potestatem acceperunt calcare super colubros & scorpios, & omnes virtutes inimici: dico autem sanctos apostolos, & qui consequenter ab his susceperunt, martyres & confessores & episcopos & ceteros sanctos. Inuento autem, nescio quomodo, tempore, coepit reperere & extra fines suos, fiduciam gerens & in parochiam ad eum non pertinentem, tamquam eruditus fermocinator, & in Antiochia Syriae in ecclesia alloquens, sic dixit: *Homo Iesus. quid est enim homo quod memor es eius? Apostolus autem, de Iesu dictum fuisse hoc, dixit. Eum enim qui paulo minus ab angelis minoratus est, vidimus, inquit, Iesum! Quid ergo? Homo Iesus similiter omnibus hominibus, nullam habens differentiam ad homines eiusdem generis, praeter ea quae gratia ei dedit. Quibus Proclus Constantinopolitanae urbis episcopus rescribens, ait: Fugiamus turbulentos & coenosos fallaciae riuos, * septa Dei impugnantes: dico Aarii furorem diuidentem indiuiduam Trinitatem, Eunomii audaciam circumcludentem scientia incomprehensibilem naturam, Macedonii rabiem separantem a deitate inseparabiliter procedentem Spiritum; & nouam istam blasphemiam, quae Iudaismi multo amplius superat blasphemiam, introducentes. nam illi quidem * cum filium negant, fraudant ramo radicem; isti vero eum qui*

* pestifer

LUC. 10.

Psal. 8. Hebr. 2.

* factus Deum

* Eum qui est filius, denegat, fraudant ramum radicem; isti vero eum qui est qui est, aliter

ANNO
CHRISTI
553.

est negantes, alterum introducunt, detrahentes sinceram naturam.] Rursus de huius errore Ioannes quoque Antiochenæ ecclesiæ antistes ait: Multo autem tempore perseuerans Theodorus, persuasit multis & Nestorio, quod Christus filius Dei viui, qui de sancta virgine Maria natus est, non est qui ex Patre natus est Deus Verbum consubstantialis genitori, sed homo pro qualitate suæ voluntatis ex Deo Verbo cooperationem suscipiens.] Rursus de eius errore Cyrillus ad Lamponem presbyterum scribens, ait: Cum apud Æliam commorarer, vir aliquis ex his qui nobiliter militant in palatio, epistolam multorum versuum & grandem obtulit mihi signatam, quam se dicebat accepisse ab Antiochenis orthodoxis; subscriptiones autem erant in ea plurimorum clericorum & monachorum & laicorum. Accusabant autem orientales episcopos, quasi tacentes quidem Nestorii nomen, & dissimulantes ei aduersari, transeuntes autem ad Theodori codices de incarnatione factos, in quibus multo peiores * nefariæ blasphemiæ positæ sunt: pater enim fuit Nestorii perfidi, qui & illius mala locutus, impius & in his factus est.] Rursus de errore illius idem Cyrillus Alexandrinæ vrbis episcopus ad Acacium Melitenæ vrbis episcopum scribens, ait: Non oportebat latere sanctitatem vestram, aut forsitan cognouit, quod omnes orientales religiosissimi episcopi in Antiochia conuenerunt, cum transmisisset eis tomum dominus meus sanctissimus Proclus bonorum plenum intellectuum & rectorum dogmatum. Erat enim ei ratio multa & longa de dispensatione Domini nostri Iesu Christi. Supposuit vero capitula quædam collecta e Theodori codicibus, quæ consonantem Nestorii perfidiis intellectum habent, & adhortatus est eos etiam illa anathematizare.

Habetur in
libello cleri-
corum Ar-
menia ad
Proclum
CP. supra
collat. 5.

* Nesto-
rii bla-
sphemii

* Rabbu-
la

Rursus de errore illius * Edessenæ ecclesiæ antistes ad beatum Cyrillum scribens, ait: Iam vero quidam vnitatem secundum subsistentiam omnibus modis abdicant. Morbus enim aliquis sublatens inueterauit orienti, immedicabilis modo vulneris depascens ecclesiæ corpus, apud aliquos quasi studiosos, & supercilia extollentes eruditione, latenter honoratus. Episcopus enim quidam prouinciæ Ciliciæ Theodorus, vir verisimilis dicendi, & potens

XII.

Nn iij

suadere, alia quidem supra tribunali * de ecclesiæ statu dicebat ad populi placentiam, alios autem laqueos * in scriptis ponebat, qui in principiis quorundam eius codicum anathemate circumcludebat inspicientem non manifestare aliis scripta. Iste primus exposuit, non esse vere Dei genitricem sanctam Virginem, tamquam Deo Verbo non suscipiente secundum nos natiuitatem.] Et post pauca: Nec enim dicunt, secundum substantiam, vel secundum subsistentiam vnitum esse Deo Verbo hominem, sed bona voluntate quadam, tamquam diuina natura non suscipiente alterum modum vnitatis propter non circumscriptibilem. Iste dixit Dominum nostrum Iesum Christum non oportere adorari sicut Dominum, sed relatione Dei honorari sicut imaginem quamdam: magis autem manifestius secundum eos dicere, sicut, instar aliquid * relatione affidentis dæmonis. Iste & carnem Domini pronuntiauit nihil omnino prodesse, dissipans Domini vocem, quæ est: *Caro nihil prodest*. Iste & apostolos dicit non cognouisse Christum quod Deus erat; sed supra fidem quæ est in homine, ædificatam esse ecclesiam.]

Ioan. 6.

Math. 16.

XIII.

Rursum de errore illius Hesy chius Hierosolymorum presbyter, ecclesiasticæ historiæ scriptor, ait: Ita Photinum multis ante eos sæculis Theodorus quidam præcipue imitatus est, malitiosus quidem loquendi, & lingua paratissimus, & ipse tamen instabili voluntate, qui huc & illuc inclinans ferebatur. Clericatu enim Antiocheno a prima ætate connumeratus, & bene conuersari pollicitus, ad sæculares libidines reuersus iterum delectabatur. In omnibus autem bonis imitabilis & beatus vir Ioannes Constantinopolitanus episcopus scripsit epistolam, quæ vsque adhuc in codicibus legitur, & a peiore ad meliorem penitentiam eum transferre præualuit: & iterum bene conuersari, iterum in clericatu esse cœpit. Et Antiochia relicta, in Tarsum transmigravit, ex qua in Mopsuestiam transiit, ordinatus in ea episcopus, nondum Deo volente manifestam impietatis illius prædicationem fieri. Prima autem elementa suæ doctrinæ ex Iudaico vaniloquio incipiens, codicem in prophetiam psalmodum conscripsit, omnes de Domino * prædicationes abnegantem: culpatus vero & periclitatus, contraria sibi dixit, non ex voluntate, sed

ANNO
CHRIST
533
* ecclesie
statum
* percl
tionis

* prædi
caciones

ANNO
CHRISTI
553.

compulsus omnium querimoniis: & codicem ipsum dele-
re pollicitus, latenter conseruabat Iudaicæ impietatis vi-
ticum.] Et post pauca: Christum enim Iesum generis no-
stri saluatorem & Dominum (quem splendorem pater-
næ gloriæ & imaginem substantiæ Paulus vocat, ferre eum *Hebr. 1.*
omnia dicens verbo suæ virtutis, qui purificationem no-
strorum fecit peccatorum, & ad dexteram paternæ ma-
iestatis confedit; de quo ad Colossenses scripsit epistola: *Coloss. 1.*
Quod in eo omnia creata sunt, quæ sunt in cælis & in terris, vi-
sibilia & inuisibilia: quod per eum & in eum creata sunt om-
nia.) hunc non incarnatum Verbum, sicut euangelicis
vocibus edocti sumus, sed hominem per vitæ prouectio-
nem & passionum perfectionem coniunctum Deo Ver-
bo, scripsit stultus in omnibus. Et hæc in mysticis sermo-
nibus ausus est.

Contra errores eiusdem Theodori, piæ recordationis *XIV.*
Theodosius & Valentinianus legem promulgantes, in-
quiunt: Debitam a nobis venerationem piissimæ doctri-
næ reddentes, eos qui ausi sunt contra Deum impie con-
scribere, debitæ condemnationi subiicere, & nominibus
dignis vocari oportere existimauimus. Iustum igitur cir-
cumdari eos confusione suorum peccatorum, & in tali
vocabulo permanere in æternum: quatenus nec viui li-
berentur, & post mortem permaneant contempti. Igitur
doctrina Theodori & Nestorii impiorum & pestiferorum
visa est nobis abominanda esse: similiter autem & omnes
qui sequuntur eorum errorem, & consentiunt eorum im-
pietati, iustum est ipsos eandem nominationem mereri,
& confusionem indui, vt non Christiani, sed Nestoriani
nominentur: ne, dum nominantur Christiani, ex ipso in-
ueniantur decorati vocabulo, longe constituti a Christia-
norum proposito, & alienati a recta & immaculata fide.]
Et post pauca: Si quis præterierit præsentem nostram san-
ctionem, & Theodoro & Nestorio assenserit, & illorum
socios imitatus fuerit, post gladii ultionem omnis eius sub-
stantia fisco addicatur.] Rursum contra errores illius, piæ
recordationis Theodosius & Valentinianus legem pro-
mulgantes, inquiunt: Nemo habeat, aut legat, aut scribat,
aut proferat Nestorium, seu illius libros, vel codices om-
nino* inutiles; vel ipsius Nestorii, vel alterius, & maxime

* nocibi-
les;

Nestorii aduersus solos Christianos conscripta, aut Theodori: sed vnusquisque habens tales codices, publice illos proferat, & in conspectu omnium igni tradat.]

xv.

Et si adhuc fortasse post tot prolatas patrum contra illum sententias vestra fraternitas dubitat, Theodoretum libros legat, in quibus dum contra Cyrillum Alexandrinæ urbis antistitem eum defendere nititur, verius accusat, dicens: *Interpretationem Cyrillus accusat octauo psalmi, & arguit hæc verba diuini Theodori: Consideremus igitur, quis est homo, de quo stupefcit & miratur quod Vnigenitus dignatus est eius memoriam & visitationem facere. Sed quod quidem non dictum est de omni homine, in superioribus demonstratum est; quod autem de vno quolibet, & hoc certum est.* Deductas itaque tot testibus blasphemias has eius esse quis dubitat? Et tantis blasphemis illius cognitis, eum damnatum iure quis neget?

Psal. 8.

xvi.

Discussio ergo primo de Theodori damnatione capitulo, nunc ad dicta epistolæ Theodoretum indaganda transeamus, cuius tota series si solerter aspicitur, sanctæ Calchedonenſi Synodo quam sit aduersa pensatur. In gestis namque eiusdem Synodi & scriptis Leonis Cyrillus prædicatur: in epistola vero illa Theodoretum Cyrillus in Apollinaris dogma corruens reprobatur. scriptum quippe in ea est: *Cyrillus autem libros Nestorii volens destruere, lapsus est, & inuentus est in Apollinaris dogma cadens.* In gestis Nestorius vt Redemptoris nostri aduersarius iure damnatus ostenditur: verbis vero epistolæ damnatus iniuste memoratur. Sic quippe in ea dicitur: *Antequam in Synodo adueniret reuerendissimus ac sanctissimus archiepiscopus Ioannes, Nestorium ex episcopatu deposuerunt, iudicio & inquisitione non facta.* In gestis Synodi in Dei & Domini nostri vna persona duas naturas Cyrillus confessus ostenditur: in verbis epistolæ vnam naturam tradere dicitur, atque ab hoc sensu correptus vix respuisse narratur. In gestis Synodi anathematizatus Nestorius etiam post mortem dicitur: in verbis vero epistolæ etiam post depositionem suam, pro solo ciuium suorum odio ad ciuitatem suam non redisse perhibetur. sic quippe illic scriptum est: *Nestorius autem quia in suæ erat odio ciuitatis, & virorum qui in ea sunt maximorum, illuc reuerti non potuit.* In gestis ac definitionibus Synodi vnus Filius Iesus Christus dicitur: at iuxta doctrinam Theodori atque Nestorii

Deus

ANNO
CHRISTI
553.*Lij
anno
lib.
cuius
sunt
verba
que
max
effi
runtur
sicut
de
latent.

ANNO
CHRISTI
553

Deus tacetur. Et in gestis Synodi nusquam Theodorus veritatis doctor dicitur: in verbis vero epistolæ idem, cuius blasphemias supra protulimus, veritatis doctor clamatur: qui nimirum si vera dixit, falsa erunt quæ de veritate Synodus protulit. Quisquis igitur qui epistolam quæ Iba dicitur, ostendere quod sit de Synodo nititur; quid aliud quam gesta eiusdem Synodi destruere conatur? Si enim sibi metipsis diuersa sunt, nulla procul dubio auctoritate subsistent: quia quæ se impugnando destruunt, alios ædificare non possunt: si sibi metipsis diuersa sunt, nulla firmitate conualescunt, Domino attestante qui ait: *Regnum in se* Luc. 11. *diuisum non stabit*. Sed absit hoc, absit ab illo venerando Concilio, vt sibi met contraria sapiat; & vel superiora subsequenter discordia præferat, vel inferiora præcedentibus impugnatura subiungat. Sancta enim fides, quæ vno illic spiritu accepta est, vno sensu credita, vna est & fide prædicata. Idcirco in cunctis mundi partibus forma nostræ professionis facta est, quia in precantium vocibus sibi met ipsa dissimilis non est.

Sed cur tantummodo sanctam Calchedonensem Synodum conuelli dicimus, si auctoritatem huic epistolæ reprobemus? Quæ nimirum si vera creditur, etiam tota sanctæ Ephesinæ Synodi fides ac reuerentia dissipatur. Hæc quippe ait, quod in ea Cyrillus præmiorum medicamine sapientum oculos excæcauit. Quid ergo illic de veritate certum dicitur, vbi ipsa veritas sacerdotibus vendita esse perhibetur? Sed quis hoc dicere, quis hoc consentiat patienter audire? Reprobetur ergo vna epistola mentiens, ne vtraque sancta Synodus tantæ falsitatis crimen sustineat. Vestræ fidei fundamentum tenemus, ne postquam sancta prima Ephesina Synodus quasi venalis arguitur, Calchedonensis etiam (quod absit) culpa varietatis notetur: quæ vt in verbis suis quantæ sit concordia clareat, necesse est vt vestra fraternitas vbi sit completa cognoscat. Omnes namque nouimus, quod in Synodo nunquam Canones, nisi peractis definitionibus fidei, nisi perfectis Synodalibus gestis habeantur, vt seruato ordine cum prius Synodus ad fidem corda ædificet, tunc per regulas Canonum mores ecclesiæ actusque componat. Vigilanti ergo cura respicite, quæ in sexta illius actione sanctæ fidei pro-

Concil. Tom. 12.

oo

fectio consummatur: moxque in septima ad institutionem iam fidelium regula Canonum figitur. Vltioribus vero actionibus nihil de causa fidei, sed sola negotia priuata versantur. Quod cum responsales vestri ita esse ambigerent, curæ nobis fuit ex prolatis multis hoc codicibus demonstrare. Nos tamen hac de re nunquam dubitari posse credidimus, quia & eadem series sic se insinuat, vt credi aliter contradicat.

XVIII. Primum quidem, quia (sicut dictum est) dum definita fidei regula in actione sexta ostenditur, ordo causæ indicat, vt in actione subiuncta Canonum forma sequeretur. Secundum vero est, quia & in actionis sextæ terminum iam Canonum norma prælibatur, dum illic a principe venerabilibus episcopis dicitur: Aliqua sunt capitula, quæ ad honorem vestræ reuerentiæ vobis reseruauimus, iustum existimantes, hæc a vobis regulariter * per singula Synodum firmari, &c. Prælibatione itaque sextæ actionis ostenditur, quia iure constitutiones Canonum non nisi in septima continentur. Quid enim supererat quod perfecta fidei professione fieret, nisi vt quorundam fidelium actiones illicitas sancta Synodus positis regulis iudicaret? Quamuis si solerter aspiciamus, Canonum regulas positas non, sicut putatur, in septima, sed intextas sextæ actioni inuenimus. Nam cum in eisdem constitutionibus sancientis non dies, non imperium ponitur, non qui residerent, describuntur: procul dubio cum non consueto exordio cœptæ sunt, quia præcedenti actioni subnexæ sunt demonstratur. Quia vero in actione sexta fidei causa perficitur, ipsa episcoporum omnium generali subscriptione declaratur. Nam qui post subscripserunt sententiam, cuncta quæ de fide agenda fuerant, finita testati sunt. Vnde & in causis post specialibus, nudis tantummodo verbis loquuntur, atque ea quæ decernentes dixerant, nulla supposita subscriptione firmauerunt. * Quæ reuerendissimi episcopi ita in actione sexta omnia quæ de fide agenda fuerant, cognoscebant; vt, sicut illic scriptum est, clamarent: Supplicamus, dimitte nos: pie imperator, dimitte nos:] quodque non pro fide, sed pro specialibus causis detenti sunt, principali illic responsione monstratur, cum dicitur: Sacratissimus & piissimus dominus noster Marcianus

ANNO
CHRISTI
553* per
per Syno
dam fir
mati,

* f. Quæ

ANNO
CHRISTI
533.

Augustus ad sanctam Synodum dixit: Laborastis multo spatio fatigationem perPELLI: sustinere autem tres aut quatuor dies adhuc, & presentibus magnificentissimis iudicibus nostris, singula quaecumque vultis mouete, competens adepturi solatium.] Qui igitur ad singula quaeque vellent motura retenti sunt, licet quia nequaquam ultra actionis sextae terminum pro fidei causa restiterunt.

*ad. auxi-
lium.
*f. liquet
*f. reman-
ferunt.

XIX.

Sed cur de his extensa ratione agimus, qui tanta praedecessoris nostri beati Leonis auctoritate fulcimur? Ipse namque, sicut multa superius epistolarum eius attestatio-
ne docuimus, gesta multiplicia causarum specialium reprobando, auctoritatem Synodi in sola fidei definitione constrinxit. Hinc est enim, quod peracta Synodo, cunctas nobis suspicionum nebulas tergens, aperte ad Maximum Antiochenae sedis antistitem scribit, dicens: Si quid sane ab his fratribus, quos ad sanctam Synodum vice mea misi, praeter id quod ad causam fidei pertinebat, gestum esse perhibetur, nullius erit penitus firmitatis: quia ad hoc tantum ab apostolica sede sunt directi, ut excisis haeresibus, catholicae essent fidei defensores. Quidquid enim praeter speciales causas synodalium Conciliorum ad examen episcopale defertur, potest aliquam diiudicandi habere rationem.] Sed solent nonnulli dicere, haec eum pro Anatolii Constantinopolitanae urbis episcopi praesumptione dixisse: qui si & res gestas, & ea quae nunc protulimus epistola verba considerant; suspicari protinus falsa cessant. Namque cum praedictus Constantinopolitanae urbis episcopus nouum aliquid conaretur arripere, constat illic ei legatos sedis apostolicae cum summa auctoritatis libertate restituisse. Quod & factum in Synodo legitur, & eiusdem Synodi ad praefatum praedecessorem nostrum epistolis approbatur. A saepe fato autem eodem praedecessore nostro ad Maximum, sicut praediximus, nouimus scriptum: Si quid sane ab his fratribus, quos ad sanctam Synodum vice mea misi, praeter id quod ad causam fidei pertinebat, gestum esse perhibetur, nullius erit penitus firmitatis: quia ad hoc tantum sunt ab apostolica sede directi, ut excisis haeresibus, catholicae essent fidei defensores.] Si ergo de Anatolii causa loquens, hoc quod a vicariis suis actum in Synodo fuerat redarguit; nimirum quia contradixerant, repre-

Epist. 61.

Acti. 16.

Concil. Tom. 12.

O o ij

hendit. Et quis hæc vel stultus sentiat? dum constat quod hac de re beatus Leo Anatolio conquerenti, multa in vicariorum suorum, quia contradixerant, laude rescribat: cuius epistolæ nunc idcirco verba non ponimus, ne volumen hoc immoderatus extendamus. Cum vero & subiicitur: Quidquid enim præter speciales causas synodali Conciliorum ad examen episcopale defertur, potest aliquam diiudicandi habere rationem:] aperte nobis licentia tribuitur, vt quidquid illic extra fidei causas de personis gestum est, retractetur. Specialis quippe synodali Conciliorum causa est fides. quidquid ergo præter fidem agitur, Leone docente, ostenditur quia nihil obstat, si ad iudicium reuocetur. Quia vero & apud eosdem episcopos qui in Calchedone refederunt, in veneratione Synodus non nisi vsque ad fidei definitionem fuit, per hoc aperte ostenditur, quod plerique Græci antiquiores codices continere Synodum non nisi in sex actionibus subiunctis Canonibus demonstrantur, vt omnino cetera quæ priuato studio fuerant mota, non habeant. Vnde & encyclica hæc ita esse testantur. Nam Leoni Augusto Alypius episcopus Cæsareæ Cappadociæ scribens, ait: His itaque sic se habentibus, vestræ pietati significo, quia ea quidem quæ particulariter examinata sunt, * & quæ gesta a sanctis * atque episcopis in Calchedonenfi ciuitate collectis, non legi: neque enim a sanctæ memoriæ tunc episcopo Thalassio, qui interfuit sancto Concilio, aliquid huc amplius est allatum ex his quæ gesta noscuntur: sed tantummodo definitionem expositam ab illo sancto Concilio, ab eo delatam inspexi.] Attestante ergo Alypio episcopo perdoce-mur, quia præter causam fidei nihil de Synodo in veneratione Thalassius tenuit, qui illic & præter causam fidei, episcoporum negotiis priuatis interfuit. Si igitur in actione sexta professio fidei consummatur, moxque Canonum regula figitur; si beatus Leo negotiis, quæ illic priuate mota sunt, contradicit; si hoc quod vltra fidem gestum est, nec is qui fecit Thalassius tenuit: cur nos hæreticam epistolam retractasse reprehendimur, qui hac in re cunctorum nos præcedentium auctoritate roboramur? Et quamuis ab eadem epistola alienum se Ibas respondeat; quamuis quia approbata sit, aut difficulter, aut nullatenus demonstre-

Epist. 53.

In 3. part.
Calched.
Conc. c. 50.ANNO
CHRISTI
553.

ANNO
CHRISTI
553.

tur: licenter tamen vnusquisque eam reprehenderet, etiam si episcopi in eodem Concilio residentes suis illam subscriptionibus approbassent: quia postquam, beato Leone scribente, ius retractandi & diiudicandi conceditur, etiam si qua esse poterat eorum qui interfuerant, in priuatis negotiis auctoritas, vacuatur.

Discussio itaque secundo capitulo, tertium superest: quod tanto debemus in breuitate constringere, quanto & vos nobis hac in re non credimus resultare. Neque enim Theodreti omnia scripta damnamus, sed sola quæ contra duodecim Cyrilli capitula, sola quæ contra rectam fidem aliquando scripsisse monstratur. quæ tamen & ipse damnasse cognoscitur, qui in sancta Calchedonenfi Synodo vera confessus inuenitur. Nam quomodo post errorem recte sapiat, & ea quæ prius scripserat, & ea quæ in Calchedonenfi Synodo ab illo sunt gesta, manifestant. Ipse namque Nestorio scribens, ait: *In his quæ in tuam venerationem iniuste atque inique prolata sunt, nec si mihi quis vtramque manum absciderit, potero præbere consensum.* Aemerio quoque Nicomediæ episcopo scribens, ait: *Damnationi venerandi & sanctissimi episcopi Nestorii quæ facta dicitur, non debemus præbere consensum.*] Ad Alexandrum quoque Hierapolitanum episcopum scribens, ait: *Et ante tuæ sanctitati prædixi, quasi domini mei venerabilis & sanctissimi episcopi Nestorii fuerit dogma damnatum, nec ego cum his qui faciunt communicabo.*] Ad Alexandrum vero Syriæ Palæstinorum præfullem scribens, ait: *Existimo præ omnibus maxime satisfactum esse domino meo sanctissimo ac venerando Ioanni episcopo, quod nullatenus acquiescam in damnatione domini mei sanctissimi & venerandi Nestorii episcopi præbere consensum, quæ in Tarsis & in Epheso facta est.*] Qui postmodum tamen cum resistentium certamine a sancto Calchedonenfi Concilio admissus, aperte anathema in Nestorium protulit; seque orthodoxum, ipso hæretico reprobato, monstrauit. Dudum namque sanctæ ecclesiæ diuersa sentiens, & contra beati Cyrilli duodecim capitula scribens, ait: *Sanctam Virginem Θεοτόκον, id est, Dei genitricem vocamus, non quod Deum peperit * per naturam, sed quod hominem ediderit coniunctum Deo, quem ipse formauit.*] Et post pauca: *Si naturalis coniunctio facta est formæ Dei & formæ serui, inuenietur legislator necessitatibus legis seruiens.*] Et

Coll. 5.

In 3. part.
Conc. Ephes. ad 3.
Anathem.

rursum: *Nomine communicationis utentes, ut unum quidem Filium adoramus, & eum qui assumpsit, & eum qui assumptus est; differentiam tamen cognoscimus naturarum.* * Theophoron autem *dicere portans vel Dominum indutus hominem Christum, ut a multis sanctis patribus dictum est, non recusamus.*] Et post alia: *Considerate, inquit, apostolum & pontificem confessionis nostræ Iesum fidelem ei qui fecit illum, sicut & Moyses in omni domo sua. Facturam autem eum quis esse dixerit recta sentiens, increatum & cum patre coæternum, & addam, verum? sed eum qui est ex semine David, qui liber ab omni peccato pontifex noster fuit, & victimam ipse se pro nobis obtulit Deo, habens in se certe Dei Verbum adunatum sibi, inseparabiliterque coniunctum.*] Et rursum, ut eum quasi ostenderet ad diuinitatem per incrementa creuisse, in eodem opere subiungit, dicens: *Ait angelus Virgini: Spiritus sanctus superueniet in te, & virtus Altissimi obumbrabit tibi: ideoque quod nascetur ex te sanctum, vocabitur Filius Dei. Considerate hic etiam, quia cuncta humanitas dicuntur: Erit, inquit, magnus, non dixit, est: & filius Altissimi vocabitur, non dixit, vocatur: & dabit ei Dominus sedem David patris sui, non dixit, habet, sed dabit ei Dominus: & regnabit, non dixit, regnat: & super quos? super domum Jacob: non dixit, super angelos & archangelos.*] Rursum in eodem libro secundo ait: *Iesus autem plenus Spiritu sancto regressus est a Iordane. & iterum: Regressus est Iesus in virtute Spiritus in Galilæam. non Dei verbum cooperatione vel auxilio eguisse Spiritus sancti arbitreris, sed visibile templum variis sancti Spiritus donationibus fruebatur.*] Et post alia: *Iesus Christus, inquit, heri & hodie, ipse & in sæcula. Quomodo igitur, sapientissimi, debemus advertere, quomodo idem ipse heri & hodie & in sæcula, & temporaliter & æternus, & in tempore & super tempora? nam si æternus est, temporalis non est, & si in tempore est, super tempus non est.*] Et rursum, in Domino Deo nostro Iesu Christo deitatis & humanitatis quasi vnitatem adstruens, ait: *Naturas discernimus Dei Verbi: naturam integram dicimus, & personam sine dubitatione perfectam: nec enim sine persona fas est asseuerare substantiam: perfectam quoque humanam naturam cum sua persona similiter confitemur. Cum vero ad coniunctionem respicimus, tunc demum unam personam merito nuncupamus.*] Quis hæc, fratres carissimi, plena omni impietate non videat? A quibus tamen constat, quod se postmodum ipse

Ad Ana-
them. 5.

Hebr. 3.

Ad Ana-
them. 10.

Luc. 1.

Luc. 4. v. 1.
Ibid. v. 14.

Hebr. 13.

ANNO
CHRISTI
533.* Societas
id est, di-
ferum sa-
mitem de-
cere, ut a
malis* Deum
Verbum

ANNO
CHRISTI
553

correxit, qui in sancta Calchedonenſi Synodo Neſtorium anathematizare conſenſit. Quis non videat quanta temeritate plenum ſit, Theodoretſi ſcripta ſuperbiendo defendere quæ eundem ipſum conſtat, recta poſt profitendo, damnaffe? Dum vero eius & perſonam recipimus, & ea quæ dudum latuerant * prauæ ſcripturæ probamus, in nullo a ſanctæ Synodi actione deuiamus: quia ſola eius hæretica ſcripta reſpicientes, & cum Synodo adhuc Neſtorium inſequimur, & cum Synodo Theodoretum profitemem recta, veneramur. Alia vero ſcripta illius non ſolum recipimus, ſed eis etiam contra aduerſarios vtimur. Nam cum Theodorus Canticum canticorum vellet exponere, & non ad commenta, ſed potius ad deliramenta laboraret: per hunc librum Æthiopiſſæ reginæ blanditum fuiſſe, profeſſus eſt, quod Theodoretus reprehendens, nomen quidem eiufdem Theodori ſupprimiſſe, ſed tamen veſaniam patefecit. Eiufdem namque libri commenta conſcribens, ait: Audio plures Canticum canticorum detrahentes, & non credentes ſpiritalem eſſe librum, fabulas autem quaſdam aniculares per veſaniam textentes componere, & præſumere, dicentes, quia ſapiens Salomon ad ſeipſum & filiam Pharaonis hunc librum conſcripſit.] Quomodo ergo nulla ſcripta eiufdem Theodoretſi recipimus, qui illum etiam contra Theodorum, aſſertorem veritatis inuenimus? Hæc ad ſcripta veſtra reſpondemus.

Sed opportunum valde iudicamus, vt ea quæ ſine ſcripto a reſponſalibus veſtris audiuiſſimus, breuiter verba replicemus. Dixerunt enim, Theodorum a Ioanne Antiochenæ vrbis epiſcopo mira per epiſtolam atteſtatione laudatum: quod verum nos nullo modo credimus. Si tamen & tale aliquid fortaffe reperitur, plus fidei primæ Ephēſinæ Synodo, plus Cyrilli libris, plus Heſychii, quam aliis quæ innotefcere nunc vſque nequiuerunt epiſtolis commodamus. Debemus tamen accedere, etiam concedentes aliquid dicere. Ita ergo vt reſponſales veſtri aſſerunt, eſſe ſentiamus. Vos ſcitis, fratres dilectiſſimi, quod reſ quæ dubietati ſubiaceret, in partem ſemper eſt interpretanda meliorem. Quid itaque obſtat, ſi dum de eius errore occultum adhuc & dubium fuit, ab vno patre laudatus

Sup.coll. 4.

In proœm.

XXI.

est; & innotescente post perfidia, pene omnium magnorum patrum sententiis velut immanis bestia quasi crebrentibus iaculis est confossus? An non & malos a bonis aliquando laudatos nouimus, nec tamen eisdem laudibus defensos? Quid namque in hæresiarchis Origene deterius, & quid in historiographis inueniri Eusebio honorabilius potest? Et quis nostrum nesciat in libris suis quantis Origenem Eusebius præconiis attollat? Sed quia sancta ecclesia suorum fidelium corda benignius, quam verba districtius pensat: & plus in hæreticis sensum proprium, quam testatio Eusebii absoluere potuit: nec rursus Eusebium laudati Origenis culpa damnauit. An non & Gregorius Nyssæ urbis episcopus cum Canticum canticorum exponit, magnis Origenem laudibus præfert? An non & Hieronymus nostræ ecclesiæ presbyter, & singularis Hebræi sermonis interpres, tanto erga Origenem fauore intenditur, ut pene discipulus eius esse videatur? Sed quia plus causa, quam verba pensanda sunt, nec istis suâ benignitas nocuit, nec illum a reatu proprio fauor alienæ attestationis excusauit.

XXII. Cogor post hæc, fratres carissimi, dolens cum Paulo dicere: *Testimonium perhibeo vobis quod æmulationem Dei habetis, sed non secundum scientiam: cuius erga vnitatem sanctæ ecclesiæ dum viscera caritatis aspicio, discordes vos intolerabilius ingemisco. Pensate, quæso, quo ardore sanctæ vnitatis anhelabat cum Philippensibus diceret: Si qua consolatio in Christo, si quod solatium caritatis, si qua societatis spes, si qua viscera & miserationes, implete gaudium meum, ut idem sapientes, eandem caritatem habentes, unanimes, id ipsum sentientes. Qui igitur vnanimitatem locuturus, tot & tales inquisitiones præmisit: quantum esset huius virtutis meritum, non explendo, sed inquirendo monstrauit. At contra quam sit malum discordiæ, loquens Corinthiis ostendit. ait enim: Significatum est mihi de vobis, fratres mei, ab his qui sunt Chloes, quia contentiones sunt inter vos: hoc autem dico, quod unusquisque vestrum dicit, ego sum Pauli, ego autem Apollo, ego vero Cephæ, ego autem Christi. Quod cum quanta animaduersione loquatur, agnoscimus, si subiunctæ increpationis verba pensamus. ait enim: Diuisus est Christus? numquid Paulus crucifixus est pro vobis? aut in nomine Pauli baptizati estis?*

Confir-

ANNO
CHRISTI
535.

Considerate igitur, fratres mei, & dum Deo adhuc expectante, omni incerto vitæ sine permittimur, vigilantia cura perpendite, quia illam scissionem sanctæ ecclesiæ pro Theodoro facere fraternitas vestra non metuat, quam pro se vel profiteri Paulus expavit. Cur non ad memoriam pro unitate seruanda beati Augustini dictum reducitur? qui dum de vnico baptisate loqueretur, idcirco Cyprianum martyrem, qui de iterando baptisate scripserrat, defunctum perhibuit, quia licet prauum quid senserit, nunquam tamen se a totius ecclesiæ communionem suspendit. Sic igitur permanere in sanctitate * seruante constat, fratres dilectissimi, quia dum vos ab ecclesiæ unitate disiungitis, omne virtutis meritum perdidistis etiam si recte teneatis. scriptum quippe est: *Pacem sequimini cum omnibus & sanctimoniam, sine qua nemo videbit Dominum.*

August. lib.
de vnico
baptis.

Hebr. 12.

XXIII.

Multa locuti sumus, quia & ad multa ratiocinando respondimus. Et cum testimonia ex patrum dictis innumera suppeterent, perpauca posuimus: videlicet cupientes vt scripta nostra in causis singulis narratio breuiata succingeret, ne fortasse tedium legenti generarent. Vnum tamen quod iam superius diximus, non tædet si etiam crebro replicemus: Quia fidem sanctæ Calchedonensis Synodi illibatam per omnia Deo auctore seruamus, eiusque definitiones, sicut Ephesinæ primæ, Constantinopolitanæ, ac Nicænæ Synodi irretractabiles nunc vsque tenuimus, & vel morte proposita irretractabiles custodimus. Vestra igitur dilectio communionem fidelium orthodoxorum fratrum non fugiat, ne præsentis vocis nostræ adiutorium si audire neglexerit, contra se in testimonium vertat. Nos autem ad Dominum post verba recurrimus, eumque quantum possumus fletibus exoramus, vt hoc quod vobis ad sequendam concordiam a nobis dicitur, ipse in vestris mentibus manu intimæ inspirationis operetur.

B. GREGORIVS IN EPISTOLA AD
Joannem episcopum CP. de quinta Synodo
hæc habet.

PRÆTEREA, quia corde creditur ad iustitiam, ore autem confessio fit ad salutem: sicut sancti euangelii quatuor libros,

Lib. 1. ep. 14
Rom. 10.

Concil. Tom. 12.

P P

fic quatuor Concilia suscipere & venerari me fateor: Nicænum scilicet, in quo peruersum Arii dogma destruitur: Constantinopolitanum quoque, in quo Eunomii & Macedonii error conuincitur: Ephesinum etiam primum, in quo Nestorii impietas iudicatur: Calchedonense vero, in quo Eutythis, Dioscorique prauitas reprobat, tota deuotione complector, integerrima approbatione custodio: quia in his velut in quadrato lapide, sanctæ fidei structura confurgit, & cuiuslibet vitæ atque actionis norma consistit. Quisquis eorum soliditatem non tenet, etiam si lapis esse cernitur, tamen extra ædificium iacet. Quintum quoque Concilium pariter veneror, in quo epistola quæ Ibæ dicitur, erroris plena, reprobat: Et Theodorus personam mediatoris Dei & hominum in duabus subsistentiis separans, ad impietatis perfidiam cecidisse conuincitur. Scripta quoque Theodoriti, per quæ beati Cyrilli fides reprehenditur, ausu dementiæ prolata refutantur. Cunctas vero, quas præfata veneranda Concilia personas respuunt, respuo: quas venerantur, amplector: quia dum vniuersali sunt consensu constituta, se & non illa destruit, quisquis præsumit aut soluere quos ligant, aut religare quos soluunt. Quisquis ergo aliud sapit, anathema sit. Quisquis vero prædictarum Synodorum fidem tenet, pax ei sit a Deo Patre per Iesum Christum Filium eius.

EIVSDEM EPISTOLA AD EPISCOPOS
Hiberniæ de causa trium capitulorum.

Lib. 1. ep. 36

SCRIPTA vestra summa cum gratulatione suscepi: sed erit in me vberior valde lætitia, si mihi de vestra contigerit reuersione gaudere. Prima itaque epistolæ vestræ frons grauem vos pati persecutionem innotuit. Quæ quidem persecutio dum non rationabiliter sustinetur, nequaquam proficit ad salutem. Nam nulli fas est retributionem præmiorum expectare * pro culpa. Debetis enim scire, sicut beatus Cyprianus ait, quia martyrem non facit poena, sed causa. Dum igitur ita sit, incongruum nimis est de ea vos, quam dicitis, persecutione gloriari, per quam vos constat ad æterna præmia minime prouehi. Reducat ergo caritatem vestram tandem integritas fidei ad

ANNO
CHRISTI
553.

matrem, quæ vos generavit, ecclesiam; nulla vos animorum intentio a concordia unitate dissociet, nulla persuasio repetendo vos a recto itinere defatiget. Nam in Synodo, in qua de tribus capitulis actum est, aperte liquet, nihil de fide conuulsum esse, vel aliquatenus immutatum, sed sicut scitis, de quibusdam illic solummodo personis est actitatum: quarum vna, cuius scripta euidenter a rectitudine catholica fidei deuiabant, non iniuste damnata est. Quod autem scribitis, quia ex illo tempore inter alias provincias maxime flagellatur Italia, non hoc ad eius debetis intorquere opprobrium, quoniam scriptum est: *Quem diligit Dominus, castigat: flagellat autem omnem filium quem recipit.* Hebr. 12. Si igitur ita est ut dicitis, ex eo tempore magis dilecta est apud Deum, & modis omnibus approbata, ex quo Domini sui meruit sustinere flagella. Quia vero non ita fit, quemadmodum vos in eius insultatione affirmare conamini, rationem attendite. Postquam recordanda memoria Vigilius papa in vrbe regia constitutus, contra Theodoram tunc Augustam & Acephalos damnationis promulgauit sententiam: tunc Romana vrbs ab hostibus addicta & captiuata est. Ergo bonam causam habuerunt Acephali, & iniuste damnati sunt, post quorum damnationem talia contigerunt? Absit. Hoc enim nec vestrum quempiam, nec alios qui catholica fidei mysteriis instituti sunt, vel dicere, vel aliquo modo confiteri conuenit. His denique cognitis, ab hac quandoque iam deliberatione recedite. Ut igitur de tribus capitulis animis vestris ablata dubietate possit satisfactio abundanter infundi, librum quem ex hac re sanctæ memoriæ decessor meus Pelagius papa scripserat, vobis vtile iudicavi transmittere. Quem si deposito voluntaria defensionis studio, puro vigilantique corde sapius volueritis relegere, eum vos per omnia secuturos, & ad unitatem nostram nihilominus reuersuros esse confido. Porro autem si post huius libri lectionem in ea, qua estis, volueritis deliberatione persistere, sine dubio non rationi operam, sed obstinationi vos dare monstratis. Vnde iterum habita <sup>*compaf-
sione</sup> locutione caritatem vestram admoneo, ut quoniam Deo suffragante fidei nostræ integritas in causa trium capitulorum inuiolata permansit, mentis tumore deposito, tanto

Concil. Tom. 12.

Pp ij

citius ad matrem vestram, quæ filios suos expectat & inuitat, ecclesiam redeatis, quanto vos ab ea quotidie expectari cognoscitis.

Alibi quoque idem B. Gregorius meminit quinta Synodi, & trium capitulorum, vt lib. 3. epist. 2. 3. 4. 37. lib. 5. epist. 64. & lib. 7. epist. 53.

Traçtatus piissimi imperatoris Iustiniani, missus ad Menam sanctissimum & beatissimum archiepiscopum felicis urbis & patriarcham, aduersus impium Origenem, & nefarias eius sententias.

Λόγος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας ἡμῶν βασιλέως
Ιουστινιανοῦ, κατὰ πεμφθεῖς πρὸς
Μηνᾶν ἁγιώτατον καὶ μακα-
ριώτατον ἀρχιεπίσκοπον τῆς ἁγίας
πόλεως καὶ πατριάρχου,
κατὰ τῶν ὀργιστῶν τῶν δυσεβοῶν καὶ τῶν
ἀνοσίων αὐτῶν δογμάτων.

*Huius episto-
la (sic enim
appellat ipse
Iustinianus
in fine) me-
minit Libe-
ratus cap. 23.
qui testatur
illam dista-
tam fuisse
instante Pe-
lagio R. E.
diacono, &
apocrifario,
ac postmodū
a Vigilio
pontifice ap-
probatam.*

NOBIS semper studio fuit, atque etiam nunc est, rectam & irreprehensibilem Christianorum fidem, statumque sanctissimæ Dei catholicæ & apostolicæ ecclesiæ, perturbationum expertem viquequaq; custodiri. Hæc nobis prima & antiquissima cura est: per quam & nobis in præsentis sæculo imperium a Deo traditum esse & conseruari credidimus, & reipublicæ nostræ inimicos subdi, & in sæculo futuro misericordiam in conspectu eius bonitatis nos adepturos speramus. Nā & si humani generis hostis varias occasiones comminiscitur, quibus hominum animas studet lædere: Dei tamen humanitas, illius improbitatem & malitiam frangens atque euacuans, aduersariosque redarguens, gregem suum damnatum accipere aut dissipari non permittit. Hæc autem a nobis ideo dicta sunt, quod ad nos allatum est, nonnullos Dei timorem in animo non habentes, nec rectæ doctrinæ discrimen tenentes, quo saluatur quicumque veritatem cognoscit; relictis diuinis

HMIN μὲν αἰεὶ ἀπουδῆ γέροντες, ἔστι τὸ ὀρθῶν καὶ ἀμώμητον πίσιν τῶν χριστιανῶν, ἔτ' κατὰ τὴν ἁγία πνεύματος τῆς θεοῦ καὶ βασιλικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας ἀπάραχον διὰ πάντων φυλάττειν, καὶ ταῦτ' ἅπαντα τῶν ἄλλων πρῶτον φρονήσασθαι. δι' ἧς καὶ τὸ ἐν τῷ ἁγίῳ πνεύματι βασιλείᾳ ἡμῶν ἀπὸ θεοῦ ἁρᾶ δεδωκεν καὶ φυλάττειν πεπεσθὲν καρδίᾳ, καὶ ἅπασαν ἐξουσίαν τῆς ἡμετέρας πολιτείας ὑποτάττειν. δι' ἧς καὶ ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι ἐλεῶσθαι ἐνώπιον τῆς αὐτῆς ἀγαθότητος εὐρεῖν ἐλπίζομεν. εἰ καὶ τὰ μάλιστα γὰρ ὁ τῶν ἀθεοπύων γένους πολέμου διαφόροις ἐφθραδίᾳ προφάσας, δι' ὧν ἀπουδάξῃ ὑπεβουλόων τῶν ἀθεοπύων ἡμῶν, ἀλλ' ἐν ἡμῶν φιλαθεοπία τὸ κείνους καταργῶσα πονηρίᾳ, καὶ ἅπασαν ἐναντίως διελέχουσα οὐ συγχωρεῖ τὸ ἰδίᾳ καταβλάττειν ἢ σκορπίζειν πόμην. ταῦτα ἡμῶν εἶρη, ἐπεισθῆναι ἡλθεν εἰς ἡμᾶς, ὡς ἴσμεν μὴ ἔχοντες κατὰ νοῦν τῆς θεοῦ φόβον, μηδὲ πρὸς τῶν ὀρθῶν δογμάτων διακρίσιν ὑπετάμενοι, δι' ἧς πᾶς ὁ γινώσκων τὸ ἀληθὲν σωζέται, κατὰ λέει ψαντες τὰς θείας

ANNO
CHRISTI
553.

γραφάς, καὶ ἔδυν ἀγίοις πατέρας, οἳ
ἢ καθολικὴ τῆς θεοῦ ἐκκλησία διδα-
σκάλοις ἔχῃ, καὶ δι' ὧν πᾶσα μὲν παν-
ταχοῦ ἀίρεσις ἀπελήλαται, ἢ δὲ ὀρθό-
δοξος πίστις σεσαφηνίσται, Ωριγόνους
καὶ τῶν Ἑλληνικῶν καὶ Ἀρειανικῶν καὶ
Μανιχαϊκῶν αὐτῶν δογματῶν ἀντιποι-
οῦνται, δι' ὧν ἐκείνοις εἰς βόθρον ἐπέ-
πεσαν. οἳ ἢ τοῖς τοῖς πῶς δυνάμει χριστι-
ανοῖς συναριθμεῖσθαι προσώπων ἀντι-
ποιεῖσθαι, τῶν Ἑλληνικῶν καὶ Μανιχαϊκῶν
καὶ Ἀρειανῶν καὶ τῶν ἄλλων αἰρετικῶν
απουδάσαντος παραδιδῶμαι; ὅστις πρὸ
πάντων εἰς αὐτῶν τῶν ἀγίων καὶ ὁμοούσιον
τριάδα βλασφημίας ἐτόλμησεν εἰ-
πεῖν τὸ μὲν πατέρα μείζονα ἔῃ τὸ υἱόν,
τὸ ἢ υἱὸν ἔῃ ἀγίου πνεύματος, τὸ ἢ ἄγιον
πνεῦμα τῶν ἄλλων πνευμάτων. πρὸς τῶν
δὲ καὶ τῶν τῆς αὐτῆς ἀσεβείας εἰπόντων,
μηδὲ τὸ υἱὸν δυνάσθαι τὸ πατέρα ἰδεῖν,
μηδὲ τὸ ἄγιον πνεῦμα τὸ υἱόν· καὶ ὅτι
ὁ υἱὸς καὶ τὸ ἄγιον πνεῦμα κτίσματα
εἰσὶ. καὶ ὅτι ἡμεῖς ἐσμεν πρὸς τὸ υἱόν,
ἔπειτα ὁ υἱὸς ὅτι πρὸς τὸν πατέρα. πρὸς
πίστισι δὲ ταῖς αὐτῶν βλασφημίας καὶ
τῶν ἐν τῷ πνεύματι δόξαν αὐτῶν πρὸς
λόγον ἐπὶ αὐτῆς λέξεως εἰπόντων οὕτως·
Ἐν τῇ ὀπινοουμένη δόξῃ ποσοδὸν ἀ-
εληθῶν τῶν βασιλευμένων αὐτῶν ὑποσησά-
μενοι θεῶν νοεσθῶν οὐσιῶν, ὅσον ἡδυνάτω
διαρκέσαι· πεπρασμένῳ γὰρ ἔῃ καὶ
πλεῖν δυνάμει τῆς θεοῦ λεκτέον· καὶ μὴ
πρὸς ἀσέβειαν τῆς θεοῦ βλασφημίας
αὐτῆς πειρατέον· εἰάν γὰρ ἢ ἀπειρο-
ῦ ἢ τῆς δυνάμει, ἀνάγκη αὐτῶν μηδὲ
ἐαυτῶν νοεῖν· τῆ γὰρ φύσιν τὸ ἀπει-
ροῦ ἀπελήλητον. πεποίηκε τοίνυν το-
σαῦτα, ὧν ἡδυνάτω περιδράξασθαι,
καὶ ἔχον αὐτὰ ὑπὸ χεῖρας, καὶ συ-
κροτεῖν ὑπὸ πτεῖν αὐτῶν πρὸνοιαν.

scripturis, sanctisque patribus,
quos catholica Dei ecclesia do-
ctores habet, per quos omnis
vbique hæresis expulsa est, fi-
des vero orthodoxa declarata;
Origenem, eiusque dogmata;
paganorum & Arianorum &
Manichæorum erroribus affi-
nia asserere: per quæ ille in fo-
uceam incidit. Qui eiusmodi
sunt, quomodo possunt in Chri-
stianis numerari, eum tuentes
hominem, qui ea quæ pagani,
Manichæi, Ariani, alique hæ-
retici sentiunt, tradere studuit?
Qui ante omnia in ipsam san-
ctam & consubstantialem Tri-
nitatem blasphemias ausus est
dicere: Patrem maiorem esse
Filio, Filium sancto Spiritu, san-
ctum Spiritum aliis Spiritibus.
Porro hoc ad impietatem suam
addidit, ut diceret, nec posse Fi-
lium Patrem videre, nec Spiri-
tum sanctum Filium: ipsum Fi-
lium & Spiritum sanctum crea-
turas esse: quodque nos sumus
ad Filium, Filium esse ad Pa-
trem. Ad suas autem blasphemias
hoc quoque adiunxit in
primo sermone Peri archon, his
verbis sic dicens: *In illo, quod
mente apprehenditur principio,
tantum numerum voluntate sua
intelligibilium substantiarum con-
stituit Deus, quanto poterat suf-
ficere. dicendum enim, finitam esse
Dei potentiam: nec, sub obtentu
laudis ac bonorum verborum, tol-
lenda eius circumscriptio est. ete-
nim si infinita sit diuina potentia,
necesse est eam ne seipsam quidem
intelligere. natura enim infinitum
comprehendi non potest. Tanta
igitur fecit, quanta poterat apprehendere,
& sub manu habere, &
sub prouidentia sua continere:*

quemadmodum & tantam materiam apparavit, quantam regere, distinguere, ac exornare poterat. An ullam maiorem potuisset Origenes in Deum blasphemiam proferre? qui & in sancta Trinitate gradus excogitans, inde vult multitudinem deorum inducere, ac ipsam Dei potentiam circumscriptam esse monstrose asserit. Hoc vero omni impietate plenum, eius fabulositatis est, dicere, omnia genera specielque coaeternas esse Deo: quodque rationabilia quae peccarunt, ac propterea de statu suo exciderunt, pro suorum peccatorum proportione, supplicii causa in corpora iniecta sunt: ac expurgata, rursus efferuntur in pristinum statum, omni deposita malitia & corporibus: iterumque ac tertium, & compluries diuersis ad poenam iniiciuntur corporibus. Ponit porro diuersos constituisse & constare mundos, tum praeteritos, tum futuros. Equisnam adeo fatuus est, ut haec audiens, animo non exhorrescat propter summam impietatem? Quis non excretur infanum Origenem, qui huiusmodi finxerit ac scriptis mandarit in Deum blasphemias? quas, ut omnibus Christianis interdictas, manifesta que habentes impietatis argumenta, superuacaneum duximus refutatione dignari. Quare si haeretici omnes, ob vnus forsitan aut alterius dogmatis peruersitatem, e sanctissima ecclesia sunt eiceti, subditique anathemati cum suis dogmatibus: quis profus Christianorum sustinebit Origenem eiusque praua scripta tueri,

ὡσαυτὴ καὶ ποσὺν ἄλλω κατασκευά-
σεν, ὅσον ἠδύνατο καὶ αὐτοσχεῖσαι. Πόσαι
πάντης μείζονα βλασφημίαν καὶ θεοῦ
περὶ ἐκείνῳ ὀνειδισμοῦ ἠδύνατο; ὁ καὶ
ὅτι τὸ ἁγίας τριάδος βαθμοῖς ὀπιονή-
σας, πολυθεΐαν καὶ ἐν τούτῳ εἰσαγάγει βε-
λόμυρος, καὶ αὐτὴν ὅτι θεοῦ τὸ δυνάμει
περιγραπὴν ἔστι τὸ αὐτοβόμυρος; κα-
κίνο ὅτι τὸ πάσης δυναστείας ἀνάμεσον
τῆς αὐτῆς ἐστὶ μυθολογίας τὸ λέγειν, ὅτι
πάντα ἄρχη, καὶ τὰ εἶδη σωμάτων ἐστὶ
τῷ θεῷ καὶ ὅτι τὸ λογικῶν τὰ ἀμύθητα
τα, καὶ διὰ τὸ ἐκπεσόντα τὸ ἐν ἡ ἡσ κα-
ταστάσεως, καὶ τὸ ἀναλογίαν τῆς οἰκείων
ἀμύθητων ἡμωρίας χάριν σώ-
μασιν ἐπέβληται καὶ καταρρόμυρα πάλιν
ἀνάγειν ἐν ἡ περὶ τὸν ἡσ κατα-
στάσι, παντελῶς τὸ κακίαν ἀποκαθάρσει
καὶ τὰ σώματα καὶ πάλιν ἐν δούτῳ, καὶ
εἴτου, καὶ πλεονάκεις διαφόροις ἐμβάλλ-
ονται σώμασι πρὸς ἡμωρίαν. Ἐπο-
πίεται ὅτι καὶ διαφόροις κόσμοις συστή-
ται ἡ σωίσιταται, τὸ μὲν πρὸς ἐλθόν-
τας, τὸ καὶ μέλλοντας. καὶ ἡσ ἄπο ἐστὶν
ἡλίθιος, ὅς τις τῆς τοιούτων ἀκούων οὐ
φείξεται τὸ διανοίαν διὰ τὴν τὸ ἀσεβείας
ὑπερβολῶν; πῶς δὲ ἐκ αὐτῶν βεβλήθηται
ἡ μανέντα ὀριγηνίω, τριάντας πλα-
σάμενον τε καὶ ἐξ ἡσ ἀφῶς ἐκδέμενον καὶ
θεοῦ βλασφημίας; αἱ ἡσ ὡς πᾶσι
χριστιανοῖς ἀπηγορευμένης, καὶ περὶ
φανῆ τὸ δυναστείας ἐχέσας τὸ ἐλεγχον,
περὶ τὸν ἐνομίσητον ἀνὴρ ῥήσεως ἀ-
ξιώσαι. εἰ τοίνυν ἅπαντες αἰρετικοὶ ὅτι
ἐν ὅς τυχὸν ἡ δούτέρου ὀρμάτος πρὸς
ἡσ ἐπέβληται τῆς ἀνωτάτης ἐκ-
κλησίας, ἡσ βληθέντες ἀναθήματα
μὲν τῆς ἰδίω δόγματων, ἡσ ὅλας χρι-
στιανῶν ἀνέξεται ὀριγηνίους τε καὶ τὸ
νεφῶν αὐτῶν συγγραμμάτων ἀνπιεῖται

ANNO
CHRISTI
555

* ἡ ἀποστολή
μαρτύρων
ἀποστόλων

τῆ τοσαύτης μὲν εἰρηκότητος βλασφη-
μίας, πᾶσι ἡ χερόν ἀιρέτικοῖς τοσαύτην
ἕλλω ἀπωλείας καὶ βλασφημίας πα-
ρασημύς, καὶ διαῖτο καὶ ἀρὰ τῶ ἀγίων
πατέρον ἐκπαλαί ὑπὸ ἀνάδειμα γε-
νομένου μὲν τῶ μουσεράν ἀυτῶ δογμα-
των; εἰ γὰρ ἔδιδίχης τῶ θεομάχον Ωρι-
γῆν, ὅπῃ καὶ ἀρὰ τοῖς ἄλλοις ἀιρεπ-
κοῖς ἀεισκέται, ἀνάμαξα ἰνά τοῖς
πονηροῖς ἀυτῶ συζητήμασιν ἐκ τῶ ὀρ-
θῶν δογμάτων, τῶντα ἐκ ἰδία ἐκείνου
κατέστηκεν, ἀλλὰ τῶ ἀγίας ἔθεο ἐκκλη-
σίας ὑπὸ τῶ καὶ τῶ αὐτὸ κακούργως
ἐκείνος ἔπεθς ἀπάτω τῶ ἀπλουτέ-
ρον ἐμνησανήσατο. τῶς γὰρ τῶ Ἑλλωῶν
μυθολογίας ἐντραφεῖς, καὶ ταύτας ἐ-
πεκλήναι βεβλήμενος ἐζηματίσατο τῶς
θείας δῆθεν ἐρμυλῶειν γεραφῆς, ἵνα
τῶντα τῶ ἔθῃ τῶ μουσερά ἀυτῶ δο-
γματῶ τῶς τῶ θείων γεραφῶν ὑπομνή-
μασιν ἀνάμιξας, κακοήθως τῶ Ἑλλῆνι-
κῶ καὶ Μανιχαῖκῶ ἀυτῶ πλάττω καὶ
Αρειωτικῶ μανίῃ εἰσαγάγη, καὶ ἔδῃ
μὴ ἠκριβωμένους τῶ θείας γεραφῆς
διωχῆν δελεάσαι. ἡ γὰρ ἔθρον ἀρὰ τῶ
τῶ Πλάτωνι εἰρημῶν τῶ τῶ Ἑλλῶ-
κῶ μανίαν πλατῶναι Ωριγῆνης
ἔξέθετο; ἢ περὰ ἑνός ἐπέρου Αρειῶ
λαβῶν τῶ οἰκείαν συνεζήτησατο νό-
σον; ὁ περὶ ὀλεθρον τῶς ἑαυτῶ ψυχῆς
εἰς τῶ ἀγίαν ἔδομοῦσιον τελεάδα βαθ-
μοῖς ἔπινοήσας; ἐν τῶνι δὲ οὔτος τῶ
Μανιχαῖου δότολιμπάειται, ὁ λέγων
ταῖς τῶ ἀνθρώπων ψυχῆς δι' ἀμάρτίας
τοῖς σώμασι ἡμιωείας χερεν ἐμβλη-
θῶναι; ὡς δὴ περὶ τῶν μὲν νόας οὔσας
καὶ ἀγίας διωάμης, ἐπέτα κόρον λαβῶ-
σας τῶ θείας θεωρίας, καὶ περὶ τῶ χεῖρον
τραπέσας, καὶ διαῖτο τῶ ἔθεο ἀγάπης
δοτοψυχίας, καὶ ἐν τῶ δῆθεν ψυχῆς ὄνο-

qui tot blasphemias dixerit, omnibusque fere hæreticis tantam exitii ac blasphemie materiem præbuerit, ac idcirco pridem a sanctis patribus anathemati subiectus sit vna cum sceleratis eius dogmatibus? Nam quamvis concedat quis, Deo repugnantem Origenem e recta doctrina (quod & apud alios hæreticos inuenitur) aliquid expressisse in improbis suis scriptis: ea ipsius propria non est, sed sanctæ Dei ecclesiæ, atque hoc ipsum ille malitiose in simpliciorum fraudem molitus est. Nam in paganorum commentis enutritus, eaque propagare in animo habens, diuinas se vtique scripturas interpretari simulauit: vt hoc modo nefariam doctrinam suam sacrarum literarum monumentis maligne admiscens, paganicum & Manichæum errorem suum atque Arianam vesaniam induceret, eosque qui sacram scripturam non accurate percipissent, inescare posset. Quid enim aliud exposuit Origenes, quam Platonis, qui paganorum insaniam dilatarat, doctrinam; aut a quo alio Arius mutuatus, propria venena concinnauit? qui in exitium animæ suæ in sancta & consubstantiali Trinitate gradus excogitauit. An hic a Manichæo abest, qui animas hominum dicit propter peccata corporibus ad supplicium immitti? quique primum quidem mentes & sanctas virtutes fuisse asserat, deinde contemplationis diuinæ satiætem cepisse, ac in deterius conuersas, idcirco a Dei amore reffixisse, indeque Græco nomi-

Genes. 1.

ne appellatas ψυχάς, & supplicii causa corporibus esse inditas. quod vel solum ad perfectam eius damnationem satis erat, cum a paganorum ortum sit impietate. Cum enim dixerit Deus: *Faciamus hominem ad imaginem & similitudinem nostram*: ex eius vanis sermonibus inuenitur, solum corpus absque anima ad imaginem & similitudinem Dei factum esse, si omnino præexistebat anima, & facto corpore, in id iniecta est, aut in id, tamquam in vas, immissa. Ac necesse erit omnino dicere, ipsum Deum opificem hominis, corpus esse, utpote qui corpus ad imaginem & similitudinem suam fecerit. Quomodo autem corpus, imago incorporei esse possit? Quæ obrem absit, ut his Christiani assentiantur. Si vero iuxta Origenis blasphemiam, animæ præexistebant, ac in pœnam peccatorum suorum in corpora demissæ sunt, ut emendatæ resipiscerent, eas oportebat amplius non peccare. Nam si corpus datum est animæ in supplicium propter peccata, ut doloribus emendaretur ad honorificandum Deum, quomodo corpus eam adiuuat & corroborat ad peccandum, quod iis qui pœna afficiuntur, non euenit? Vincula enim, carceres, compedes, ac, ut breuiter dicam, omnia eiusmodi, iniquitates & peccata eorum cohibent, qui iam pœnas luunt. Nec ut qui peccarit, amplius peccet, vincula ei adduntur quæ ad peccandum adiuuent: sed ut vinculorum cruciatu peccare desinat. Quare perspi-

μαθείσας, καὶ ἡμωείας χάριν ποῖς σώμασιν ἐμβληθείσας· ὅπῃ καὶ μόνον ἰκανὸν ἡμῶς εἰς τελείωσιν αὐτῶν κατέκλειον, οἷα τῆς ἑλληνικῆς ὑπαρχόντων δυσεθείας. τῆς γὰρ θεοῦ εἰπόντος, ποιῶν μου αὐθροπον κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν ἡμετέραν, ἐξελεσεται καὶ εὐδὸν ἐκείνου ματαίους λόγους σῶμα μόνον διχα ψυχῆς κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν γυρόμενον τῆς θεοῦ, ἐὰν ὅλως περὶ πῆρχε ψυχῆ, καὶ μὴ τὸ γυρόμενον σῶμα ἐνέβληθη, ἢ κατηγήθη ἐν αὐτῷ. καὶ ἀνάκη πᾶσα τῆς λέγαν, καὶ αὐτὸν θεὸν τῆς αὐθροπου δημιουργὸν σῶμα ὑπαρχόν, ὡς τὸ σῶμα κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν ἰδίαν ποιῶν σῶμα. πῶς δὲ διδάται εἰκὼν εἶναι τῆς ἀσωμάτου τὸ σῶμα; διὸ μὴ γυρόμενον τύπος χειριστοῦς σκεπτάται. εἰ δὲ καὶ πλὴν βλασφημίας περὶ πῆρχον αἱ ψυχῆ, καὶ διὰ τὸ ἀμάρτησαι αὐτὰς ἡμωείας χάριν εἰς τὰ σώματα κατεπέμφθησαν, ἵνα παιδιδιδῶσαι σωφρονήσασιν, ἐξελῶν αὐτὰς μηκέτι ἀμάρτανειν· εἰ γὰρ περὶ κόλασιν τῆς ψυχῆς διὰ πλὴν ἀμάρτην ἐδόθη τὸ σῶμα, ὡς αὐτὴν ὀδυνώμενον παιδιδιδῶσαι περὶ τὸ ἡμῶν θεὸν, πῶς σωεργεῖ καὶ σωαγωνίζεται αὐτῇ τὸ σῶμα περὶ τὸ ἀμάρτανειν, ὁ ποῖς κολαζομένοις * γίνεται. δεσμοὶ γὰρ καὶ φυλακαὶ καὶ πέδαι, & σωτόμως εἰπεῖν, τὰ ποῖα ταῖς ἐφεκτικὰς τῆς ἀδικεῖν καὶ τῆς ἀμάρτανειν ποῖς κολαζομένοις γίνονται. οὐ γὰρ ὅπως ὁ ἀμάρτησας πλὴν ἀμάρτη, σωεργὸς αὐτῷ περὶ πλὴν ἀμάρτην ὁ δεσμός διδεται, ἀλλ' ὅπως παύσεται τῆς ἀμάρτανειν διὰ τῆς δεσμῶν βασανιστοῦ. περὶ δὴλον ποῖνον, ὅτι

ANNO CHRISTI 555

ANNO
CHRISTII
553.

ὅτι οὐ διὰ σωφρονισμόν παραλαβασάν
ἀμφοτέρων τοῖς σώμασιν ἐνεβλήθησαν
αἱ ψυχαὶ καὶ τῶν ἐκείνων λήροις, ἀλλὰ
καὶ τῶν ὁ θεὸς τὸ τε σῶμα πλὴν
τε ψυχῶν, τυτέστι τέλειον τ' ἀνθρώπου
ἐδημιούργησεν. ἴδεν τ' διὰ τῆς σώματος
ἡμῶν πεπραγμένων, εἴτε ἀγαθῶν, εἴτε
φαύλων τ' αἰταπόδοις ἀναμύρομυ.
τῆς τοῦ ἡμῶν πρᾶξι δὲ καὶ ὁ θεὸς ἀ-
πόστολος Παῦλος, λέγων ὅτι πάντας ἡ-
μας φανεροῦναι δεῖ ἐμπροσθεν τῆ
βήματος ἔχει τοῦ ἵνα κομίσῃ ἕκα-
στος τὰ διὰ τῆς σώματος πρᾶξι ἀεὶ πρᾶ-
ξεν, εἴτε ἀγαθῶν, εἴτε φαύλων. Προσέ-
χον τίνων δεῖ τοῖς ἔδοξεν ῥήμασιν,
ὅτι ἐκ εἴτε κομίσεται δεῖ τ' κρινόμενον
πρᾶξι ἀεὶ πρᾶξι πρᾶξι σώματος. εἰ ἄ
ἐπὶ μόνους τοῖς διὰ τῆς σώματος κολά-
ται ἀνθρώπου παρὰ τῆς κρίσεως τ' γίνω,
ἢ τ' δεούσης ἀξιοδοταίμης, μνήμη δὲ
ἐδὲμία πρᾶξι πρᾶξι ἀμφοτέρων,
δήλον ὅτι ἐμπροσθεν τῆς σώματος
αἱ ψυχαί· εἰ γὰρ ἐμπροσθεν, εἶπεν
αὐτὸς ἀπόστολος, ὡς πρᾶξι διὰ τῆς σώμα-
τος, ἔτω καὶ τὰ πρᾶξι σώματος. ὅτι ἡ αἱ
τῆς ἀνθρώπων ψυχῆ νοεραὶ τε καὶ λογί-
καὶ τυγχάνουσι, τ' ὁμολογουμένων ὅτι
ὅτι οὐδὲ τῶν ἀεὶ πρᾶξι ἀνθρωπίνων
νομίζουμένων ἀπαρτεῖται. εἰπάτωσαν
τοῖνυν ὁ τῶν ἀεὶ πρᾶξι φρονουῶντες·
αἱ ψυχῆ αἱ αὐτῶν, εἰ γε ἀεὶ πρᾶξι
λέγουσι, προὔπρηχον τῆς σώματος, πρᾶξι
ἢ ἐν τοῖς σώμασιν εἰσελάθωσιν, ἐν ποίᾳ
ταῖς ἡμῶν πρᾶξι, ἢ ἡμῶν πρᾶξι πρᾶξι,
γὰρ αὐτὰς εἰδέναι ποδῆσαν, εἰ πρᾶξι,
καὶ πῶς ἐν ταῖς πρᾶξι πρᾶξι. εἰ ἄ τῆς το
αὐτοῖς ἀμνησάν ὅτι λέγον, ὡς πρᾶξι
ἀλλήθειας μὴ οὐσης, δήλον ὅτι μῦθοι
τὰ κατ' αὐτῶν ἡμῶν πρᾶξι. ἴσως ἂν ἐ-
ροδοσιν, ὅτι μῦθον εἰσελάθωσιν τὰς ψυχὰς

Concil. Tom. 12.

cum est, non ad superiorum
peccatorum castigationem, ut
illi nugantur, corporibus im-
missas esse animas : sed simul
Deum & corpus & animam, id
est, perfectum hominem, fabri-
catum esse. Itaque eorum quæ
per corpus a nobis gesta sunt,
sive bonorum sive malorum, re-
tributionem expectamus. hoc
enim nobis tradit & diuinus
apostolus Paulus, dicens : *Om-
nes enim nos manifestari oportet
ante tribunal Christi, ut referat
unusquisque ea quæ per corpus
prout gessit sive bonum sive ma-
lum.* Attendenda ergo sunt apo-
stoli verba. nec enim dixit, o-
portere recipere eum qui iudica-
tur, prout gessit ante corpus. Si
vero ob ea sola quæ per corpus
homo gessit, ab eo qui terram
iudicat, vel pœna afficitur, vel
merito præmio; nullaque men-
tio fit ante admissorum pecca-
torum : perspicuum est, animas
ante corpora non esse. Si enim
præxisterent, dixisset Aposto-
lus, gesta tum per corpus, tum
ante corpus. Animas vero ho-
minum intelligentia & ratione
vti, in confesso est. quod ne eos
quidem negare putamus, qui
tuentur Origenem. Dicant igitur
qui cum Origene sentiunt :
animæ ipsorum (si quidem, ut
asseuerant, ante corpora fue-
runt) priusquam in ipsa ingre-
derentur, quo in ordine erant,
aut quid agebant? Oportuit e-
nim eas, si ante erant, scire, quo
loco essent, aut quomodo huc
aduenissent. sin hoc nulla ratio-
ne possunt dicere (nam id ve-
rum non est) apertum est eos fa-
bulas dicere. At fortasse dicant,
animas postquam corpora in-

Q9

ANNO
CHRISTI
553.

πνδμα ανθεφου εν αιτω; ει γδ
 ωρω, εδ μαλλον ειπειν, καθεγι-
 ζων, η καθεπεμπων πνδμα ανθεφ-
 ου εν αιτω. νυν δ λεγων ο ωροφη-
 τισ, πλαστων, δεικνυσιν, οπ ωπερ το
 σωμα, ουτω η ψυχην ου ωροφου
 χουσαν εποιησεν ο θεος τη ιδια δυνα-
 μη αυτη η αγαδοτηη. κατωσ ουω ερη-
 ται, το κατ εικονα η ομοιωσιν τω θεο
 γνησται (ω) ανθεσπον, η τω θεου εμ-
 φυσηματος αζωωτικω, δηλοι μη μο-
 νον νοειν η λογικω, αλλα ε αδανα-
 τον η ψυχην δημιουργητικω ωρω
 το αρχην παντων τω τη ηης ποιημα-
 των ετο γαρ οστι η ερημυρον τω θεο
 λογω Γρηγοριω ωει τω ψυχης, η εν
 θεο ε δειαν η τω ανωθεν διγνησας με-
 τεχουσαν. ουχ ωσινεσ φανταζομενοι
 λεγοσι της δεικνης ουσιας η ωροφου
 τω ψυχην: αλλ ωσ δια τω εμφυση-
 ματος τω θεο γνηστικω, η χαρισμα
 παρ αυτη λαβοσαν τω νοειν ε λο-
 γικω ε αδανατον εη, ε μησωαπο-
 θνησκειν τω σωματι, καθ ομοιωτηα
 τω δλοζων ζωων, αλλα η χαριεν με-
 τεχην της ανωθεν διγνησας, πουτεσιν α-
 δειασιας. μηδ τυρε δε τωτοις η ο εν
 αζωοις Ιωδωνησ ο Κωνσταντινου πολεωσ
 πατεαρρησ εν τω ενδεκατω λογω
 τω εις τω κησιν, λεγν γδ ουτωσ καμ
 ερεφουσε, φησιν, εις το προσωπον αυ-
 τω πτω ζωησ, καμ εγγετο ο ανθεσ-
 ποσ εις ψυχην ζωσεν. εν ταυτα λεγεσ
 τω αγνωμωνων ε οικιαων λογιμωνων
 κινουμενοι, ε ουδεν θεοπεπεσ εννο-
 ουωτεσ, ουτε πτω συκαταβασιν τω ρη-
 ματων λογιζομενοι λεγν ετηροδο-
 σιν, οπ εν τω θεο ουσιασ οστι η ψυ-
 χη. ω της μανιασ, ω της παραφρο-
 σωησ. η ταυτα μη ο πατηρ ωει τω
 Concil. Tom. 12.

*spiritum hominis in eo? Si enim prius erat, magis dicere oportuit, Infundens tamquam in vas, vel demittens spiritum hominis in eo. Iam vero cum dicit propheta, fundens, ostendit, ut corpus, sic animam non præexistentia Deum propria virtute ac bonitate fecisse. Quod igitur homo, sicut dictum est, ad imaginem & similitudinem Dei factus, dignatusque inspiratione diuina; inde perspicuum est, non solum intelligentem & rationalem animam, sed etiam immortalem esse creatam: ut omnibus iis quæ in terra facta sunt imperaret. hoc est enim quod a Theologo Gregorio de anima dictum est, a Deo esse, & diuinam, ac supernæ nobilitatis participem: non, ut nonnulli autumant, ac dicunt, diuinæ substantiæ animam esse: sed ut inspiratione Dei factam, gratiamque nactam ab eo, ut intelligens esset, & rationalis, & immortalis, nec vna cum corpore moreretur, sicut irrationabilia animalia, sed per gratiam particeps esset supernæ nobilitatis, id est, immortalitatis. His testimonium perhibet sanctus Ioannes Constantinopoleos patriarcha in vndecimo sermone in creationem. sic enim ait: *Et insuflauit, inquit, in faciem eius spiritum vite, & fuit homo in animam viuentem.* Hic nonnulli imperiti homines, propriis cogitationibus moti, ac nihil Deo decens in mente habentes, nec condescensionem verborum reputantes, dicere audent e Dei substantia esse animam. O insaniam, o demetiam.] Atque hæc quidem pater de argumen-*

Hom. 13. in
Genef.
Genef. 2.

Qq ij

ANNO
CHRISTE
533.

βασιλέα πάντων ἡδὴ δορυφορούμενον.
 Εἰ ποῖνω καὶ τὸ θεολόγου Γρηγορίου
 διδασκαλίαν τελευτῶν ὁ ἀνθρώπος
 ἀνεδείχθη, καὶ ταῦτα χεῖρ θεοῦ καὶ εἰκόνι
 πεποιημένος, ἔπειτα πάντα τὰ θεῶν ἀπὸ
 θεωρητομάθη, καὶ ὡς πρὸ βασιλεῖ προϋ-
 φίσταται τὰ βασιλεία, καὶ οὕτως εἰσήχθη
 τὰ θεῶν ὡς βασιλεὺς πάντων ἡδὴ δορυ-
 φορούμενος, πῶς λέγουσιν οἱ καὶ τὸ Ωελ-
 γγύλω τὰ φρονουῦτες, ὅτι θεωροῦντες
 χουσαι αἱ ψυχῆ δι' ἀμφοτέρων ἐν σώ-
 μασι καταπέμπον, ὁφείλοισι δικαιο-
 υπέχων τὸ θεωροῦν ἡμῶν ἡμῶν; τὸ ἐμ-
 παλιν γὰρ ὁ ἐν ἀρίστοις Γρηγόριος καὶ ὑπε-
 ρον πάντων λέγει τὸ ἀνθρώπον ἑγγυῆσθαι,
 καὶ ἡμῶν αἰσῶν θεοῦ, καὶ βασιλεύειν
 τὸ ἴππῃ γῆς πάντων ὁπρὶ ἡμῶν εἰς μὲν
 ἐκ ἐστὶ, πάσης δὲ τὸ ἐν ἀποπῶν θεωροῦσας
 καὶ βεργεσίας ἐνδεξίαις ὑπαρῆσαι. Σύμ-
 φωνα δὲ τοῖς θεολόγου Γρηγορίου καὶ
 ὁ ἐν ἀρίστοις Ἰωάννης ὁ Κωνσταντινουπό-
 λεως πατριάρχης ἡμᾶς διδάσκει ἐν τῷ
 ἐνδεκάτῳ λόγῳ τῶν εἰς τὸ κλίμα, λέγων
 ἕτως ἄλλ' ἴσως εἰποῦσιν αὐτὸ καὶ ἕνος ἐνε-
 κεν εἰς ἡμῶν ἡ ψυχὴ τὸ σώματος, τὸ
 ἐλαττον θεωροῦν δημιουργεῖται, καὶ τότε
 τὸ μείζον καὶ ὑπερέχον; ἔχ' ὅρας ἀλαπιτῆ,
 ὅτι ἔπειτα κίσεως τὸ αὐτὸ ἔπο γέρο-
 νεν; ὡς περὶ τὸ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ καὶ ὁ ἡ-
 λιος ἔπειτα σελήνη, καὶ τὰ ἄλλα πάντα ἐ-
 δημιουργήθη, καὶ μὲν ταῦτα πάντα ὁ ἀν-
 θρώπος ὁ τῶν πάντων τὸ δὲ χεῖρ μέλ-
 λων ἐξελείπειται, τὸ αὐτὸ δὲ ἕπον καὶ
 ἐν αὐτῇ τῇ διαπλάσει τὸ ἀνθρώπου, πρὸ
 ἡμῶν τὸ σώμα πλάθει, καὶ τότε ἡ ψυχὴ
 ἡ ἡμῶν τερα. ὅτι γὰρ ἕπον τὰ ἄλλα τὰ
 εἰς ὑπηρεσίαν μέλλοντα ἔτι χρῆσιμα
 πρὸ τῶν ἀνθρώπου δημιουργεῖται, ἵνα
 ἐτοιμῶν ἔχη πλὴν ὑπηρεσίαν ὁ μέλλον
 τὸ τούτων χρείας δοτολαῖν· οὕτω καὶ

nium iam quasi satellitio stipa-
 tum ac munitum.] Quamob-
 rem, si ex Gregorii Theologi
 doctrina, vltimus homo est de-
 signatus, idque Dei manu, &
 imagine honoratus, ac omnia a
 Deo illi præparata sunt, eique
 tamquam regi prius subsunt pa-
 latia, sicque a Deo introductus
 est, omnium iam stipatus obse-
 quio: quomodo dicunt, qui iux-
 ta Origenem desipiunt, præ-
 existentes animas, propter pec-
 cata in corpora demitti, prius
 commissa luituras? Contra en-
 nim sanctus Gregorius & po-
 stremum omnium hominem
 factum esse dicit, & a Deo ho-
 noratum, & iis omnibus quæ in
 terra sunt, dominari: quod sane
 pœnæ non est, sed singularis
 prouidentia ac beneficii signi-
 ficatio. Theologo porro Gre-
 gorio consentit sancti Ioannis
 Constantinopoleos patriarchæ
 doctrina in vndecimo sermone
 de creatione, sic enim dicit: At
 fortasse dicat aliquis: Cur, si
 anima preciosior est corpore,
 quod inferius est prius fit, ac de-
 mum quod maius est ac nobi-
 lius? An non vides, dilecte, in
 ipsa creatione idem hoc fa-
 ctum esse? quemadmodum e-
 nim cælum, & terra, & sol, & lu-
 na, ceteraque omnia fabricata
 sunt, ac postremum homo, cui
 eorum omnium imperium mā-
 dandum fuerat: sic in plasmā-
 tione hominis, primum forma-
 tur corpus, tum anima, quæ ho-
 norabilior est. Nam vt expertia
 rationis, quæ ad vtilitatem &
 obsequium parabantur, ante
 hominem extitere, vt parata
 ministeria haberet, qui eorum
 commodis frui debebat: ita &

Hom. xlii.
in Genes.

corpus ante animam fabricatum est, vt cum iuxta occultam Dei sapientiam anima induceretur, propria officia posset motu corporis exequi.] Atque hæc satis ad ostendendum audientibus, nos vbique eadem sentire ac dicere, quæ patres, qui animarum præexistentiam tollunt. Præterea, cum sancta scriptura de Adam atque Eua dicat: *Benedixit eos Deus, & dixit, Crescite, & multiplicamini, & replete terram, & dominamini ei*: quomodo, si animæ antiquiores fuere corporibus, futurum fuit, vt secundum diuinum imperium crescerent ac multiplicarentur, quæ ante, iuxta eorum fabulas erant: & quomodo habebat Deus benedicere animas iam in peccata lapsas, ad crescendo & multiplicandum? Animæ enim peccatis contaminatæ, maledictione potius quam benedictione dignæ erant. At si animæ præexistebant, & iuxta Origenis fabulas, in alio erant ordine: quamobrem solum Adam plasmauit Deus? an vero Adam anima sola peccarat, ac propterea vnum corpus a Deo fabricatum? Si enim antea aliæ animæ fuerunt, alia corpora simul fabricari oportuit, quæ susciperent animas. Et quomodo peccatrix, vt eorum est ratio, anima supplicii causa in corpus coniecta, in paradiso deliciarum a Deo posita est? Nam si vt pœnas dependeret in corpus esset missa, non in illo paradiso, sed in supplicii loco collocaretur. Tantopere vero dilexit hominem Deus, quem

Genes. 1.

τὸ σῶμα πρὸ τῆς ψυχῆς δημιουργήται, ἵνα ἐπέδωκε καὶ τὸ δόξορρητον αὐτῷ ὁφίδου ἢ ψυχῆ παραχθῆ, ἐξ ἧς οὐκείας ἐνεργείας ἐπιδείκνυσθαι διὰ τῆς σῶματος κινήσεως. καὶ ταῦτα μὲν ὅσον ἐπιδείξαι τοῖς ἀκροωμένοις, ὅτι τὰ αὐτὰ τοῖς ἀγίοις πατέρασι φησὶ γράμματα, πανταχοῦ πλὴν τῆς ψυχῶν πρὸς παραξίν ἀναφορῶν· πάλιν δὲ τῆς ἀγίας λειτουργίας γραφῆς πρὸς τὴν Ἀδὰμ, καὶ τῆς Εὐας· βιολογήσεν αὐτῶν ὁ θεός, καὶ ἐπεὶ αὐξάνωσθε καὶ πληθύνωσθε καὶ πληροφύσθε τὴν γῆν, καὶ κατακυριεύσατε αὐτῆς· πῶς ἄρα εἰ πρὸς ὑπέρχον αἱ ψυχῆ τῶν σωματίων, ἐμελλε καὶ τὴν θείαν πρὸς τὰς αὐξάνεσθαι καὶ πληθύνεσθαι τὰ πρὸς ὑπέρχοντα καὶ τῶν ἐκείνων μύθους; καὶ πῶς ἔχον ὁ θεός βιολογήσαι τὰς ψυχὰς τῆς ἀμδρτήσεως ἢ δὴ ὑποπεσούσας εἰς τὸ αὐξήσθαι τε καὶ πληθύνεσθαι; ἀμδρτήσασθαι γὰρ αἱ ψυχῆ κατὰ τὰς μάλλον, ἢ πρὸς βιολογίας ἐπέχοντα ἄξιαι· εἰ δὲ πρὸς ὑπέρχον αἱ ψυχῆ ἐν ἐπέχῃ τὰ εἰ ὑπερρροσθαι καὶ τῶν ὀλεθρῶν μύθους, διὰ τὸ μόνον ἢ Ἀδὰμ ἐπλασεν ὁ θεός; ἄρα μόνον ἢ ψυχῆ τῆς Ἀδὰμ τότε μὲν ἀμδρτήσασθαι; καὶ διὰ τῆς τοῦ ἐν σῶμα ἐπλασεν ὁ θεός; εἰ γὰρ ἦσαν πρὸς τοῦτου καὶ ἄλλαι ψυχῆ, ἔδωκε καὶ ἄλλα σῶματα ἅμα πλασθῆναι ὑποδέχόμενα τὰς ψυχὰς· πῶς δὲ ἢ ἀμδρτήσασθαι καὶ τῶν αὐτῶν λόγους ψυχῆ καὶ διὰ ἡμωείδου εἰς σῶμα βληθείσα, εἰς τὸ πρὸς ἀδύσον τῆς τρυφῆς παρὰ τῆς κωελίου ἐπέχῃ; εἰ γὰρ διὰ ἡμωείαν σῶμα ἐνεβλήθη, ἐκ ἐν παραδείσῳ τῆς τρυφῆς, ἀλλ' ἐν κολάσεως αὐτῆς πεπῆσθε τὸ πῶ· ποσοῦτον δὲ ὁ θεός ἠγάπησε τὸν ἀνθρώπον, ὃν μὲν πάλ-

ANNO CHRISTI 551

Tom. 3. o. per. cius.

Genf. 3.

Matth. 6.

nans nobis regnum caelorum. Atque his testimonium perhibet sanctus Ioannes Constantinopoleos patriarcha in sermone de ascensione, sic dicens: Qui terra indigni extiteramus, hodie in caelum eleuati sumus: qui ne inferiore quidem imperio fueramus digni, ad regnum supernum conscendimus, supergressi caelos, regiumque folium adepti. Natura, propter quam Cherubim paradifum custodiebant, ipsa supra Cherubim hodie sedet.] Quamobrem demonstratum est, animas non, vt Origenes nugatur, in caelis prius fuisse, ac deinde in corpora missas, vt peccratorum poenas exoluerent: sed contra, in terra fabricatam vniuersam naturam humanam, id est, corpus atque animam, bonitate, ac dignatione diuina caelos adeptam esse: vt qui homines mandatum Dei custodirent ac implerent, angelorum in caelis conuersione digni haberentur, quos in terra imitari per confessionem in Deum iussi sumus. Nam cum vellet Deus propter inenarrabilem humanitatem suam, sicut in caelis a sanctis virtutibus glorificatur, ita & in terra glorificari ab hominibus, fabricatus est hominem, alterum angelum in terris: vt Dei gloria omnia complerentur. Itaque Dominus tradens quomodo sit orandum, dicit: *Pater noster qui es in calis, sanctificetur nomen tuum, adueniat regnum tuum, fiat voluntas tua sicut in calo & in terra.*

Cum his porro quae a nobis

νοῖς βασιλείαν ἡμῶν χαρισάμενος, μὴ
 πρὲς ἃ τοῖς καὶ ὁ ἐν ἀγίοις Ἰωάννης ὁ
 Κωνσταντινουπόλεως πατριάρχης ἐν τῷ
 λόγῳ τῷ εἰς πλὴν ἀγάλην, λέγων οὕ-
 τως ἡμεῖς ὁ τῆς γῆς ἀνάξιοι φανέντες,
 σήμερον εἰς τὸ οὐρανὸν ἀνήχθημεν ὁ
 μὴδὲ τὸ κατὰ δρχίς ὄντες ἀξιοί, πρὸς
 τὴ βασιλείαν ἀνέβημεν πλὴν αὐτοῦ, ὑψώ-
 βημεν ἐν οὐρανοῖς, ἐπελαβόμεθα τὴν
 θεοῦ τῆ βασιλικὴν καὶ ἡ φύσις, δι-
 λῶ ἐφύλαξε τὸν πρὸ ἀδύτου τὰ χειρου-
 βίμ, αὐτῆ ἐπάνω τῆ χειρουβίμ καὶ τῆ
 σήμερον. ἔποδὲ δέχεται τὸν οὐχ,
 ὡς Ωελγῆς ληρεῖ, ἐν ἐρενοῖς αἰ ψυ-
 χαὶ πρὸς ὑπάρχουσαι, ἐπὶ τὰ ἀμδρπῆ-
 σασα κατεπέμψθησαν ἡμωρίας χά-
 εν εἰς τὰ σώματα· ἀλλ' ἐκ τῶ ἐραντῶν
 ἵππ τῆς δημιουργηθεῖσα ὅλη ἡ τῆ αἰ-
 θεοῦ φύσις, πούτεσι σώματος καὶ ψυ-
 χῆς διὰ τὸ ἵππαλλούσης τῆ θεοῦ ἀγα-
 θότητος τῆς ἐν οὐρανοῖς ἡξίωμα βασι-
 λείας· ὡς ἐν ἀνθεοποιεῖς ἐν πλὴν ἐν-
 τλήν τῆ θεοῦ φυλάσσοντας τὴν πλη-
 ρουῦτας, ἀξιοδοτῆς τῶ ἐν οὐρανοῖς τῶ ἀγ-
 γέλων σὺν διαγωγῆς· οὐ ἐν τῆ γῆ διὰ
 τῆ πρὸς θεὸν ὁμολογίας μμεῖδης πρὸς-
 ἐπάχθημεν. βουλόμενος γὰρ ὁ θεὸς διὰ
 πλὴν ἀφρασον αὐτῶ φιλοθεοπίδου,
 ὃν ἵππον ἐν οὐρανοῖς ἵππο τῆς ἀγίων
 διωάμεων δόξ ἀξεται, οὐ πτω καὶ ἵππ τῆς
 γῆς ἵππο τῶ ἀνθεοπίων δόξ ἀξεται, ἐδη-
 μιούργησε τῶ ἀνθεοπίων, δὴ τῶν ἀγ-
 γέλων ἵππ τῆς γῆς, ὡς ἀν πληροῦσι τὰ
 πάντα δόξης θεοῦ. ὅθεν καὶ ὁ κύριος πε-
 ρεδιδούς ὅπως ὁ φείλοισι πρὸς ὑψώ-
 σασα, λέγῃ· πᾶ τῆ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρα-
 νοῖς, ἀγιαστέτω τὸ ὄνομά σου, ἐλθέτω
 ἡ βασιλεία σου, γνηθῆτω τὸ θέλημά
 σου, ὡς ἐν οὐρανοῖς καὶ ἵππ τῆς γῆς.

Σύμφωνα δὲ τοῖς παρ' ἡμῶν εἰρη-
 μένοις

ANNO CHRIS- 555

Luc. 16.

quam in corpora venirent; quemadmodum post obitum sciunt ac norunt quæ in corporibus egere. Demonstrabimus autem, animam post discessum e vita cognoscere quæ gessit, ex ipsis euangelii verbis. hæc enim dicit Dominus noster & Saluator Christus in euangelio secundum Lucam in periocha Lazari & diuitis: *Homo quidam erat diues, & induebatur purpura & bysso, & epulabatur quotidie splendide. Et erat quidam mendiculus nomine Lazarus, qui iacebat ad ianuam eius, ulceribus plenus, cupiens satiari de micis quæ cadebant de mensa diuitis: sed & canes veniebant, & lingeabant ulcera eius. Factum est autem, ut moreretur mendiculus, & portaretur ab angelis in sinum Abraha. Mortuus est autem & diues, & sepultus est. Et in inferno eleuans oculos suos cum esset in tormentis, vidit Abraham a longe, & Lazarum in sinu eius: & ipse clamans dixit: Pater Abraham, miserere mei, & mitte Lazarum, ut intingat extremum digiti sui in aquam, & refrigeret linguam meam, quia crucior in hac flamma. Et dixit illi Abraham: Fili, recordare quia recepisti tu bona tua in vita tua, & Lazarus similiter mala: nunc autem hic consolatur, tu vero cruciaris. Et in his omnibus inter nos & vos magnum chaos firmatum est: ut hi qui velint hinc transire ad vos, non possint, neque inde huc transire. Et ait: Rogo ergo te pater, ut mittas eum in domum patris*

ωσ-
πρ κ̅ μ̅ τ̅ τ̅ πελδυτῶν ὀπίσταν) κ̅ γινώ-
σκοισι τὰ περὶ τὸν αὐτῶν ἐν τοῖς
σώμασιν. ὁπο δ̅ εἰξομῶν ὅ τ̅ γινώσκον
τ̅ ψυχῶν μ̅ τ̅ ἐν τῷ δ̅εν ὁποείωσιν τὰ
ἐαυτῆ περὶ αὐτῶν, ὅτ̅ αὐτῶν τ̅ τ̅ ὁ-
αγγελίς ρημάτων. λέγει γδ̅ ὁ δεσπότης
ἡμῶν κ̅ σωτῆρ Χριστὸς ἐν τῷ κ̅ τ̅ Λου-
καῦ διαγγελίῳ εἰς τ̅ περὶ οὐχί τῆ Λα-
ζάρου κ̅ τ̅ πλεσίς, ταῦτα· ἀνθρώπος τις
ὡν πλεσίος, κ̅ ἐνεδιδύσκετο πορφύρῳ
κ̅ βύσσον, βίφρα νόμῳ κατ̅ ἡμέραν
λαμπρῶς. πτωχὸς δ̅ τις ὡν ὀνόματι
Λάζαρος, ὃς ἐβέβητο εἰς τ̅ πύλιν
αὐτῶν ἡλωιδύος, ὅ τ̅ πῶν μὲν χρο-
διῶν ὁπο τ̅ ψυχῶν τ̅ πῶν ὀπίσταν ὁπο
τ̅ τραπεζῆς τῶ πλοισίου. ἄλλὰ κ̅ ὁ
κωῖς ἀπέλαχον ἐρχόμενοι τὰ ἔλπι
αὐτῶν. ἐγύετο ὅ ὁποθάνειν τ̅ πτωχόν, κ̅
ἀπενεχθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων
εἰς τ̅ κόλπον Αβραάμ. ἀπέθανε ὅ κ̅
ὁ πλούσιος, κ̅ ἐτάφη. καὶ ἐν τῷ ἁδ̅
ἐπίρας τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτῶν ὁποθάνειν
ἐν βασάνοις, ὅτ̅ Αβραάμ ὁπο
μακρόθεν, κ̅ Λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις
αὐτῶν. καὶ αὐτὸς φωνήσας εἶπε· πά-
τερ Αβραάμ ἐλέησόν με, καὶ πέμψον
Λάζαρον, ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον τῆ δακ-
τύλου αὐτῶν ὕδατος, καὶ καταψύξῃ τὸ
γλασάν μου, ὅπ̅ ὁδωῶμαι ἐν τῇ
φλογὶ ταύτῃ. εἶπε δ̅ Αβραάμ· μνή-
σθη τέκνον, ὅπ̅ ἀπέλαβες σὺ τὰ ἀγα-
θά σου ἐν τῇ ζωῇ σου, κ̅ Λάζαρος ὁ-
μοίως τὰ κακά· νῦν δ̅ αὐτὸς ὁποθάνει
λαίται, σὺ ὅ ὁδωῶσαι. καὶ ὁπο πᾶσι
τούτοις μετὰ τῶν ἡμῶν κ̅ ἡμῶν μέγα
χάσμα ἐστὶν ἐκταῖ· ὅπως ὁποθάνει
διαβῆναι ἐν τῷ δ̅εν πρὸς ὑμᾶς, μὴ δ̅-
νωτῶν, μὴ δ̅ οἱ ἐκείθεν πρὸς ἡμᾶς δια-
πρῶσιν. εἶπε δ̅· ἐρωτῶ οὐ σὲ πατέρα, ἵνα πέμψῃς αὐτὸν εἰς τὸ οἶκόν σου πρὸς

ANNO
CHRISTI
553

μου ἔχω γὰρ πέντε ἀδελφοί, ὅπως
διαμάρτυρηται αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ
εἰσελθῶσιν εἰς τὸν τόπον τῶν τῆς βα-
σανίου. Αἰχμηθῆσαν οὖν Ὁ Ωρι-
γῆνους ἀντιποιοῦντες καὶ ἐν τῷ ἁγίῳ
ὁσίου ἀγγελίου ῥημάτων. εἰ γὰρ περὶ πῆρ-
ρον αἱ ψυχαὶ τῶν σωμάτων, ἐγίνωσκον
δὴ καὶ τὰ περὶ τῆς σώματος αὐτῶν
περὶ χθόντα, κατὰ τὸ καὶ μὴ πῶς ἴσχυ-
εῖσιν μέμνηται τῶν διὰ τῆς σώμα-
τος αὐτῶν πεπερασμένων. τῆτο γὰρ ἐν
τῶν ῥήσεων τῆς ἀγίου ἀγγελίου ἐδι-
δάχθημεν.

Ὅτι δὲ ταῖς θεοπιδύσεισιν γραφαῖς ἀ-
κολουθούτες Ὁ ἅγιοι πατέρες τὰ ποι-
αῦτα κατέκρινον δόγματα οὗ Ωρι-
γῆνους τῶν ταῦτα μωλορησάντων, ὅτι αἱ-
τῶν τῶν εἰρημῶν τοῖς ἀγίοις πατέρεσσι
καὶ ἡδὴ μὲν σαφῶς ἀπεδείχθη, οὐδὲν
δὲ ἡτῆρον καὶ διὰ τὸ ἐφεξῆς μάρτυρων
τῶν ἀγίων πατέρων ἴσχυον. καὶ
περὶ τὸν Ὁ ἅγιον Πέτρον ὁπίσκοπον
Ἀλεξανδρείας ἡγούμενον καὶ μάρτυρα
ἁγιοσύνης, τοῖς τοιούτοις ἡμῶν μάρ-
τυροῦντα λόγοις.

Τὸ δὲ ἅγιον Πέτρον ὁπίσκοπον καὶ μάρ-
τυρον τῆς μεγαλοπόλεως Ἀλεξαν-
δρείας, ἐν τῷ περὶ τῆς λέξεως, περὶ τῆς μη-
δὲ περὶ τῆς ψυχῆς, μηδὲ ἀμάρ-
τήσας, διὰ τῆτο εἰς σῶμα βληθῆναι.
Ἡγουμένη τὰ περὶ τῆς περὶ τοῦ ἐκ τῆς
χοϊκοῦ γενηθέντος ἀνθρώπου παραδέ-
δωτος, περὶ τὸ δεῖξαι ἕνα καὶ τὸ αὐτὸν ἐν τῷ
αὐτῷ κενῷ ἡγούμενον, καὶ μερικῶς
ποτε ὁ ἔσω καὶ ἔξω λέγειν ἀνθρώπου. εἰ
γὰρ καὶ τὸ σωτήριον λόγον, ὁ ποιήσας τὰ
ἔσωθεν, καὶ τὰ ἔξωθεν ἐποίησεν, ἀλλ' οὐ
γε ἐφάπαξ καὶ ἐν τῷ κενῷ, τουτέστι τῆ
αὐτῆς ἡμέρας, ὅτε εἶπεν ὁ θεός, ποιήσω-
μεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν
Concil. Tom. 12.

mei. habeo enim quinque fratres:
ut testetur illis, ne & ipsi veni-
ant in hunc locum tormentorum.]
Quamobrem pudeat eos, qui
tuentur Origenem, vel ex fan-
cti euangelii verbis. Si enim
ante animæ quam corpora fu-
issent, cognoscerent ea quæ
ante corpus fecissent, quem-
admodum post migrationem e
vita reminiscuntur ea quæ in
corpore gesserunt. hoc enim e
verbis sancti euangelii didici-
mus.

Quod autem & sancti pa-
tres, sequentes inspiratas diui-
nitas scripturas, talem doctri-
nam condemnarunt, vna cum
Origene qui hæc commentus
est, iam quidem ex iis quæ illi
dixerunt, aperte ostendimus:
nihilo tamen secius & ex infe-
quentibus patrum testimoniis
fumus demonstraturi. Ac pri-
mum sanctum Petrum, qui epi-
scopus Alexandriae & martyr
fuit, proponemus, testimo-
nium nostris his sermonibus
perhibentem.

S. Petri episcopi Alexandriae
& martyris, ex primo sermo-
ne, quod nec præextitit anima,
nec, cum peccasset, propterea
in corpus missa est: Duximus
quædam de primo e terra terre-
no homine proponenda, vt de-
monstretur vnum & eundem
eodem in tempore esse factum:
quamuis particulariter non-
nunquam interior & exterior
homo dicatur. Nam etsi, secun-
dum salutarem sermonem, qui
interiora fecit, exteriora quo-
que fecit: tamen semel & eo-
dem tempore, id est, eadem die,
cum dixit Deus: *Faciamus ho-*
minem ad imaginem & similitu-
minem ad imaginem & similitu-
minem ad imaginem & similitu-
Genes. 1.

Rr ij

dinem nostram. ex quo perspicuum est, non ex congressu, quasi aliquid aliud antecesserit, & ex alio loco conuenerit, factum esse. Nam si congressus fuit, quamobrem descriptum est quod iam factum fuerat? Et post alia. Itaque non recipitur, ante corpora in caelo peccare animas, quæ prorsus ne ante corpora quidem subsisterunt. hæc enim doctrina a paganorum philosophia est, quæ peregrina est, & ab iis aliena, qui pie in Christo volunt viuere.

Eiusdem ex mystagogia quam fecit ad ecclesiam, cum martyrii coronam suscepturus esset: Propterea obsecro, vigilate. Afflictionem enim rursum adituri estis. Scitis quod subierit pericula qui me enutriuit pater meus & episcopus Theonas, ab iis qui in idola insanirent: in cuius ego sedem successi, utinam etiam in mores. scitis ut magnus se gesserit Dionysius, qui se e locis in loca abdebat, cum insuper Sabellius affligeret. Quid porro dicam Heraclam & Demetrium beatos episcopos? quales tentationes sustinuerunt ab infano Origene, cum ipse dissidia in ecclesia sereret, quæ ad hanc usque diem ei turbas excitant?] An igitur potest aliquis bene sentientium iis aduersari, quæ in Origenem dicta sunt a sancto martyre & episcopo Alexandria Petro? qui egregium pro Christo certamen suscipiens, non solum Origenem, sceleratamque eius doctrinam abdicauit, sed etiam testificatur, sanctos, qui ante ipsum fuerant,

ἡμετέραν. ὡς ἐκ τούτου βὴ δὴλον ἐστίν, ὅτι ἐκ διπλοῦ σιωδου, ὡς παρόντος ἑνὸς ἑτέρου, καὶ ἀφ' ἑτέρου τόπου σιωδηλυθῆτος, γελῶνται. εἰ γὰρ σιωδου ἴω, ἴνος ἐνεκεν ἐπὶ πεπονημένον ἀεργάφῃ; καὶ μὴ ἔστῃ. ὡς ἐκ σιδεργεται παρὰ σωματιῶν ἐν οὐρανῷ ἀμδρπῶν ἐν ψυχῇ, μηδὲ ὅλως παρὰ σωματιῶν ἰσπασίας. γὰρ μάθημα τῆτο τῆς ἑλληνικῆς ἐστὶ φιλοσοφίας, ξένης καὶ ἄλλοτείας οὐσίας τῆν ἐν Χριστῷ ὡς ἐβῶς θελόντων ζῶν.

Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς μυσταγωγίας, ἧς ἐποίησατο παρὰ τὴν ἐκκλησίαν, μέλλων τῆν μδρπρῆλου ἐφῆρανον αἰαδὲ γελῶνται. Διὰ τῆτο παρακαλῶ, γρηγορεῖτε, ὅτι εἰς θλίψιν πάλιν μέλλετε εἰσελθεῖν. οἴδατε πόσοι κινδύνοις ἰσπέμεινεν ὁ διασφῆρας με πατήρ μου καὶ ἐπίσκοπος Θεωνᾶς διπλοῦ μαγνομηδῶν εἰς τὰ εἰδωλα, οὐ καὶ τῆν θεῶνον διεδεξάμεν, εἶδε δὲ καὶ τῆν ἴσπον' ὡς δὲ καὶ ὁ μέγας Διονύσιος κατακρυπτόμενος διπλοῦ τῶπων εἰς τόποις, παρὰ τούτου καὶ Σαβελίου θλίβοντος. Ἦ δὲ εἶπω Ηρακλῶ καὶ Δημήτριον ἐπὶ μακαρίου ἐπίσκοποις, οἷσις πειρασμοῖς ἰσπέστησαν ἰσπὸ τῆ μαρέντος Ωεργῶν, καὶ αὐτοῦ χρίματα βάλλοντος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, τὰ εἰας σήμερον ταραχῆς αὐτῇ ἐγείραντα; Γὰρ τῶν δυνάτατῃς τῆν βὴ φρονουώτων ἐναντιοδῶν τῆς καὶ Ωεργῶν εἰρημῶν παρὰ τῆν ἀγίου μαρτυρῶ καὶ ἐπίσκοπου Αλεξάνδρειας Πέτρο; ὅς τῆς τῆν καλὸν ὑπὸ Χριστοῦ αἰαδεξάμενος ἀγῶνα, οὐ μόνον ἀπεκλήρῳξεν Ωεργῶν καὶ τῆν μωσαρὰ αὐτοῦ δόγματα, ἀλλὰ καὶ μδρπρῆ, ὡς ἐπὶ αὐτοῦ ἀγιοπα-

ANNO
CHRISTI
533.

ANNO
CHRISTI
533.

τέρεις πολλοίς ὑπομένοντες πειρασμοίς
ὑπὸ τῆς ἐκείνου φρενοβλαβείας.

Εἶπε ὁ κύριος ἅγιος Ἀθανάσιος ἐπι-
σκοπος καὶ αὐτὸς Ἀλεξανδρείας ἡγού-
μενος, ἐν τῷ λόγῳ τῷ εἰς τὸ βίβιον τῆς μα-
καρίας Ἀντωνίας, ταῦτα πῶς ὁ χλωά-
ζην ἡμᾶς πολυμάτε λέγοντας, ὅτι Χριστὸν
ἀνθρώπον πεφανερωθῆναι ὅπως γὰρ ὑμεῖς
ἐκ τῆς νοῦ τῆς ψυχῆς ὀρεζόντες, φάσκε-
τε πεπληρωμένοι αὐτῶν καὶ πεπληρωμένοι
ὑπὸ τῆς ἀψίδος τῆς οὐρανοῦ εἰς σῶμα·
Δεῖ ὡσεὶ γὰρ ἐν ἀκρωμυρίοις, ὅτι ὁ
κύριος ἅγιος Ἀθανάσιος σαφῶς ἐδουλο-
ποιεῖ τοῖς λέγονσι ὡσεὶ παρὰ τὸ νοῦν,
καὶ ἐκ τοῦτου γενηθῆναι τὴν ψυχῆν
ἀμυρπῆσασαν, καὶ πεπληρωθῆναι ὑπὸ τῆς
ἀψίδος τῆς οὐρανοῦ εἰς σῶμα.

Τὸ δὲ αὐτῆς ἁγίου Ἀθανασίου ἐκ τῆς κτ'
Ἀριανῶν δὲ δὲ τέρει λόγου. Γὰρ ἅσα ἡ Φαι-
νομένη κτίσις ἐν ἑξ ἡμέραις γέγονε, καὶ
τῆς μὲν πρώτης τῆς φῶς, ὅπως ἐκάλεισεν
ἡμέραν· τῆς δὲ δευτέρας τῆς σφαιρώμα· καὶ
τῆς τρίτης σφαιρώμα τῆς ὕδατος, ἔδραξε
τὴν ἕκτην, καὶ ἐν αὐτῇ ποικίλοις
ὡσεὶ γὰρ καρποῖς· καὶ τῆς τετάρτης πε-
ποίηκε τὸ ἥλιον ἐπὶ τὴν σελῶν, καὶ πάλιν
τὸ ἄστειρον χορόν· τῆς ὅτι πέμπτη τῆς
ἐν τῇ δαλάτῃ ζῶων, καὶ τῆς ἐν τῷ ἀέρι
πετῆρων τὴν γῆν ἐκπέσει· τῆς δὲ ἕκτης
πετῆρα ποδα ὅτι τῆς γῆς πεποίηκε, καὶ
λοισπὸν τὸ ἀνθρώπον ἐκ τῆς ψυχῆς ἁ-
γιῆς καὶ σώματος· τὰ τε ἀόρατα αὐτῆς
ὑπὸ κτίσεως κόσμου τοῖς ποιήμασι νο-
ούμην καὶ δοξαῖται. καὶ οὐτε τῆς φῶς
ὡς ἡ νύξ, οὐτε ὁ ἥλιος ὡς ἡ σελῶν,
οὐτε τὰ ἀλογα ὡς ὁ λογικὸς ἀνθρώ-
πος ὅστις, οὐτε ἀγγελοι ὡς θεοὶ, οὐ-
τε οὐτοι ὡς αἱ ἐξουσίαι· ἀλλὰ πάντα
μὲν ὅτι κτίσματα, ἕκαστον δὲ τῆς ἁγιο-
μύρων καὶ ἁγίος τῆς ἰδέας οὐσίας ὡς γέ-
γονε.

patres multas sustinuisse tenta-
tiones ab illius dementia.

Dixit quoque sanctus Atha-
nasiaus, qui & ipse episcopus
fuit Alexandriae, in sermone de
beati Antonii vita : Quomodo
nos irridere audeatis, qui dica-
mus Christum hominem mani-
festatum esse? cum & vos de
mente animam esse definien-
tes, eam errasse dicatis, ac de
apside caeli in corpus cecidisse?
Attendant qui audiunt, san-
ctum Athanasium iis aperte ad-
uersari, qui mentem praexistere
dicunt, & ex ea animam or-
tam, ut peccato se contamina-
uit, ac e caeli conuexo in cor-
pus decidisse.

Eiusdem sancti Athanasii e
sermone secundo contra Aria-
nos : Omnis creatura aspecta-
bilis in sex diebus facta est : ac
primo quidem die lux, quam
vocaui diem : secundo autem
firmamentum : tertio, collectis
aquis ostendit aridam, variof-
que in ea produxit fructus : quar-
to, fecit solem & lunam, om-
nemque stellarum chorum : quin-
to, maris natatiliam, aerisque
volatiliam generationem con-
didit : sexto, fecit in terra qua-
drupedes, ac demum homi-
nem, qui ex anima rationali est
& corpore. *Ac invisibilia eius a
creatura mundi per ea quae facta
sunt, intellecta conspiciuntur.* &
neque lux est ut nox, neque sol
ut luna, neque irrationabilia ut
rationabilis homo est, neque hi
ut potestates : sed creaturae qui-
dem omnes sunt, vnumquod-
que autem eorum quae orta
sunt, secundum genus in pro-
pria substantia, ut factum est,

Orat. 3. cōt.
Arianos,
longe post
prinç.

Rom. 1.

et similia

R r iij

perfitit ac manet.] Ecce sanctus quoque Athanasius tradit, post omnes creaturas Deum fecisse hominem ex corpore & anima intelligente ac rationali. Neque enim dixit, corpus post omnia factum esse, vt præexistens anima in id ingrederetur: sed dixit, post omnes creaturas hominem esse factum, qui ex anima rationali est & corpore: ostendens, vtraque, id est, corpus & animam Deum simul fabricatum esse.

Quoniam autem Origenes ad ceteras blasphemias hoc adiunxit, Domini animam prius extitisse, eique Deum Verbum esse vnitum antequam e Virgine incarnaretur: hoc etiam deliramentum euertens ipse S. Athanasius in epistola ad Epictetum, sic dicit: Merito sese damnabunt omnes, qui existimant ante Mariam esse carnem, quæ ex ea est: ac ante eam, habuisse animam humanam Deum Verbum, ac in ea ante aduentum semper fuisse.] Quare si ex iis quæ a sancto Athanasio dicta sunt, anima Domini nostri Iesu Christi, qui per omnia nobis similis factus est absque peccato, non fuit ante eius in carne aduentum: qualis insanix est, dicere alias hominum animas ante corpora esse?

Homil. 16.

Audiamus præterea S. Basilium in sermone in illud, In principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, ita dicentem: Vide nequando te vocis ambiguitas fallat. quomodo enim in principio erat humana ratio, cum homo postremo principium generationis acceperit? Ante hominem fue-

νει, ὅτι καὶ μὴν. Ἰδοὺ καὶ ὁ ἅγιος Ἀθανάσιος παραδίδωσιν, ὅτι μὲν πάντα τὰ κτίσματα ἐποίησεν ὁ θεὸς ὁ ἀθεσπονον ὡς ἐκ σώματος καὶ ψυχῆς νοεῶς καὶ λογικῆς. ἔγδ' εἶπε τὸ σῶμα μὲν πάντα γινέσθαι, ἵνα παρ' οὐρανῶν ἡ ψυχὴ εἰσέλθῃ ἐν αὐτῷ· ἀλλ' εἶπε μὲν πάντα τὰ κτίσματα ὁ ἀθεσπονον γεννηθῆναι, ὡς ἐκ ψυχῆς λογικῆς καὶ σώματος· δίκνις ὅτι ἀμφοτέρω, οὐτέστι σῶμα τε καὶ ψυχὴν ὁ θεὸς κτ' αὐτῶν ἐδημιούργησεν.

Ἐπεὶ δὲ ἔτι το μὲν τ' ἄλλων ὀρθοῦς βλασφημιῶν εἶρηται· ὅτι ἡ τῆς κυρίου ψυχῆ παρ' οὐρανῶν, καὶ ταύτῃ ὁ θεὸς λόγος ὡς ὅτι παρ' οὐρανοῦ σαρωσάσας· καὶ τ' πιαύτω ἀναεῶν ληροδίδω αὐτὸς ὁ ἐν ἁγίοις Ἀθανάσιος ἐν τῇ πρὸς Ἐπίκτινον ἐπιστολῇ, λέγει παρ' οὐρανῶν ἐκ γένεσιν ἐαυτῶν πάντες ὁ νομίζοντες παρ' οὐρανοῦ εἶναι τὸ αὐτῆς σαρκί, καὶ παρ' οὐρανοῦ ἐξηκέναι ψυχὴν ἀθεσπονον ὡς ἐκ τῶν λόγων, καὶ ἐν αὐτῇ παρ' οὐρανοῦ αἰεὶ γεννηθῆναι. Εἰ τοίνυν καὶ τὰ εἶρημύρια πρὸ ἐν ἁγίοις Ἀθανασίῳ, ἡ ψυχὴ τῆς κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῆς καὶ πάντα ὁμοιωθέντος ἡμῖν χωρὶς ἀμφοτέρω, οὐ παρ' οὐρανῶν τῆς ἐν σαρκὶ αὐτοῦ ὀπδημίας, ποίας αὐτῆς εἶναι μανίας τὸ λέγειν, τὰς ἄλλας τῆς ἀθεσπονον ψυχῆς παρ' οὐρανῶν τῆς σωματικῆς.

Ἀκούσωμεν δὲ παρ' οὐρανοῦ καὶ τῶν ἁγίων Βασιλείου ἐν τῷ λόγῳ εἰς τὸ ἐν δὲ τῇ λέξῃ ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ὡς παρ' οὐρανοῦ λέγοντος ἔπος· ὅρα μή ποτε σε παρ' οὐρανοῦ τὸ ὁμῶνυμον τ' φωνῆσῃ· πῶς γὰρ ἐν δὲ τῇ λέξῃ ὁ ἀθεσπονον λόγος, ἔστω ἀθεσπονον καὶ τῶν παρ' οὐρανοῦ τ' ἀρχῶν τ' γινέσθαι· παρ' οὐρανοῦ

ANNO
CHRISTI
553.

σηλια, καθ' ανθρωπου κτηνη, & ερ-
πετα, οσα χερσα και ενυδρα, τα πετρε-
να του ουρανοσ, αστερες, ηλιος, σεληνη,
βοτανη, γη, θαλασσα, ουρανος. Ιδου ο
πατηρ σαφως ημιν παραγορευει, μη
συναπαχθηναι τοις ερωτητοις μω-
δοις του ερωτησαντος ψυχων σωτηρι-
ας. εδιδασκαλουν ημασ εν αρχη τ' ανθρω-
πινον λογον, πουτεσ τ' ψυχων, αλλα
διαρρηδην βοα, οτι η ανθρωπου γνε-
σις υστερα οδου παντων τ' εσθ' εσθ' κτισμα-
των. ει ποιησω παντα τα κτισματα καθ'
του ανθρωπου, πως ανθρωποι ησαν αι
ψυχα; ο γαρ πατηρ ου καθ' του σω-
ματος, αλλα καθ' του ανθρωπου, οτι
οδου ψυχη τε και σωμα, ειπε τα παντα
γεννησθαι. και εν τουτου δεικνυται αμα
εκατηρον δημιουργηθηναι.

Λεγα δε και εν αρχαις Γρηγοριος ο
Νυσης εν τη εις (α) ανθρωπον παρα-
γορευσει. Ταυτα γαρ εκ εξω της σωκει-
μενης ημιν παραγορευσεσ οδου, το διεξε-
τασαι το αμφιβαλλομενον της εκ-
κλησιαστικης σωτηριου και σωματος. Ι-
σχυρι γαρ δοκει τ' καθ' ημωσ, οισ ο πε-
ρι τ' αρχων εν παραγορευσει λογος,
κατατηρ υνασθημον εν ιδιαιζουση πο-
λει της ψυχης ανθρωπου. λεγαν
παραγορευσαι δε και τα της κακιασ και
της αρετησ υποδειγματα. και παρα-
γορευσαι μωσ εν τω καλω πτω ψυχων
της προς το σωμα συμπλοκησ μωσιν
* απειρασαν. ει δε δυνατορρηνη της του α-
γαθοσ μετοπισασ, προς (β) τησ βιβλου
καπολιθαινησ, και ουτως εν σωματι
γινεσθαι. ετηροι δε τησ (γ) Μωυσεα
ταξει της κατασκευησ του ανθρωπου
παραγορευοντες, διδουσαν ειναι πτω ψυ-
χων του σωματος και (δ) χρονον φασιν
οτι καθ' ανθρωπον λεβων ο θεοσ χρονωσ απο

re bestia, ante hominem iu-
menta: reptilia, tum terrestria,
tum aquatilia: volatilia caeli,
stellae, sol, luna: herbae, terra,
mare, caelum.] Ecce pater a-
perte nobis denuntiat, ne Ori-
genis fabulis de animarum pra-
existentia inducamur. Docet
enim nos, non in principio fuisse
humanam rationem, id est,
animam: sed aperte clamat,
omnibus Dei creaturis ortum
hominis posteriorem esse. Si
ergo creaturae omnes ante ho-
minem, quomodo prius ani-
mae fuerunt? Pater enim non
ante corpus, sed ante homi-
nem, qui est anima & corpus,
dicit omnia fuisse. ex quo ostenditur,
simul utrumque fabricatum
esse.

Dicit etiam sanctus Gregorius ^{Cap. 28.}
episcopus Nyssae, in disputatione
de homine: Ac fortasse alienum
non est a disputationis nostrae
proposito id expendere, quod
in ecclesiis de anima & corpore
controversum est. Nonnullis enim
qui ante nos fuerunt, qui tractatum
de principiis ediderunt, placet
animas veluti quemdam populum
in propria urbe ante substituisse:
atque ibi proposita esse exempla
virtutis, tum malitiae: eamque
animam, quae in virtute atque
honestate permanferit, congressum
& conflictationem corporis minime
experiri: si vero a boni participatione
defluerit, hanc in vitam delabi,
sicque esse in corpore. Alii
attendentes ex Moysse con-
dendi hominis ordinem, animam
corpore posteriore tempore esse
dicunt: quandoquidem primum
Deus limum e

* επισημη

terra fumens, finxit hominem, ac cum deinde inspiratione animavit.] Ac paulo post: Qui primam rationem tuentur, & animarum quasi ciuitatem antiquiorem vita corporea asserunt, non mihi videntur carere paganorum fabulis, quæ de animarum ex aliis in alia corpora migratione proditæ sunt. Si quis enim subtiliter examinet, comperiet huc necessario rationem eorum deuolui. Aiunt, quemdam e sectæ suæ sapientibus dixisse, & virum fuisse se, & muliebri corpus induisse, & subuolasse cum auibus, & fuisse arbusculam, & aquatilem vitam fortitum. Non longe, meo quidem iudicio, a vero discedit, qui hæc de se affirmat. Ver enim, vel ranarum aut graculorum garrulo strepitu, vel irrationabilitate piscium, vel arborum insensibilitate eiusmodi disciplina digna est, quæ tot res permeare vnam animam dicat. Harum autem ineptiarum hæc causa est, quod præexistere animas opinabantur. Consequenter enim talis doctrinæ principium ad affinia & adiuncta progrediens, hucusque commenta sua propagat. Nam si per vitia animus a sublimiori vita abstractus, homo fit, ac si in confesso est, vitam corpoream passionibus magis obnoxiam esse, quam æternam atque incorpoream, necesse est animam in hac vita degentem, in qua plures facultates ad peccandum suppetunt, in pluribus versari vitiis, magisque passionibus affici. Animæ autem humana passio, similitudo est ad irrationabilia. Huic ergo vitæ deuin-

της γῆς τὸ ἀνθρώπων ἐπλασεν, εἴθ' ἔτιως
ἐψύχωσε διὰ τῆ ἐμφυσηματος. Καί
μετ' ὀλίγα. Οἱ τῶ πρεσβύτερου περιε-
μνοι λόγῳ, καὶ πρεσβυτέρου τ' ἐν σαρκί
καὶ ζωῆς τ' πολιτείας τ' ψυχῶν δογμα-
τίζοντες, οὐ μοι δοκοῦσι τ' Ἑλληνικῶν
καθαρῶν τ' αὐτῆς * μετεμψύχω-
σεως μεμυθολογημάτων. εἰ γὰρ τις ἀ-
κριβῶς ἐξετάσῃ, πρὸς τὸ τοῦ πᾶσι
ἀνάγκη τ' λόγον αὐτοῖς εὐρήσῃ κατα-
συρόμενον. Φασί γιναι τῶν αὐτῶν ἐκείνοις
θεῶν εἰρηκέναι, ὅτι καὶ αἰὲρ γέρονε, καὶ
γυναικὸς σώμα μετεμψύχασατο, καὶ
μετ' ὀρνέων ἀνέστη, καὶ θάμνοις ἐφοίτα,
καὶ τ' ἐνυδρὸν ἐλαχε βίον· οὐ πόρρω τῆς
ἀληθείας κατ' ἔμμεν κρίσιν φερόμενος
ὁ αὐτῆς αὐτῶν πάντων λέγων. ὅντως γὰρ
βαδράχων ἰνῶν ἢ κολοιᾶν φλυαείας,
ἢ χλορίας ἐχθύων, ἢ δρυῶν ἀναϊσθη-
σίας ἀξία τὰ τοιαῦτα δογματὰ, τὸ μίαν
ψυχὴν λέγειν διὰ τοσούτων ἐλθεῖν. τῆς
δὲ τοιαύτης ἀπορίας αὐτῆς ὅστιν ἢ αἴτια,
τὸ πρὸς φεταῖαι τὰς ψυχὰς οἰεῖσθαι
δι' ἀκολουθοῦ γὰρ ἢ δὲ τῆς τοιοῦτου
δογματος ὅτι τὸ πρὸς σέχες καὶ πα-
ρακείμενον τῶν λόγων πρὸς ἀγνοῦσα,
μέγχε τοῦτου ἡραθυρομένη διέξεισιν.
εἰ γὰρ διὰ τῆς κακίας διπλοαυτεῖσαι
τῆς ὑψηλοτέρας ἢ ψυχῆς πολιτείας ἀν-
θρώπου γίνεται, ἔμπαδότερος δὲ πάν-
τως ὁ ἐν σαρκὶ βίος ὁμολογηται τῶν
τῶν * τῶν αἰδίων καὶ ἀσωμάτων, ἀνάστη
πᾶσα πλὴν ἐν τῶ τοιοῦτον γινόμενον
βίῳ, ἐν ᾧ ἔπλείους αἱ πρὸς τὸ ἀμφο-
τέρων εἶσιν ἀφορμαί, ἐν πλείοσι τε κα-
κία γίνεσθαι, καὶ ἔμπαδότερον διαπέθη-
ναι. ἀνθρώπου δὲ ψυχῆς πάθος ἢ
πρὸς τὸ ἀλογόν ὅστιν ὁμοίως· πούτω
δὲ πρὸς σικαιωθεῖσιν αὐτῶν εἰς κτηνῶ-
δη φύσιν μεταρρῦνῶσαι. ἀπαξ δὲ διὰ
κακίας

ANNO
CHRISTI
553.

κακίας οδύουσαν, μηδὲ ἐν δλόγω
γνομῶν τῆς ἐπιτὸ κακὸν ποροδο
λήξεν ποτέ. ἢ γὰρ τὸ κακοῦ εἶσις,
δεχθὲ τῆς κατ' ἀρετῆν ὄσιν ὀρμῆς. ἀ-
ρετῆ δὲ ἐν δλόγοις ἐκ ἔστιν. ἐκουῦ ἀεὶ
πρὸς τὸ χεῖρον ὅξ ἀι ἀλῆς δλλοιωθῆ-
σεται, παντοτε πρὸς τὸ χεῖρον καὶ ἀπ-
μῶρον ποροδοσα, καὶ ἀεὶ τὸ χεῖρον
τῆς ἐν ἢ ὄσι φύσεως ὅξ ἀεὶ ποροδοσα.
ὡσαυτὸ δὲ τὰ λογικὸν τὸ ἀι ἀλῆτον ἰσο-
βέθειαν, οὕτω καὶ ἀπὸ τούτου ἐπιτὸ τὸ
ἀι ἀλῆτον μεταπίσως γίνετα. ἀλλὰ
μέχρι τούτου ποροδοσὶν ὁ λόγος αὐτοῖς,
καὶ ἔξω τῆς ἀληθείας φέρετα, ἀλλὰ
γε δαίλιος ἀκολουθίας ἀποπον ὅξ ἀ-
τόπου μεταλαμβάνει. τὸ δὲ ἐν τούτῳ
ἢ δὴ δα τῆ ἀσωαρτήτων αὐτοῖς τὸ
ὄξμα μωδοποιεῖτα ἢ μὲν ἀκολουθία
παντελῆ διαφοδοσὶ τῆς ψυχῆς ἰσο-
δοσῶσιν. ἢ γὰρ ἀπαξ τῆς ὑψηλῆς
πολιτείας ἀποδοσῶσιν, ἐν οὐδὲν
μέτρῳ κακίας εἰσὶν δωσῶσιν. ἀλ-
λα δα τῆς ποροδοσὶ τὰ παρὶν ὄσως
ἀπὸ μὲν τῆς λογικὸς ποροδοσὶ τὸ ἀλο-
γῶν μεταβήσεται, ἀπ' ἐκείνου δὲ
πρὸς τὴν ψυχῆς ἀι ἀλῆσιδω
μεταβήσεται. τῶ δὲ ἀι ἀλῆσιδω πωσ
τὸ ἀψυχον, τούτω δὲ τὸ ἀψυπαρ-
κην ἔπετα. ὡσε δόλοσιν δα τῆς ἀκο-
λουθίας ποροδοσὶ τὸ μὴ ὄν αὐτοῖς ἢ ψυ-
χῆ μεταχωρήσῶ. ἐκουῦ ἀμῆχαν
αὐτῆ πάλιν ἔσαι ἢ ποροδοσὶ τὸ κρεῖτ-
τον ἐπυδοσῶ. ἀλλὰ μὲν ἐκ δαμ-
νου ἐπιτὸ ὅξ ἀι ἀλῆσιδω τὴν ψυχῆς
ἐπανάδοσιν. ἐκουῦ ποροδοσῶσιν
τὴν ἐν δαμνω ζώω τῆς ἀσωματου
διαγωγῆς ἐκ τούτων ἀποδοσῶσιν
σιν. δαδοσῶσιν γὰρ ὄξ ποροδοσὶ τὸ χεῖ-
ρον γνομῶν ἢ ποροδοσὶ τῆς ψυ-
χῆς, ποροδοσὶ τὸ κατώτῶ καὶ τὸ εἰκὸς
Concil. Tom. 12.

ita anima, in bestiarum natu-
ram delabetur, ac semel vitia
ingressa, inque irrationabilitate
versans, nullum finem ad
malitiam progrediendi faciet.
Vbi enim malitia sistitur, suc-
cedit impetus ad virtutem, at-
qui virtus in irrationabilibus
nulla est. in deterius ergo ne-
cessario mutabitur, assidue ad
peiora turpioraque progredi-
ens, eiusque naturæ, in qua est,
deteriora quæque semper com-
miniscens. Porro quemadmo-
dum rationabili sensibile sub-
iacet, sic & ab hoc ad insensi-
bile fit prolapsio. Quamobrem
huc ratio eorum euadens, a ve-
ritate aberrat, & per quamdam
consequentiam ex absurdis ad
absurda se confert. Exinde eo-
rum doctrina per ea quæ inter
se non coherent, fabulose pro-
cedit. Consequentia vero ipsa
ostendit omnimodam animæ
corruptelam. Quæ enim semel
a sublimi vita decidit, nullum
modum statuit malitiæ suæ: sed
propter passionum consuetu-
dinem atque habitum a ratio-
nabili ad irrationabile deuen-
iet, indeque in stirpium insen-
sibilitatem mutabitur. insensi-
bili autem inanimum est con-
sequens, inanimò id quod non
subsistit. Itaque penitus ex hac
consequentia, anima ipsis ad
non ens tandem concedet. Sic
nullam facultatem habitura est
ad meliora redeundi. Verume-
nimvero ad hominem e frutice
animam reducunt. igitur præ-
stantiorem demonstrant esse
vitam in frutice, quam incor-
poream vitam. Iam enim osten-
sum est, progressum animæ in
deteriora, atque idcirco in in-
Sf

feriora esse. subiacet autem insensibili naturæ inanimatum : quo per consequentiam principium eorum doctrinæ animam redigit. Sed quoniam hoc nolunt , aut insensibili animam concludunt, aut, si inde ad humanam vitam eam reducunt, eam vitam quæ in stirpe ducatur, vt dictum est, ostendunt antecellere primo animarum statui: si quidem inde ad malitiam fuit prolapsio, hinc vero ad virtutem est reditus. Quamobrem illa ratio conuincitur esse sine capite, & sine fine, quæ viuere animas separatas ante corpoream vitam asseuerat, ac propter flagitia corporibus esse deuinctas.] hæc Nyssenus. Cum igitur aperta sit patris huius doctrina, damnetque eos qui dicant, animas ante corpora fuisse : audiamus & sanctum Theophilum episcopum Alexandriæ, e sermone ad quosdam monachos scripto, qui Origeni assentirentur. sic enim dicit : Quare anathematizantes Origenem, ceterosque hæreticos, exemplo nostro, & Anastasii sanctæ Romanæ ecclesiæ episcopi, qui ex veteribus certaminibus clarus, nobilissimi populi dux creatus est : quem & vniuersa beatorum occidentis episcoporum sequitur Synodus, quæ accepit ac probauit Alexandrinorum ecclesiæ sententiam in impium latam.]

Eiusdem de epistola ad sanctos qui in Sceti erant, propter eos qui incusarent damnationem Origenis doctrinæ: Dicere nonnulli ausi sunt, Origenem ecclesiæ esse doctorem.

ἑποβήσεται. ἑποβέβηκε ἡ πλὴν ἀναισθητὸν φύσιν τὸ ἀψυχρον, εἰς ὃ δι' ἀκολουθίας ἡ δεξιὰ τῆς δόξης αὐτῶν πλὴν ψυχρὸν ἄρα. ἀλλ' ἵππ' ἑτοιοὺς βούλονται, ἢ τῶ ἀναιδίω πλὴν ψυχρὸν κατακλείουσιν, ἢ εἴπῃ ἐν τῷ δένδρῳ ἵππ' ὡς ἐπὶ πινῶν αὐτῶν ἐπαναγοίην βίῃ, περιμότηρ, καὶ δὴ εἰρηται, ὡς ἑξυλώδη βίον τῆς περιτῆς δόξοδείξοις κατασεύσας· εἴπῃ ἐκείδεν μὲν ἢ πῶς κακίαν κατὰ πῶσις γέρονεν, ἐν τῷ δένδρῳ δὲ ἢ πῶς ἀρετῶν ἐπαύδοδος γίνεται. ἐκοιῶ ἀκφάλως ἡς καὶ ἀπελῆς ὁ ποιοδὸς διελέχεται λόγος, ὁ τὰς ψυχὰς ἐφ' ἑαυτῶν πῶς ἐν σαρκὶ ζωῆς βιοτῶν κατασπιδάτων, καὶ διὰ κακίαν ἐν δένδρῳ τοῖς σώμασι. περιδῆλου τοίνυν οὐσίας τῆς τῆς πατρὸς διδασκαλίας, καὶ δόκητορ ἡ οὐσίας τὸ λέγειν περιπαρῆσαν τὰς ψυχὰς τῆς σαρκῶν, ἀκούσωμεν καὶ τῆς ἐν ἀγίοις Θεοφίλου τῆς Ἰπποκρόπου Ἀλεξανδρείας, δόξο τῆς λόγου τῆς γραφέντος πῶς ἵνας μοναχοὺς τὰ Ωεργήτοις φρονουῦντας, λέγοντας τὰ δὲ Οὐκοιῶ ἀναθηματίζοντες ὡς Ωεργήτω καὶ ὅτῳ ἄλλοις ἀιρετικοῖς, ὡς περ ἡμεῖς, καὶ ὁ τῆς Ρωμαίων ἀγίας ἐκκλησίας Ἰπποκρόπος Αναστάσιος, ἐκ παλαμοτῶν ἀγωνισμάτων ἐν δόξοις στατηγὸς Ἰπποκρόμου λαοδ' χροτονητῆς, ὡς καὶ πᾶσα τῆς μακαρίων καὶ πλὴν φύσιν Ἰπποκρόπου ἐπεταὶ σιωδός, δόξοδεχομένη τῆς Ἀλεξανδρείας ἐκκλησίας πλὴν καὶ τῆς ἀσέβοις ψήφον.

Τοδ αὐτῶ ἐκ τῆς Ἰπποκρόπου τῆς πρὸς τοῖς ἐν τῇ Σκήτῃ ἀγίοις, διὰ ὅτῳ ἐκκαλοῦντας τῆς δόξοις ἀγωνισμάτων Ωεργήτοις κατὰ τῆς ἐπιτομῆς ἵνας εἰπεῖν διδάσκαλον εἶπῃ τῆς ἐκκλησίας Ωεργήτω.

ANNO CHRISTI 533

ANNO
CHRISTI
553

ἀρχα πρέπον τῷ Θεοῦ τῶν ἀνέχεσθαι· εἰ
διδασκαλός ἐστὶ τῆς ἐκκλησίας Ωρι-
γῆνης, μεγαλοφρονοσιν Αρειανοὶ τε
καὶ Ευνομιανοὶ καὶ Ἑλληωες· Ὁ μὲν εἰς
τὸ ὕψος καὶ εἰς τὸ πνεῦμα βλασφημοῦ-
τες, Ὁ δὲ μὲν τῆς δυσεβείας ὁμοίως αὐ-
τοῖς, καὶ τὴν ἀνάστασιν τῆς νεκρῶν χλευά-
ζοντες. Σαφῆς τοίνυν ἐστὶν ἡ εἰρημνίαν
γαγγήναι, ὅτι ἡ τοῖς ἀγίοις πατράσιν
ἀκολουθῶν ἐκ ἀμφιβάλλει, ὡς Ὁ πα-
τριάρχους φρονοῦντες τῆ Ἑλληωικῆ
πλάνῃ καὶ Ἀρειανικῆ ἀκολουθοῦσι μανίᾳ.

Λέγει ὁ Ὁ ἐν ἀγίοις Κύριελλος
ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας ἐκ τῆς ἐπι-
στολῆς τῆς πρὸς τὸν ἐν Φυᾷ μοναχόν,
καὶ τῆς λεγόμενης μὴ εἶναι ἀνάστασιν τῶν σω-
μάτων, τὰ δὲ φασὶ τοίνυν τῆς ἐν ὑμῖν
ἕνας ἀνεπίστατον τῆς ἀνάστασιν σω-
μάτων τῆ ἀνάστασιν, ὅτι ἡ μέρους τῆς
ὁμολογίας ἡμῶν, ἥς ποιήματα πρὸς ὄν-
τες τῶ σωτηρίᾳ βαπτίσματα. ὁμολο-
γῶντες γὰρ πλὴν πίστεως, πρὸς πάλιν ὁμολο-
γῶντες καὶ εἰς σαρκὸς ἀνάστασιν.
εἰ δὲ ἀγαροδιδῶν τῆς τοῦ καὶ πάλιν ὁμολο-
γῶν ὅτι Ὁ Χριστὸς ἐκ νεκρῶν ἐγήγερται, ἵνα
ἡμεῖς ἐαυτῶν σωσασθῶμεν, χωλεύουσαν
ἐχόμεν τῆ πίστεως, καὶ τῆ βασιλικῶ ἀφέν-
τες ὁδόν, βαδίζομεν πλὴν διεστραμμέ-
νῳ. ἐστὶ ἡ ἡτοιμάτη κακοδοξία τῆς Ὁρι-
γῆνης φρενοβλαβείας· ὃν καὶ Ὁ πα-
τέρες ἡμῶν ὡς διαστρέφοντες πλὴν ἁλ-
θῆσαν ἀπέκηρυξαν καὶ ἀνέθεμα ἔστησαν. οὐ
γὰρ ἐφρόνησεν ὡς Χριστιανός, ἀλλὰ τῆς
Ἑλληωῶν ἀκολουθίας φλυαρίαις
πεπλάνη. ἡ ὁ ἀρχὴ τῆ νοσήματος
ἐν τῷ αὐτῷ συμβέβηκε. Φησὶ γὰρ ὅτι
πρὸς παρὰ τοῖς αἰψυχαι τῶ σωμά-
των, καὶ ὁπότε ἀγασμοὶ ἀφελῶν ἔχθησαν
εἰς ἐπιθυμίας πονηρὰς, καὶ ἀπέστησαν
θεοῦ· καὶ ταύτης ἕνεκα τῆς αἰτίας
Concil. Tom. 12.

An hi, obsecro, ferendi sunt? Si
ecclesie doctor est Origenes,
magnos sibi spiritus sumunt A-
riani, & Eunomiani, & pagani:
illi in Filium ac Spiritum bla-
sphemantes; hi similiter, atque
illi, impii, nec non resurrectionem
mortuorum deridentes.]
Ex his perspicuum est, cum qui
sanctos patres sequitur, non dubi-
tare, quin ii qui cum Orige-
ne sentiunt, paganorum erro-
rem, Arianorumque insaniam
sequantur.

Hæc quoque sanctus Cyril-
lus dicit Alexandriae episcopus,
in epistola ad monachos qui
in Phua, in eos qui affirmant,
corporum resurrectionem non
esse: Aiunt igitur, esse apud
vos qui negent humanorum
corporum resurrectionem: quæ
pars confessionis nostræ est,
quam facimus salutare ad-
euntes baptisma. Fidem enim pro-
fitentes, adiungimus credere
nos & carnis resurrectionem.
Si hoc tollimus, nec credimus
Christum resurrexisse a mor-
tuis, ut nos sibi conresuscita-
ret, claudicantem habemus fi-
dem, ac a via regia deflecten-
tes, prauum iter sequimur. Hu-
iusmodi autem improba opi-
nio ab Origenis dementia est:
quem & patres nostri, ut veri
deprauatorem, abdicauerunt
& anathematizarunt. Non e-
nim sensit ut Christianus, sed
paganorum secutus ineptias &
nugas, in errorem incidit. Hinc
autem ei contigit morbi prin-
cipium. Assueerat animas ante
corpora esse, & a sanctimonia
abductas fuisse in cupiditates
ac nequitiam, desciiisseque a
Deo, a quo hanc ob causam

Sf ij

damnatae sunt, & corpori ob-
strictae, suntque in carne tam-
quam in carcere.]

Eiusdem ex epistola scripta
ad eos qui in Phua erant, mo-
nachos: Ecclesia vero scriptur-
is obsequens a Deo inspiratis,
nec animam nouit ante corpora
fuisse, nec ante ea peccasse.
Quomodo enim quae non sub-
sistebat, peccare potuit? At nos
affirmamus, vniuersitatis opi-
ficem corpus e terra finxisse,
idque animasse intelligente ani-
ma. & hæc est hominis stru-
ctura.] Et post alia: Animam
hominis nec ob præterita, vt
aiunt, flagitia atque scelera esse
damnata, nec in hunc demif-
sam mundum, sapientissimus
Paulus fidem facit, ita scribens:

2. Cor. 5.

*Omnes enim nos manifestari o-
portet ante tribunal Christi, vt
referat unusquisque ea quae per
corpus, prout gessit, siue bonum,
siue malum. Cur ergo propter
sola propria corporis manife-
stari nos oportere ait, nec po-
tius propter ea etiam quae ante
corpus, si animam ante fuisse
norat, & ante peccasse? Si vero
ob ea sola quae in corpore gessi-
mus, adducimur in iudicium,
non utique habemus antiquius
corpore peccatum: nam om-
nino ante id non constitit ho-
minis anima. Hoc porro pla-
num facit & legalis literæ vis.
Si enim, vt dicit errabundus O-
rigenes, ob superiora commif-
sa in supplicii ac poenæ loco
anima corpus accepit; quam-
obrem flagitiosis ac sceleratis
mortem comminata est? Ma-
gis enim oportuerat, bonos ac
iustos viros mortem oppetere,
vt vinculis & supplicio libera-*

κατεδικασεν αὐτὰς, καὶ ἐσωμάτωσεν,
καὶ εἰσιν ὡς ἐν δεσμωτηρίῳ ἐν σαρκί.

Τὸ δ' αὖτ' ἐκ τ' ἐπιτολῆς τῆς πρὸς
τῶν ἐν Φυᾷ μοναχοῦ. Ἡ δὲ ἐκκλησία
ταῖς θεοπνεύστοις ἐπομνήστραφῆς, ἐκ
οὗδε τῆς σωμάτων πρὸς ἄλλουσαν
τὴν ψυχῆν, ἀλλ' οὐδὲ πρὸς ἀμάρτη-
σαισαν πρὸς αὐτῶν. πῶς γὰρ ἡ μή ὑφε-
στῶσα καὶ ἀμάρτην ἠδύωτο; Φαμὲν
* γ', ὅτι ἐπλασε μὲν ὁ τ' ὄλων δημιουργ- * 2. 11.
γὸς τὸ σῶμα ἐκ γῆς, ἐψύχωσε δὲ αὐ-
τὸ ψυχῆν νοεῶν. καὶ αὐτὴ ὄσιν ἡ τῆς αἰ-
θερῆς καὶ ἀσπίδου. καὶ μὴ ἔπερα. Οὐ
ἐκ ἐκ πρὸς γυνεσέρων, ὡς φασιν, ἀ-
μάρτημάτων καταδεδίκαται ἡ αἰ-
θερῆς ψυχῆ, καὶ εἰς τῶν κατεπέμ-
φθη τῶν κόσμων, πρῶσεται γράφων καὶ
ὁ πάνσοφος Παῦλος. τῶν γὰρ πάντας
ἡμᾶς δεῖ φανερωθῆναι ἐμπροσθεν
τῆς βήματος τῆς Χειρῶν, ἵνα κομίσωται
ἐκαστος τὰ διὰ τῆς σώματος πρὸς ἃ ἔ-
πραξεν, εἴτε ἀγαθόν, εἴτε φαῦλον.
διὰ τὴν γὰρ μόνον τὰ διὰ τῆς σώματος φα-
νερωθήσεσθαι φησι, καὶ οὐχὶ δὴ μάλ-
λον καὶ τὰ πρὸς τῆς σώματος, εἴπερ ἡδὲ
προσδοσαν καὶ πρὸς ἀμάρτησαισαν τὴν
ψυχῆν; εἰ γ' ἐπὶ μόνοις κρινόμεθα πῶς
διὰ τῆς σώματος, ἐκ ἐχθρῶν διλονότι
προσγυνεσέρων τῆς σώματος ἀμάρτημα
οὐ γὰρ ὑφέσκηεν ὄλων ἡ τῆς αἰθερῆ-
ς ψυχῆ πρὸς αὐτῶν. πληροφορεῖ δὲ
πρὸς τῶν ἡμᾶς καὶ ἡ τῆς νομικοῦ γράμ-
ματος διδάμης. εἰ γὰρ, ὡς φησιν ὁ πε-
πλημημένος Ωλεθῆς, ἐκ τῆς προσγυ-
νεσέρων ἀμάρτημάτων λόγῳ κολάσεως ἡ
τοῖς πτωχείας ἐδέξατο τὸ σῶμα ἡ ψυ-
χῆ, διὰ ποίου αἴτιας ἠπέλιπε θανάτων
πῶς ἀμάρτησασιν; ἔδξ γὰρ μάλλ' ὅτι
τῶν δικαίους ἀποθνήσκουσιν, ἵνα ἀπαλ-
λατῶνται τῆς δεσμῶν καὶ τῆς ἡμῶν

ANNO
CHRISTO
531.

ANNO
CHRISTI
553.

είας, ζῶν ὁ δὲ δλιτηρίοις, ἵνα κολά-
ζωνται μὴ ἀπαλλαχθῆναι τῶν δεσμών.

Ἐκ τῆς ἐκτεθείσης ἑσθ' ἔργ' κατ'
Αἴγυπτον καὶ Ἀλεξάνδρειαν Ἐπισκό-
πων σινοδικῆς Ἐπιστολῆς κατ' Ἐρι-
γῆους δογματῶν. Οὗτος ποίνω ὁ προ-
κείμενος Ἐριγῆους, κατὰ τὸ τῆς ἐ-
ρημώσεως βδέλυγμα ἐν μέσῳ τῶν λη-
θοῦς ἐκκλησίας γεγῆνηται. καὶ πρεσβύ-
τη ὁ Χροπονηθῆς ἑσθ' τῆς κανονικῆς
τε καὶ μιᾶς χροῦ δληθινῆς, εἶχε τὸ ἀ-
ξίωμα τῆς πρεσβυτέρου ψιλόν τε καὶ
μόνον, κατὰ τὸ τῆς ἀποστολῆς εἶ-
χεν ὁ κλέπτης καὶ παροδότης Ἰούδας. Ἐρ-
ξαμένου ἔργ' αὐτῶν βλασφημίας ὁμι-
λίας ὁμιλεῖν, ὁ κατ' ἐκείνο μακαρί-
της Ηρακλαῦ ὁ Ἐπίσκοπος, ὡς ἔρο-
πὴρ καὶ ἀμπελουργὸς Φιλαλήτης τῆς
ἐκκλησίας χωρίου τυχεῶν, ἐκ μέ-
σου τῆς καλοῦ σίτου τῶν ἔξ' ἐπλεν, ὡς
τῆς πονηροῦ ζιζανίου ὄντα ἀληθῶς. καὶ
μετ' ὀλίγα ἐκπεσὼν οὗ οὗτος Ἐπι-
πλεῶν οὐρανὸν ὡς ἀστραπὴ, κατὰ
τὸ τῆς πατρὸς ὁ διάβολος, θυμὸν
πνέων πολλὸν καὶ θυμὸν κατ' ἡμῶν
θείας, Ἐπιπλεῶν καλουμένη Παλαι-
στίνῳ χώρῳ ἐπλήσθη. καὶ κατίστας
ἐν τῇ Καισαρέων μητροπόλει, καὶ κεί-
θεν τὸ προσωπεῖον ὀνομαζόμενος ὀ-
λον ἔξ' ὄλου τῆς καλύμματος, κατὰ τὸ
ὁ ἰχθὺς ἢ σιπία παρὰ ποταμὸν καλουμένη,
ὁπρ' αὐτῶν κατ' ἠδονὴν ἐτύχασε, σκο-
τεινόν τε καὶ μέλανα βίου ἰὸν ἔξε-
μέσας, ἐκείσε ἐξ ἑσθ' ἀπετυπώσα-
το, καὶ κατὰ τὸν Ἰουδαϊκὸν κατὰ τὸ
προσθήματι ἀγαθοῦ πικρῶ γλυκὺ
κατέμιξε. Ἦ ἔργ' ὁ κακομήχανος
καὶ μανιώδης λέγεται, ἢ Φησί, πρὸ
σώματος ἢ ψυχῆ ἐν οὐρανοῖς παροδ-
σα καὶ κείσε, Φησὶν, ἀμάρτησας ἐν Φυ-

rentur: viuere contra scelestos
ac nefarios, vt poena afficeren-
tur, nec vlla vinculorum esset
liberatio.]

Ex expositione synodicae e-
pistolae episcoporum Aegypti
atque Alexandriae aduersus O-
rigenis doctrinam: Hic ergo,
de quo agitur, Origenes veluti
abominationis desolatio in
medio verae ecclesiae extitit: ac
presbyter ordinatus a canoni-
ca, ab vna, a vera manu, digni-
tatem presbyteri nudam ac so-
lam habuit, quemadmodum &
apostolatus habuit honorem
fur ac proditor Iudas. Is enim
cum coepisset blasphemias ho-
milias habere, Heraclas beatae
memoriae tum episcopus, vt
studiosus veritatis, arator ac vi-
nitor ecclesiastici agri, eum e
medio pulcræ ac latæ segetis
euulsit, quod re vera e malo
zizanio esset.] Ac paulo post:
Quare hic e caelo in terram de-
cidens, tamquam fulgur, sicut
& eius pater diabolus, multæ
atrocisque iracundiæ contra ve-
ritatem spirans, in Palaestinam
regionem nauigauit; moratus-
que in Caesarensium metropo-
li, cum personam, quam sibi
inducrat, deposuisset, seque a-
peruisset, veluti piscis qui sepia
apud quosdam appellatur, si-
gnificans quod sibi voluptati e-
rat, ac tenebricosum atque a-
trum vitæ venenum euomens,
illic scriptis expressit, & sicuti
caupo Iudaicus, boni speciei ac
simulatione, dulci amarum mi-
scuit. Quid enim iste praeue mo-
liens atque infaniens dicit? Er-
rat, inquit, anima ante corpus,
& praexistebat in caelis: eam-
que, cum ibi peccasset, in cu-

stodiam immerfit Deus, id est, in corpus demisit: ad purgationem, inquit, & castigationem admissorum in cælis criminum. Hinc primum impiissimus protinus fabulatur, veritatemque oppugnare studet.] Ac paulo post: Si ante fuit anima in cælis, ibique prius deliquit, vt male sanus Origenes Deoque repugnans dixit, non oportuit dicere sanctissimum prophetam: *Et fingens spiritum hominis in ipso*: sed potius, *Demergens*, quasi in virem, spiritum hominis in ipso: vel fortasse, *Demittens*. Iam vero cum hoc non dicat, sed, *Fingens in ipso*, ostendit hunc lupum grauissimum esse, indutum extrinsecus ovis pelle ad deceptionem perditionis. Quasi enim de cælo veniens, ibique constituta aperte sciens, non solum vecors præextitisse, sed prius etiam peccasse animam dicit.] Quare demonstratum est tum e diuina scriptura, tum e sanctis patribus, nec veræ Christianorum fidei, nec rectæ rationi conuenire hæreticorum de animarum præexistentia imaginationes.

Præterea hoc quoque Origenis demonstrat amentiam, quod affirmat cælum, & solem, & lunam, & stellas, & aquas que super cælos sunt, animata esse, & quasdam esse virtutes ratione vtentes. Hæc vero aperte refellit sanctus Basilius in tertio sermone commentariorum in

Prope finé.

Hexaameron, sic contra Origenis doctrinam disputans: Nobis porro de separatis aquis dicendum est & ad eos qui ab ecclesia exciderunt, qui sub ob-

λακῆ κατήγισε, τυτέστιν ἐν τῷ σώματι κατέπεμψεν, εἰς καθαρῶτον, φησὶ, καὶ σωφρονισμὸν τῆς ἐν οὐρανοῖς αὐτῆ γενημεθῶν ἀμδρτημάτων. πορῶτον ἐνθεν διθις ὁ ἀσεβέστατος μωδολογεῖ, καὶ μάχεσθαι τῆ ἀληθείᾳ θέλει. καὶ μετ' ὀλίγα· Εἰ δὲ πορῶν ἡ ψυχὴ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἔ πορῆμδρτηκεν ἐκεῖσε, καδῶς Ωρεγῆς ὁ μαυινώδης καὶ θεομάχος ἔφησεν, ἔδῃ μὴ λέγειν ὁ ἀγιώτατον πορῶφῆτιν· καὶ πλάστων πνδύμα αἰθερῶτου ἐν αὐτῷ. ἀλλὰ μάλλον· καταγίζων πνδύμα αἰθερῶτου ἐν αὐτῷ, ἢ τὰ χα καταπέμπτων. νυῶ δὲ μὴ τῆτο λέγων, ἀλλὰ πλάστων ἐν αὐτῷ, δείκνυσι τῆτον λυκὸν ὄψα βαρύτατον, ἐν δεδυμῶν ἔξωθεν πορῶς ἀπατίων ἀπωλείας τὰ καδῶδια. ὡς οὐρανοῦθεν γῆ ὁ Ἰπῆληθῆς, καὶ τὰ ἐκεῖσε διατετυπωμῶν Ἰπῆσεμδρος πορῶφανῶς, οὐ μόνον πορῶδοσαν, ἀλλὰ καὶ πορῶμδρτηκεναὶ τίω ψυχῶν λέγει. ἀποδεδίκαται τῶντω δια τῆς θείας γραφῆς καὶ τῆς ἀγίων πατέρων, ὅτι οὐδὲ τῆ Χρῆστῶν ἀληθινῆ πίστες, οὐδὲ τῷ ὀρθῷ λόγῳ συμβαῖνοισιν αἰ τῆς ἀρεπικῶν πορῶ πορῶπῆξῆως ψυχῶν φαντασίαι.

Καὶ τῆτο ὁ πορῶς τοῖς ἄλλοις ὁ Ωρεγῆς πορῶρίσῆσιν δύοισιν, ὁ λέγειν ὁ οὐρανὸν, καὶ ὁ ἡλίον, καὶ τῶν σελῶν, καὶ τῶν ἀστέρων, καὶ τὰ ὕδατα τὰ ἐπάνω τῆς οὐρανοῦν ἐμψυχα, καὶ λογικὰς ἕνας εἶναι δυνάμεις. τῶντω δὲ σαφῶς ἀπαγορῶει καὶ ὁ ἐν ἀγίοις Βασίλει· ἐν τῷ τεῖτω λόγῳ τῆς ἰσομῆματος τῆς ἔξαήμερου, λέγων καὶ τῆς Ωρεγῆς δογματῶν οὕτως· ἡμῶν δὲ καὶ πορῶς τῶν ἀπο τῆ ἐκκλησίας ὅςτι ἕς λόγῳ πορῶ τῆς δια-

ANNO
CHRISTI
553

Zach. 12.

ANNO
CHRISTI
555

κρίθεντων ὑδάτων, οἱ ἀεὶ φάσσι ἀ-
ναγωγῆς καὶ νοημάτων διδόντες ὑψι-
στερον, εἰς ἀλληγορίαν κατέφυ-
ρον, διωάμεις λέγοντες πνευμαπι-
κὰς καὶ ἀσωμάτους ὑπερῶς ἐκ τῆς
ὑδάτων σημαίνεσθαι· καὶ αὐτὸ μὲν
ὅτι τὸ σερῶματ[Ⓞ] μεμνηκέναι τὰς
κρείττους, καὶ τὸ δὲ εὐ τοῖς ἀεὶ γί-
νεται καὶ ὑλικοῖς τόποις προσεπομι-
ναί τὰς πονηράς. διὰ τὸ τοῦ δὲ φάσι,
καὶ τὰ ἐπάνω τῆς οὐρανόθεν ὑδάτα
ἀγνῶν τὸ κύριον, τούτῃ τὰς ἀγα-
θὰς διωάμεις, ἀξίας οὐσας διὰ κα-
θαρότητα τῆς ἡγεμονικῆς τὸ πρέπον-
τα ἀγνῶν διποδοῖσθαι τῶ κτίσαντι· τὰ
δὲ ὑποκάτω τῆς οὐρανόθεν ὑδάτα
πνευματικὰ τῆς πονηρίας, διὰ
τὸ καὶ φύσιν ὑψοῦς εἰς τὸ τῆς κα-
κίας βάθ[Ⓞ] καταπεσόντα· ἀπὸ ὡς
παρὰ γὰρ ὄντα καὶ σασιατικά, καὶ
τοῖς δορυβοῖς τῆς πασῶν κυμανομέ-
να, διαλάσας ὀνομάζεσθαι, διὰ τὸ ὄ-
μιτέλλον καὶ ἀσάτων τῆς καὶ πρῶ-
τῆς ἀρῆσιν κινήματων. Ἐὐ δὲ ποιού-
τοις λόγοις ὡς ὀνειδέτων συγχύσας,
καὶ γεῶδης μύθοις, διποπεμφάμε-
νοι, τὸ ὑδὼρ ὑδὼρ νοήσωμεν, καὶ τὸ
διακρίσιν τὸ ὑπὸ τῆς σερῶματ[Ⓞ]
καὶ τὸ διποδοῖσθαι ἀγνῶν διζώμε-
θα. καὶ εἰς διζωολογίαν ποτὲ τῆς κοι-
νοῦ τῆς ὅλων διασώπου τὰ ὑπερέ-
νω τῆς οὐρανόθεν παραλαμβάνηται
ὑδάτα, οὐ λογικῶν αὐτὰ φύσιν πα-
ρὰ τὸ ὑδατῶν. οὐτε γὰρ τὸ οὐρα-
νοῖ ἐμφανῶν, ὅτι διηρωῦνται δι-
ξαν θεοῦ, οὐδὲ τὸ σερῶμα ζῶ[Ⓞ]
ἀγνῶν, ὅτι ἀναγγέλλει ποίησιν
τῆς χρεῶν αὐτῶν. δεῖ δὲ προσέχην
Ἐὐ ἀπροαπῶς, ὅτι τῶ εἰπεῖν τὸ πα-
τέρα, πρὸς Ἐὐ διὰ τῆς ἐκκλη-

tentu sensus anagogici, & sub-
limiorum videlicet sententia-
rum, ad allegoriam confuge-
runt, & asserunt, virtutes qual-
dam spirituales & incorporeas
tropice ab aquis significari: ac
sursum quidem in firmamento
mansisse meliores, deorsum ve-
ro in terrestribus siluestribus-
que locis deteriores perstitisse.
ac idcirco aiunt, aquas quæ su-
pra cælos sunt, laudare Domi-
num, id est, bonas virtutes, quæ
dignæ sunt propter potioris
partis puritatem, & decentem
laudem reddere creatori: aquas
vero, quæ subter cælos sunt,
spiritualia esse nequitia, quæ e
naturali sublimitate in malitia
profundum deciderunt: eaque
vt turbulenta & seditiosa, pas-
sionumque tumultibus fluctu-
antia, maria appellari, propter
facilem mutationem atque in-
stabilitatem voluntariorū mo-
tuum. At nos huiusmodi ratio-
nes, tamquam confusa somnia
& aniles fabulas, repudiemus,
aquamque aquam esse cogite-
mus, separationemque a firma-
mento factam accipiamus se-
cundum redditam rationem.
Ac si quando ad communis vni-
uersorum Domini glorificatio-
nem *aquæ quæ super cælos sunt* *Psal. 148.*
assumuntur, non propterea eas
ducamus esse naturam ratione
vtentem. Nec enim cæli idcir-
co animati sunt, *quod enarrant* *Psal. 18.*
gloriam Dei: nec firmamen-
tum animal est præditum sen-
su, quoniam opera manuum
eius annuntiat.] Hæc Basilius.
Attendendum porro est audi-
toribus, patrem illo modo lo-
quendi vsum; Sermo quidam
nobis est ad eos qui sunt ab ec-

clesia; de Origene differere a Dei gratia & sancta Dei ecclesia expulso, eiusque sequacibus. non enim dixit, Ad eos qui sunt in ecclesia, sed, sermo quidam nobis est ad eos qui sunt ab ecclesia. & per illud quidem quod dicit, nobis, ecclesiae homines significavit: per illud autem, Qui sunt ab ecclesia, deictos ab ipsa denotavit.

Vnum autem ac solum impio Origene studium fuit, paganorum errorem confirmare, & imbecilliorum animis zizania inferere. Quamobrem hoc quoque risu sane dignum, ab eo tamen dictum, de hominum ex mortuis resurrectione, adiungere decreuimus. Affirmauit, in resurrectione corpora hominum orbiculata fuscitari. O mentiam atque inscitiam hominis insani, & paganorum disciplinae explicatoris: qui mente caecutiens, studentisque Christianorum fidei miscere fabulas, ipsam Christianorum spem ac salutem, hoc est, promissam nobis resurrectionem nixus est contumelia violare, ne resurrectionem quidem Domini reueritus. *Resurgens enim Dominus ex mortuis, & primitia dormientium factus*, discipulis visus est, eisque ostendit foramina manuum ac pedum, & plagam lateris: & post resurrectionem comedit, non vt cibo indigens, sed vt eo modo refuscitati corporis naturam confirmaret. Et quidem cum Dominus ascenderet, angelus ad discipulos dixit: *Hic Iesus qui assumptus est a vobis in caelum, sic veniet, quemadmodum vidistis eum euntem in caelum.* Quod si,

Ioan. 20.

Aa. 1.

σας ὁ δὲ τις ἡμῶν λόγος, πρὸς Ὁριγὸν
διαλέγετο, ὅτι ἔειπε θεοῦ χάριτος, καὶ ἀγάπης
ἔειπε ἐκκλησίας ἀπελαθέντος, καὶ ὁ
μοφρόνων ἐκείνων. ἐγὼ εἶπε, πρὸς ἑαυτὸν
ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἀλλὰ πρὸς ἑαυτὸν ἵνα
ἐκκλησίας ἡμῶν ἐστὶ πρὸς λόγος. καὶ διὰ μὲν
ἔειπεν, ἡμῶν, τὴν ἐκκλησίαν ἐδήλασε
διὰ ἧς εἶπεν, τὴν δὲ ἐκκλησίαν, ἵνα
ἑαυτὸν ταύτης ἵνα περὶ πάντας ἐσήμηνεν.

Εν ἧς καὶ μόνον τῷ δουλοῦ Ὁριγὸν
αποῦδασμα γέροντι, ὅτι Ἐλλωικῶν
πλῆθω κρατυῶν, καὶ τῶν τῶ σαδερπῶν
ἐξ ἡμερῶν ζιζανία ἐκτασσάμενοι,
διὸ καὶ κείνο τὸ γέλωτος μὲν ἄξιον, πρὸς
αὐτὸν ὅμως ἐρημιζόν, πρὸς τὸν δὲ
θεῶν ἐν νεκρῶν ἀνάστασις, πρὸς
ἀνάστασις σωείδου. λέγει γὰρ, ὅτι ἐν τῇ
ἀνάστασις σφαιροειδῆ ἐλείποντα σώματα
ταῦτα ἀναστρέψων. ὡς ἀνοίας καὶ ἀμαρτίας
ἔφρενοβλοοῦς τέτυκται, καὶ τῶ Ἐλλωικῶν
δογματῶν ἐξηγητοῦ ὅς τις πρὸς
φλώτων τῶ διάνοιου, καὶ τῶ τῶ Χριστιανῶν
πίστι μύθους ἐπιμιξάσας ἀνάστασις,
αὐτῶν τῶ Χριστιανῶν ἐλπίδα τε καὶ σωτηρίαν,
ποῦτεσι τῶ ἐπιπέλω μὲν ἡμῶν ἀνάστασις
ἀποῦδασις ἐνυβρίσις, μηδὲ τῶ κυρίου
ἀνάστασις ἐν τρεπτόμενος. ἐλεγε γὰρ
ὁ κύριος ἐν νεκρῶν, καὶ ἀποχρηστικῶν
κεκοιμημένων χυρόμενος, τοῖς μαθηταῖς
ὡφθη, καὶ ἐδείξεν αὐτοῖς καὶ τὰς
διαστήσεις τῶ χερῶν καὶ τῶ ποδῶν, καὶ τὴν
πληγὴν τῶ πλευρᾶς· καὶ ἔφαγε μὲν τὴν
ἀνάστασις, ἐχὼς ἑσθῆς δεόμενος, ἀλλὰ
ἵνα τῶ ἑσθῆς τούτου τῶ ἀνάστασις σώματος
φύσιν πρῶσις. ἀμέλει τῶ καὶ ἀναλαμβάνου
μενος τῶ κυρίου, ὁ ἀγγελος πρὸς τοῖς
μαθηταῖς ἐλέειν· ἔπος ὁ Ἰησοῦς ὁ ἀναληφθεὶς
ἀπὸ ὑμῶν εἰς τὸ οὐρανόν, οὕτως ἐλεύσεται,
ὃν ἑσθῆς ἐδεσάσατο αὐτὸν πορευόμενον
εἰς τὸ οὐρανόν. εἰ δὲ καὶ ταῦτα

ANNO CHRISTI 528

linea...

ANNO
CHRISTI
553.

καθώς Ωρειγής μάνεται, σφαι-
ροειδές ἡ τὸ σῶμα τῆ κελεῖου, πῶς
εἶχε δεῖξαι τὰς τῆς χερῶν καὶ ποδῶν
διαστροφάς, ἢ πῶς πληρῶ τῆς πλω-
ραῖς; ἢ πῶς φαγεῖν ἠδύατο, ἢ ὅπως
ὑπὸ τῆς μαθητῶν γνωριδιῶν; πῶς
δὲ καὶ τὰ τῆς ἀγίων σώματα μὲν πῶς
τῆ κελεῖου αἰάσαν ἐγαρδέντα, καὶ
ὀφθέντα ἐν τῇ ἀγία πόλει, διωκτῶν ἡ
ὄρα τῆς ἄλλων γνωριδιῶν, εἴπερ
ἐν ἄλλω γήματι μὲν, παρ' ὅπου ἐτύχα-
ν ἐν τῇ ζωῇ; ἐν τῇ πέτρα πίνω τῆς
πίσεως * ἐκ ἐσπερμένου, ἀλλὰ τῆ-
αὐτὰς καὶ τούτων πολλὰ χέρους βλα-
σφημίας ὁ δυναστικός Ωρειγής ἐκτέ-
μνῃ, εἰκότως ἐν τῷ κερῶ τῆς μάρ-
τυρίου μὲν Χερσὸν ἀπηνήσαστο,
τῆ δὲ ὄρα αὐτῆ εἰσαγομῆν Ἐλλωι-
κῆ πολυθία πρὸς ἐκκλήσει. καὶ τῆ-
πο δὲ ἐπὶ θεοῦ γέρονε πρὸς οἰκίῳ, ἵνα
μὴ ἀντὶ μάρτυρῶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ
δεχθῆ, καὶ ἐνταῦθα τῆ ποιμνῆ τῆ
Χερσὸ βλάβη πρὸς γίνηται. εἰ γὰρ
ἴνεις εἰσι καὶ νῦν ὁμολογουῦτες μὲν
τὸ ἐκείνου πῶμα, ἀντιποιούμενοι
δὲ τῆς αὐτῆ, πῶς ἐκ ἐμελλῶ τῆ
αὐτῆ ὡς μάρτυρῶ καὶ πατρὸς ἐκ-
δικεῖν, εἴπερ σωθέν αὐτῶ μὴ πρὸς
κωήσαντα τοῖς εἰδώλοις τελειωθῆ-
ναι; οὐδεὶς γὰρ τῆς ἀληθείας ἀπε-
ρῶ μὲν ἐκπῆται τῆ θεοῦ, ἢ εἴκα-
ταλιμπαίνεται ὑπὸ αὐτῆ, καὶ τὸ εἰ-
ρημῶ τῆ δία γραφῆ· ἐμβλέψα-
τε εἰς ἄρχαίαν θύρας, καὶ ἴδετε, ὡς
ἐπίστευσε τῷ κερῶ, καὶ ἐγκα-
τελείφθη; ἢ τίς ἤλπισεν εἰς αὐτῶ,
καὶ ὑπρεῖδεν αὐτόν; Ωρειγής δὲ ὁ
δυναστικός τὰς εἰαυτῆ βλασφημίας οὐ
μέγιστος εἰαυτῆ ἐστίν, ἀλλὰ διὰ τῆς
ἰδίων συφραμμάτων καὶ εἰς πολλοῖς
Concil. Tom. 12.

vt infant Origenes, orbicula-
tum erat corpus Domini, quo-
modo potuit demonstrare ma-
nuum ac pedum foramina, aut
lateris plagam? aut quomodo
comedere potuit, aut omnino
a discipulis agnosci? Et quo-
nam modo sanctorum corpo-
ra, quæ post Domini resurre-
ctionem surrexerunt, & in san-
cta ciuitate apparuerunt, po-
tuerunt ab aliis agnosci, si quidem
in alia erant figura, atque fue-
rant in vita? In fidei ergo petra
nullo modo stabilitus, sed hu-
iusmodi, atque his multo atro-
ciores blasphemias impius Ori-
genes cum edidisset, nihil mi-
rum est, eum in ipso martyrii
articulo Christum abnegasse,
cultamque a paganis deorum
multitudinem, quam ipse in-
ducit, adorasse. Atque id Dei
prouidentia factum est, ne in
ecclesia pro martyre acciperetur,
atque inde gregi Christi
inferretur aliquid detrimenti.
Nam si etiam nunc sunt qui de
eius quidem ruina confiteantur,
doctrinam vero asserant: an non
eam tamquam martyris ac patris
erant defensori, si contigisset
eum, nulla idolis exhibita adora-
tione, consummari? Nemo enim
veritatis retinens excidit a Deo,
ab eoque deseritur, iuxta quod
dicit diuina scriptura: *Respicite
filii nationes hominum, & scietis
quia nullus sperauit in Domino, &
confusus est.* Quis enim perman-
sit in mandatis eius, & derelictus
est? aut quis inuocauit eum, &
despexit illum? Impius autem
Origenes blasphemias suas non
se ipso tenus statuit, sed propriis
scriptis in multos alios suum er-

Math. 27.

Ecclesi. 2.

1. Tim. 5.

rorem transmifit, vt in eum valde conueniat fancti apoftoli Pauli vox, quæ dicit: Quorumdam hominum peccata manifesta sunt, præcedentia ad iudicium: quofdam autem & fequuntur. Nam eius erroris fucceffio in infirmiorum irrepens animas, facit vt eum fequantur quæ a principio commiffa ab ipfo peccata funt.

Quafi enim iis qui Origenis placita fequuntur, non fatis fit de præexiftentia animarum impietas, ceteraque eius vaniloquia, blaſphemiarque de fancta Trinitate: hoc quoque proprio errori adiungunt, ducem & auctorem habentes peruerſam eius difciplinam, vt dicant, omnium impiorum hominum, ac præterea dæmonum poenam finem habituram eſſe, reſtitutumque iri tum impios homines, tum dæmones in priſtinum ordinem fuum. Hæc cum dicunt, ignauos homines efficiunt in Dei præceptis exequendis, eos auertentes ab anguſta & arcta via, & in lata ac ſpatioſa errore inducentes. Omnino autem aduerfantur magni Dei & ſaluatoris noſtri Ieſu Chriſti dictis. ipſe enim in fancto euangelio docet, impios quidem ituros in æternum ſupplicium, iuſtos vero in æternam vitam. rurfuſque dicit iis qui a dextris funt: Venite benedicti patris mei, poſſidete paratum vobis regnum a conſtitutione mundi. iis vero qui a ſiniſtris: Ite a me maledicti in ignem æternum, qui paratus eſt diabolo & angelis eius. Cum igitur aperte Dominus in fancto euangelio indefinens & ſupplicium & regnum

Matth. 25.

Ibid.

ἐπιφοῖς τῶν οικείων πλάνην ἀφ' ἑπεμύσαν, ὡς πάντες ἐπὶ αὐτῶν ἀρμυδίαν ἐστὶν τῶν ἁγίων δόκτορας Παύλος φωνῶν λέγει· ὅτι ἰνῶν μὲν αἱ ἀμύρπαι πρὸς θεοὺς εἰσι προάγεισαι εἰς κρίσιν πρὸς ἧν ἐπακολεῖσθουσιν. ἢ γὰρ διαδοχὴ τῶν πλάνης αὐτῶν ἐν ταῖς τῶν σαδροντέρον ἐρπουσαι ἡμυχῆς, δίδωσιν ἀκολουθεῖν αὐτῶν ταῖς ὁρῶν δόξαις ἰσῶν αὐτῶν ἡγομύνας ἀμύρπας. Ὡς γὰρ ἐν ὁξαρύσης τοῖς πᾶσι ὠριγίνους δόξαις αἰσῶν τῶν πρὸς προῦ ἀφ' ἑξῆως τῶν ἡμυχῶν ἀσεβείας, ἢ τῶν ἄλλων αὐτῶν ματαμολομῶν, ἢ τῶν πρὸς τῶν ἁγίας ἑξιάδος βλασφημιῶν, ἢ τῶν πρὸς τῶν οικείων πρὸς τῶν πλάνῶν ἐν τῶν ἐκείνου διεστραμμένων ὁδηλοῦν μὲν οἱ λόγων, τὸ λέγειν, ὅτι πάντων ἀσεβῶν ἀνθεστων, ἢ πρὸς γε δαμῶνων ἢ κόλασις πᾶσιν ἐστὶν. Ἐδοκασα σαδῶν ἁσεβείας τε ἢ δαίμονες εἰς πᾶν προῦ ἁμῶν ταῖς ἐν. ταῦτα ἧ ἑλόντες, φραδύμεν μὲν ποῖσι τὰς ἀνθεσπας πρὸς τὸ πληροῦν ταῖς ἐντολαῖς ἑσῶν, τῶν σενῆς ἢ πεθλιμμένης ὁδῶν αὐτῶν δόκτορας ἢ ποντες, ἢ πρὸς τῶν πλᾶπῶν ἢ θύρων χωρον δόκτο πλᾶν ἄντες ἐν δαμῶν ἢ ἡκαθάπαι ἢ τοῖς παρὰ ἑσῶν μεγάλα ἑσῶν ἢ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ λεγομένων. αὐτὸς γὰρ ἐν τῶν ἁγίων διαγγελίῳ διδάσκει, ὡς ὁ μὲν ἀσεβείας ἀπελεύσονται εἰς κόλασιν αἰώνιον, οἱ ἧ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον. ἢ πάλιν λέγει τοῖς μὲν ἐκ δεξιῶν· δότε οἱ βίλορημένοι ἑσῶν ἑσῶν με, κληρονομήσατε τῶν ἡτοιμασμένων ὑμῖν βασιλείῳ δὲ κατὰ βολῆς κόσμου. τοῖς ἧ ὁξ βίλωνύμων· πορβῶσαι ἀπ' ἑμῶν οἱ κληραμῶν οἱ εἰς τὸ πῦρ τῶν αἰώνιον τὸ ἡτοιμασμένον τῶν διαβόλων ἢ πῶν ἀγγέλοις αὐτῶν. φανερώς οὖν ἑσῶν κούεις δια ἑσῶν ἁγίων διαγγελίου ἀπελεύσονται πᾶσι τῶν κόλασιν, πᾶσι τῶν βασιλείῳ ἐπαί.

ANNO CHRISTI 535.

aut virtutem, quanti facien-
 dum est hoc certamen, aut quā-
 ta scientia opus est?] Et post
 pauca: Qua falsa defensione,
 qua persuasione artificiosa, quo-
 nam commento veritatem op-
 pugnanter circumuenietur ius,
 ac fallitur rectum iudicium,
 quod omnibus omnia in statera
 ponit, facta, dicta cogitatione-
 que omnes, ac nequiter com-
 missa melioribus repensat, vt
 vincat quod propendet, senten-
 tiaque secundum plura dica-
 tur, quam nulla excipiat pro-
 uocatio, non superior iudex,
 non defensio aliorum facto-
 rum, non oleum vel a prudenti-
 bus virginibus sumptum, vel ab
 iis qui deficientibus lampadi-
 bus vendant, non poenitentia
 diuitis qui flamma crucietur,
 suorumque necessariorum qua-
 rat emendationem, non ad mu-
 tationem praefinita dies: sed
 certum ac stabile ius, & formi-
 dolosum, & vltimum, & æquius
 iustiusque, quam quantus est
 terror, quinimo propter iusti-
 tiam terribile: cum throni po-
 nuntur, & antiquus dierum se-
 det, & libri aperiuntur, & flu-
 uius igneus trahitur, & lux an-
 te ipsum, & tenebrae paratae: &
 eunt qui bona fecerunt, in re-
 surrectionem vitae, quae nunc in
 Christo absconditur, postmo-
 dum vero cum eo apparet: qui
 vero mala egerunt, in resurre-
 ctionem iudicii; quo qui non
 credunt, iam adiudicati dam-
 natique sunt a Verbo, quod eos
 iudicauit. ac alios quidem lux
 ineffabilis excipit, & sanctae re-
 gnantisque Trinitatis gratia,
 apertius puriusque effulgentis,
 ac totam se toti menti inseren-

Habetur in orat. 15. de plaga grandinis.

Matth. 25.

Luc. 16.

Dan. 7.

Ioan. 5.

Coloss. 3.

κακίαν ἢ ἄρετιν, πόσον χρεὶν δοκεῖν
 εἶναι ἄγωνα, καὶ ὅσους δεῖ τῆς
 ἐπιστήμης; καὶ μετ' ὀλίγα· ἕως ἡμε-
 ρῆς ἀπολογία; ποία πιθανότης ἐπι-
 χυρῶ; ἕως ἐπινοία καὶ τῆς ἀληθείας
 ἀφαλογιᾶται τὸ δικαστήριον, καὶ
 κλέψα πλὴν ὀρθῶν κείων τοῖς πᾶσι
 πάντα εὐ ζυγῶν ἰδεῖσθαι, καὶ παρ-
 ἕξιν, καὶ λόγον, καὶ διασώματα, καὶ
 ἀποσκευάζουσαν τοῖς πονηροῖς τὰ βελ-
 ῦσινα, ἵνα τὸ ῥέπον νικήσῃ, καὶ μὴ
 τῆ πλείονος ἢ ἡμῶν ἡγήται; μὴ
 ἡ ἐκ ἐφείσε, οὐ κεκλήσῃ ὑψηλότε-
 ρον, ἐκ ἀπολογία δι' ἔργων δωδέ-
 κων ἀφ' ἑαυτῶν, ἢ τῆς πωλοῦσθαι ἐκ-
 λειπούσας λαμπάσιν, οὐ μετὰ μέ-
 λεια πλοιστοῦ φλογὶ πικροῦ, καὶ
 τοῖς οἰκείοις ἐπιζητουῦσιν διόρθω-
 σιν, οὐ παροξυσμῶν μετὰ ποιήσεως·
 ἀλλὰ καὶ μόνον καὶ φοβερόν καὶ
 τελευτήσον τὸ κελπίειον, καὶ δίκαιον
 πλέον ἢ ὅσον ἐπιφοβῶν, μάλλον
 δὲ διὰ τῆ το καὶ φοβερότερον, ὅτι δι-
 καιον· ἡλικία θεοῦ ἰδένται, καὶ πα-
 λαῖος ἡμερῶν παροξυσμῶν, καὶ
 βίβλοι ἀνοίγονται, καὶ ποταμὸς πυ-
 ρὸς ἐλκεται, καὶ τὸ φῶς ἐμπαροξύνει,
 καὶ τὸ σκοπὸς ἡτοιμασμένον καὶ πο-
 ρύονται τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες εἰς
 αἰάσασιν ζωῆς τῆς εὐχέλων ἡμῶν κρυ-
 πτομένης, καὶ ὑπερον αὐτῶν συμφανε-
 ρουμένης· ἡ δὲ τὰ φαῦλα παρ-
 ἕξαντες, εἰς αἰάσασιν κρίσεως· ἡ δὲ
 παρὰ τὸ κρίνατος αὐτῶν λόγου ἡμῶν
 πύδοντες κατεκλείθησαν. καὶ εὐχέλων
 τὸ ἀφρασον φῶς διαδέχεται, καὶ ἡ τῆς
 ἀγίας καὶ βασιλικῆς τελεῆδος χάρις
 ἐκλαμπύσῃ ἀφανότερον τε καὶ κα-
 θαρότερον, καὶ ὅλης ὁλοῦ τοῦ μνημῆ-

ANNO CHRISTI 531.

ANNO
CHRISTI
553.

της· ἡ δὲ καὶ μόνω οὐρανῶν βασι-
λείου ἐγὼ πῆσαι· τοῖς δὲ μὴ τῶν ἄλ-
λων βάσανος, μάλλον ὃ παρὰ τῶν ἄλ-
λων τὸ ἀπερίφθαι θεοῦ, καὶ ἢ ἐν τῷ
σωσθῆναι αἰσχύνη πῆσαι ἐκ ἐχουσα.

Βασιλείου Ἐπισκόπου Καισαρείας
Καππαδοκίας, ἐν τῆς κανονικοῦ ἀντι-
βιβλίου. ἐρρότησις. Εἰ ὅπου μὲν λέγει,
δαρήσεται πολλὰ, ὅπου ὃ ὀλίγα, πῶς
λέγεισιν ἄλλοις μὴ εἶναι τέλος τὸ κολάσεως
τοῖς κολαζομένοις; Ἀποκρίσις. τὰ ἀμ-
φιβόλα καὶ ἑπιπικραλυμένως εἰρη-
δαυ δόκωται ἐν τοῖς τῶν θεοπνύ-
σου γραφῆς, ὑπὸ τῶν ἄλλων ἐν ἄλλοις
ὁμοιομορφίαν σαφηνίζονται. τῆς οὖν
κυρίου Ἐπιφωαδίου, ὅτι ἀπελθ-
σονται οὗτοι εἰς κόλασιν αἰώνιον, ὃ ὃ
δικαίον εἰς ζωὴν αἰώνιον ποτὲ ὃ ἐκ-
πέμποντος ἡμᾶς εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον
τὸ ἠπομοσμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς
ἀγγέλοις αὐτοῦ· καὶ ἄλλοτε ὀνομαζόντος
γένειναι πυρὸς, καὶ ἑπιφέρωντος· ὅπου
ὁ σκώληξ ἀπὸ τῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ
οὐ σβεέννυται· καὶ ἐπὶ πάσαι δια τῆς
παροφῆτου παρὰ τῶν παροφῆτικῶν,
ὅτι ὁ σκώληξ ἀπὸ τῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ
τὸ πῦρ οὐ σβειδήσεται· τούτων καὶ τοῦ
των πολλὰκις ἐν τῆς θεοπνύσου γρα-
φῆς λεγομένων, ἐν καὶ τῆς τοῦ μεθο-
δείας τῆς διαβόλου, τὸ εἶναι πολλοὺς
τῶν ἀνθρώπων, ὡσπερ ἑπιπικραλυμένους
τῶν τοῦ κυρίου καὶ τοῦ κυρίου τῆς κυρίου
Ἐπιφωαδίου, τέλος καὶ τοῦ ἀποκρίσεως
τοῖς ἀμφοτέρωθεν εἰς τὸ μέλλον ἐαυ-
τοῖς ὑπογράψαι. εἰ γὰρ τῆς αἰωνίου κολά-
σεως ἔσται ποτὲ τέλος, ἔξει πάντως
καὶ ἢ αἰώνιον ζωὴν τέλος. εἰ δὲ ἑπι
τῆς ζωῆς οὐχ οὕτως νοήσεται τὸ ῥητόν
καὶ ἀδεχόμεθα, πῶς ἔχεται λόγος τῆ
κολάσεως τῆς αἰωνίου τέλος δίδοναι;

tis: quod utique solum regnum
caelorum esse duco: alios vero
vna cum aliis malis tormen-
tum, vel potius ante alia proie-
ctum esse a Deo, & conscientiae
turpitude ac verecundia nul-
lum finem habens.]

Basilii episcopi Caesareae Cap-
padociae, ex eius libro regula-
rum. Interrogatio. Si tum di-
cit, *Vapulabit multis*, tum pau-
cis: quo pacto quidam dicunt,
nullum finem supplicii fore iis
qui poena afficiuntur? Respon-
sio. Quae ambigua sunt, ac vi-
dentur obscure esse dicta in qui-
busdam locis diuinitus inspira-
tae scripturae, alibi ab aliis quae
confessa & aperta sunt, decla-
rantur. Cum ergo Dominus
pronuntiarit, *Ibunt hi in suppli-*
cium aeternum, iusti autem in vi-
tam aeternam: & alicubi mittat
nos in ignem aeternum, qui pa-
ratus est diabolo & angelis eius:
atque alias nominet gehennam
ignis, & adiungat: *Vbi vermis*
eorum non moritur, & ignis non
extinguitur: ac rursus per pro-
phetam de quibusdam praedi-
xerit: *Vermis eorum non morie-*
tur, & ignis non extinguetur:
cum haec atque huiusmodi saepe
a diuinitus inspirata scriptura
proponantur, vnum hoc quo-
que est diaboli artis & astutiae,
vt multi homines, veluti obli-
tium tantarumque Domini
sententiarum, finem sibi aude-
ant poenarum peccati in poste-
rum adumbrare. Nam si aeter-
ni supplicii quandoque finis est
futurus, omnino habebit & vi-
ta aeterna finem. sin in vita non
sic euangelici dicti sensum ac-
cipimus quae ratio est, suppli-
cio aeterno finem statuere?

In regulis
breuiori-
bus, inter-
rog. 267.
Luc. 12.

Matth. 25.

Marc. 9.

Isai. 66.

Matth. 25. Æterni enim adiunctio pariter in vtroque ponitur: *Ibunt enim, inquit, hi in supplicium aeternum, iusti autem in vitam aeternam.*] Eiusdem e sermone adhortatorio ad sanctum baptisma: Propter breuem ac temporariam peccati voluptatem sempiterna crucior pœna: propter voluptatem carnis, æterno igni addicor.] Sancti Ioannis episcopi Constantinopoleos e prima ad Theodorum monachum epistola: Hæc in mente iugiter habeas, & fluuium ignis: *Fluuius enim igneus rapidusque egrediebatur a facie eius.* Non est quod quisquam ei deditus igni, supplicii finem expectet. Verum improbæ sæculi huius voluptates ab vmbris somniifque nihil differunt. priusquam enim peccatum ad finem peruenit, extinguitur voluptas: suppliciorum vero, quæ pro flagitiis suscipiuntur, nullus est finis.] Eiusdem ex commentariis in primam ad Corinthios epistolam: Non leuis nobis hinc proposita quaestio est, sed de rebus valde necessariis. Quærunnt omnes homines, ignis gehennæ sitne finem habiturus. non habiturum pronuntiauit Dominus, cum diceret: *Ignis eorum non extinguetur, & vermis eorum non morietur.* Paulus vero eum perennem ostendens ait: *Peccatores pœnas dabunt in interitu aeternas.*] Quare cum diuina nos scriptura, sanctique patres edoceant, nullum finem esse impiorum supplicii, dæmonumque qui ab illis coluntur: quam restitutionem imaginantur, qui cum Origene sentiunt, vbi suppliciorum

ἢ ἄλλο τῶ ἀιώνιου ποροδίῃ ἐφ' ἕκα-
 τέρον Ἰησοῦς κείται· ἀπελεύσονται
 γὰρ, Φησὶν, οὗτοι εἰς κόλασιν αἰώνιαν,
 ὁ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον. Τοῦ
 αὐτοῦ ἐν τῷ ποροδιπικῶδ' εἰς τὸ βα-
 πτισμα λόγου· διὰ ποροκαρον ἀμάρ-
 τίας ἠδονῶν ἀθάνατα βασανίζονται·
 διὰ ἠδονῶν σαρκὸς τῶ ἀιώνιου πρὸς
 ποροδίδομα. Τοῦ* ἐν ἀγίοις Ἰωάννου
 Ἰπποκόπου Κωνσταντινουπόλεως ἐν
 τῆς ποροθὸς Θεοδώρου τ' μοναχὸν πορο-
 τῆς Ἰησοῦς· Ταῦτα ἐννοεῖ διόλου,
 καὶ ὁ πορομὸν τῶ πυρός· πορομὸς
 γὰρ πυρός εἴλεκε πορο ποροσώπου αὐ-
 τῶ· ἐκ ἐστὶν ἐκείνων παραδοθέντα τῶ
 πρὸς ποροδοκῆσαι κολάσεως τέ-
 λος· ἀλλ' αἱ μὲν ἀποποιεῖ τῶ βίου ἠδον-
 νὰ τῶν σιμῶν καὶ ὄνειρέτων διαφέρου-
 σιν οὐδὲν· περὶ γὰρ τελεσθῆναι τὰ τῆς
 ἀμάρτιας, σβέννυται τὰ τῆς ἠδονῆς· αἱ
 δὲ ὑπὸ τῶτων κολάσεως πῦρας ἐκ ἔχου-
 σιν. Τοῦ αὐτοῦ ἐν τῷ πορομῆματος τῆς
 ποροθὸς Κορινθίοις ποροτῆς Ἰησοῦς·
 Οὐ μικρὸν ἡμῖν τὸ ποροκαίμενον Ἰη-
 σῶμα ἐν τῶ, ἀλλὰ καὶ πορο τῶ
 σφόδρα ἀναγκαῖον· ἀπαντες ζητοῦ-
 σιν ἀνθρώποι, εἰ τέλος ἔχει τῆς γε-
 ἑννης πῦρ· ὅτι μὲν γὰρ ἐκ ἔχει, ὁ Χρ-
 στὸς ἀπεφλέατο εἰπὼν· τὸ πῦρ ἀπάντων οὐ
 σβεσθήσεται, καὶ ὁ σκόληξ ἀπάντων οὐ
 τελευτήσεται, καὶ ὁ Παῦλος δὲ δεικνύς
 αὐτὸν ἀθάνατον, Φησὶν· ὁ ἀμάρταν-
 νοντες δίκην ἴσοισιν ὀλέθρου αἰώ-
 νιου· τῆς τοίνυν θείας γραφῆς, καὶ
 τῶ ἀγίων πατέρων σαφῶς ἡμᾶς ἐκ-
 διδασκόντων μὴ εἶναι τέλος κολά-
 σεως τῶ ἀσεβῶν, καὶ τῶ ὑπὸ ἐκεί-
 νων ποροπυρομένων δαιμόνων, ποροδου-
 λῶκατασασιν ὁ τὰ πορολλοῖς πορο-
 νοῦντες ποροτῶρονται, ἐν ᾧ πῦρας αἱ πο-

Hom. 9. in cap. 3. epist. 1. ad Cor.

Marc. 9.

2. Thess. 1.

ANNO CHRISTI 533

ANNO
CHRISTI
535

μωείαι ἐκ ἐχθροῖν; ἡ γὰρ ἀγία Ἐκκλησία
 ἡ ἐκκλησία ὡς περ τοῖς δικαίοις ἀπε-
 λύθη κηρύσσει πῶς αἰώνι(ω) ζωῆν,
 οὕτω καὶ τοῖς ἀσεβέσιν ἀπελύθη πῶς
 κόλασιν ἀφ' ἑαυτῶν. καὶ ταῦτα μὲν ἐν
 πύργοις. ἡμεῖς δὲ ὀλίγα μὲν ἐκ πολλῶν
 τῆς θείας γραφῆς, τοῖς τε ἀγίοις πατέ-
 ρσιν εἰρημῶν παραχαρῶν σωματί-
 μων, πρὸς τὸ ἐλέγχει πῶς τῆς Οὐ-
 ρανιστῶν δυσέβειαν. βουλόμενοι δὲ πᾶν
 σκῆδαλον τῆς ἀγιωτάτης ἐκκλησίας
 ἀπελάσαι, πρὸς τὸ μηδένα ῥύπον ἐν
 αὐτῇ καταλείψωμεν, καὶ ἀκολουθού-
 ντες τῆς θείας γραφῆς, τοῖς τε ἀγίοις
 πατέρασιν τοῖς τ' αὐτῶν Οὐρανίω καὶ τῇ
 τοιαύτῃ μυσταρὰ καὶ ἀσέβῃ ἀπὸ δόγμα-
 τα ἐκβαλοῦσι τε καὶ δικαίως ἀναθεμα-
 τίσωσιν, τὴν ἀφροδίτην ἡμῶν ἐπι-
 σολῶν πρὸς τὸ πῶς ποιήσῃ μακαριό-
 τητα, δι' ἧς πρὸς ἐπιμὴν αὐτῶν σω-
 αραγῶν ἀπαντας ἐστὶν ἐνδημιώτας
 καὶ ταῦτα τῆς βασιλίδος πόλιν ὁσώτα-
 τοις ἐπισκόποις, καὶ ἐστὶν θεοφιλεστάτοις
 τ' ἐν ταῖς διαγῶν μοναστείων ἡγου-
 μένοις; καὶ ἀφασκεῖσθαι πάντας ἐξ ἑα-
 φως (ω) εἰρημῶν(ω) δυσέβειαν τε καὶ θεο-
 μάχον Οὐρανίω, τὴν καὶ Ἀδαμαντιον,
 πρεσβύτερον ἡγουμένον τῆς κατὰ Ἀλε-
 ξάνδρειαν ἀγιωτάτης ἐκκλησίας, καὶ τὰ
 αὐτῶν μυσταρὰ καὶ ἀσέβῃ δόγματα, καὶ
 τὰ ὑποπλάσμα πάντα κεφάλαια
 πᾶσι ἱερεῖσι ἀναθεματίσαι. ἐκπέμ-
 ψαι δὲ καὶ τὰ ἴσα τῆς ἀφ' ἧς τῆς μα-
 καριότητος ταύτης ἐνεκα τῆς αἰτίας
 πρὸς ἡμῶν καὶ πρὸς ἐστὶν ἄλλοις ἀ-
 παντας ἀγιωτάτοις ἐπισκόποις, καὶ τῆς
 διαγῶν μοναστείων ἡγουμένοις. ἐφ'
 ὧν τε καὶ αὐτῶν δι' οἰκείας ὑπογρα-
 φῆς ἀναθεματίσαι Οὐρανίω καὶ
 τὰ μυσταρὰ αὐτῶν δόγματα, μὴ πάν-

nullus est exitus? Sancta enim
 Christi ecclesia, quemadmo-
 dum iustis indefinentem præ-
 dicat vitam æternam, ita im-
 pios perpetua supplicia mane-
 re tradit. Atque hæc quidem in
 his. Nos porro paucas e multis
 diuinæ scripturæ sanctorum-
 que patrum auctoritatibus af-
 ferendas esse perspeximus, ad
 confutandam Origenistarum
 impietatem.

Cum autem velimus omne
 scandalum a sanctissima eccle-
 sia propulsare, ut nulla in ea ma-
 cula relinquatur; obsequentes
 diuinis scripturis, sanctisque
 patribus qui ipsum Origenem
 ac huiusmodi sceleratam im-
 piamque eius doctrinam proflig-
 arunt, ac iure anathemati sub-
 iecerunt, hanc epistolam ad
 tuam beatitudinem dedimus,
 qua eam hortamur, ut omnium
 qui in hac regia vrbe nunc de-
 gunt, sanctissimorum episco-
 porum conuentum habeat, ac
 Deo amabilissimorum præfe-
 ctorum sanctis quæ hic sunt,
 monasteriis, faciatque ut om-
 nes in scriptis præfatum im-
 pium ac Deo repugnantem O-
 rigenem, qui & Adamantius,
 quique presbyter fuit sanctissi-
 mæ ecclesiæ Alexandriæ, ac e-
 ius nefaria impiaque dogmata,
 capitulaque omnia quæ infe-
 rius ponuntur, omnimodis ana-
 thematizent: exempla que di-
 mittas eorum quæ a beatitudi-
 ne tua ob hanc causam gesta fu-
 erint, ad alios omnes sanctissi-
 mos episcopos, præfectosque
 venerabilium monasteriorū: ut
 & ipsi subscriptione propria a-
 nathematizent Origenem, sce-
 lèstasque eius dogmata, cum om-

nibus qui declarabuntur, hæreticis. In posterum autem, ne aliter ordinentur episcopi, aut monasteriorum præfecti, nisi prius cum aliis omnibus hæreticis, qui de more in editis libellis anathematizantur, id est, Sabellio, Ario, Apollinario, Nestorio, Eutyche, Dioscuro, Timotheo Æluro, & Petro Moggo, & Anthimo Trapezuntis, Theodosio Alexandria, Petro qui fuit Antiochia, & Petro qui Apamea, & Seuero olim Antiochia, prædictum etiam Origenem, qui pagano- rum Arianorumque infania laboravit, vna cum execrabilibus impiisque eius dogmatibus anathematizent. Omnibus enim prædicendum est, ne omnino quisquam audeat talem hæreticum, aut eius expositiones defendere, sed eas vnusquisque ex toto animo & tota cogitatione oderit & auerfetur, & anathematizet, vt a Christiana traditione alienas, & simpliciorum animabus grauem afferentes luem ac pestem.

Hæc porro eadem scriptis non solum ad sanctitatem tuam, sed etiam ad sanctissimum & beatissimum papam senioris Romæ & patriarcham Vigilium, & ad ceteros omnes sanctissimos episcopos & patriarchas, id est, Alexandria, Theopoleos, & Hierosolymorum, vt & hi huic rei prospiciant, & hæc finem adipiscantur. Cum vero cupiamus, omnes Christianos cognoscere scripta Origenis prorsus a vera Christianorum fide aliena esse, ex multis

τρεα τῆς ἀληθοῦς τῆς Χριστιανῶν

των τῆς δηλωθησομένων αἰρετικῶν. τῶ λοιποῦ δὲ μὴ ἄλλως ἐπισκοπῆς χρῆσθαι, ἢ μοναστηρίων ἡγουμένων, εἰ μὴ ποτε πρὸς τὸν μὲν τῶν ἄλλων ἀπάντων αἰρετικῶν τὸ εἶδος ἐν τοῖς γινομένοις λιβέλλοις ἀναθεματίζομένων, τοῦτέστι Σαβελλίου, Ἀρείου, Ἀπολλινάρου, Νεστορίου, Εὐτυχείου, Διοσκοῦρου, Τιμοθέου τῶ Αἰλουρίου, καὶ Πέδου τῶ Μογγό, καὶ Ἀνθίμου Τραπεζουῦτος, Θεοδοσίου τῶ Ἀλεξανδρείας, Πέδου τῶ πρὸς τὸν Ἀντιόχειας, καὶ Πέδου τῶ Ἀπαμείας, καὶ Σεβήρου τὸ ποτε Ἀντιόχειας, ἐτὶ εἰρημῶν Ὀριγηνῶν καὶ τῶν Ἑλλητικῶν καὶ Ἀρειανικῶν ματιῶν νοσήσαντα, μὲν τὸ αὐτῶν μωσαρῶν καὶ ἀσεβῶν δογματῶν ἀναθεματῆσι. δεῖ γὰρ ἅπανσι πρὸς αὐτοὺς τῶ μηδένα τολμᾶν παντελῶς ἀντιποιεῖσθαι τῶ ποιούτου αἰρετικοῦ, ἢ τῶν αὐτῶν ἐκδόσεων· ἀλλὰ ταῦτας ἕκαστον ἐκ πάσης ψυχῆς καὶ πάσης διανοίας μισεῖν τε καὶ διώκεσθαι, καὶ ἀναθεματίζειν, οἷα τὸ Χριστιανικῆς παραδόσεως ἄλλοτείας καθεσώσας, καὶ ταῖς τὸ ἀπλουτέρον ψυχῆς μεγάλῳ ἐργαζομένας λύμῳ.

Ταῦτα δὲ αὐτὰ γεγραμμένα οὐ μόνον πρὸς τὸν σὺν ἀγιοσωτήριον, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸν ἀγιώτατον καὶ μακαριώτατον πάπαν τὸν πρεσβυτέρου Ρώμης, καὶ πατριάρχου Βιγίλιου, καὶ τῶν λοιπῶν ἅπαντων ἀγιοτάτων ἐπισκόπων καὶ πατριάρχων, τοῦτέστι Ἀλεξανδρείας, Θεουπόλεως, καὶ Ἱεροσολύμων ὡς καὶ αὐτοῖς πρὸς ἑαυτὸν τῶ ἔργῳ, καὶ πρὸς ταῦτα παραδοθέντα. βουλόμενοι δὲ πάντες τῶ Χριστιανοὶ γινώσκειν, ὡς τὰ ὀρθοῦς τοῖς συγγραμμένα παντελῶς ἄλλοτείας, οὐδεμίαν ἐκ τῶν πολλῶν

ANNO
CHRISTI
553.

πολλῶν αὐτῶ καὶ ἀμέτρων βλασφη-
μιῶν ὀλίγας ἐπ' αὐτῆς λέξεως πα-
ραδειῶναι. ἔχριστο δὲ οὕτως.

immensisque eius blasphemiiis
pauca ad verbum apponendas
esse censuimus. Sic autem ha-
bent.

Οπι ἡθίων ὁ υἱὸς τῆ πατρὸς, ἔκ τῆ πνευ-
μα τῆ υἱοδ, ἐκ τῆ πατρὸς λόγου
τῆ πατρὸς ἀρχῶν βιβλίου.

*Quod minor sit Filius Patre,
& Spiritus Filio, e primo
libro peri archon.*

Οπι ὁ μὲν θεὸς καὶ πατὴρ σωζέων
πᾶ πάντα φθάνει εἰς ἕκαστον τῶ ὄντων,
μετὰ διδοὺς ἕκαστῶ ἑἰς ἑἰδίου τῶ ἔθ.

Quod Deus quidem & pa-
ter omnia continens, ad vnum-
quodque entium peruenit, esse
vnicuique impertiens de suo.

* ὡ γὰρ ὅστιν ἔλαττον. ὡς δὲ τῶ πα-
τὸρ ὁ υἱὸς φθάνων ὅτι μόνον πᾶ λο-
γικῶ, δὲ ἄσφοσ γὰρ ὅστι τῆ πατρὸς. ἐπ
δὲ ἡθίων τῶ πνεύμα τῶ ἄγιον ὅτι μόν-
νοισ τῶν ἁγίους διϊκνούμερον. ὡσε κτ
ἔτο μείζων ἡ δυνάμει τῶ πατρὸς παρὰ
τῶ υἱὸν ἔκ τῶ πνεύμα τῶ ἄγιον. πλείων ὅ
ἡ τῶ υἱὸ παρὰ τῶ πνεύμα τῶ ἄγιον· καὶ
πάλιν διαφέρουσα μᾶλλον τῆ ἁγίου
πνεύματος ἡ δυνάμει παρὰ τῶ ἄλλα
ἁγία.

* esse enim est minus. quod ve-
ro præter Patrem Filius ad sola
rationabilia peruenit. est enim
secundus a Patre. adhuc etiam
minor est Spiritus sanctus, ad
solos sanctos perueniens. Ita ex
hoc maior est potestas Patris
præ Filio & Spiritu sancto : am-
pliorque Filii præ Spiritu san-
cto : ac rursus præstantior san-
cti Spiritus potestas præ aliis en-
tibus sanctis.

* Locus ob-
scurus : &
corruptus et-
iam in Gre-
co. forte sic
restituendus.
Ipse enim
est qui est
minor vero
Patre Filius
ad sola ra-
tionabilia
perueniens.

Οπι πεπερασμένη ὅστιν ἡ τῆ θεοδ καὶ
πατρὸς δυνάμει, ἐκ τῆ δυνάτερου
λόγου τῆ αὐτῶ βιβλίου.

*Quod finita est Dei & Patris
potestas, e secundo libro eius-
dem voluminis.*

Γεπρασμένην γὰρ ἔθ ἔκ πλὴ δυνά-
μει τῆ θεοδ λεκτέον, καὶ οὐ παρὰ φασὶ
διφημίας τῆ παρὰ φιλῶ αὐτῆς πε-
ραιρετέον. καὶ μετ' ὀλίγα. πεποιήκει
* γὰρ ποσάται, ὅσων ἡ δυνάτε παρὰ φιλῶ
ἔαδς, καὶ ἔθ ἰσάτῶ χεῖρε, καὶ συκράειν
ἰσάτῶ πλὴ ἑαυτῶ παρὰ φιλῶ ὡσπερ καὶ
ποσάτῶ ἕλλω κατεποβάσει, ὅσιν
ἡ δυνάτε διακομησῶ.

Finitam enim esse & pote-
statem Dei dicendum : nec,
prætextu laudis, circumscri-
ptio eius tollenda est. Et paulo
post : Tanta enim fecit, quanta
sub manum comprehendere &
habere poterat, & continere
sub prouidentia sua : quemad-
modum & tantam construxit
materiam, quantam administra-
re & exornare poterat.

Τοδ αὐτῶ ἐκ τῶ τετάρτου λόγου
ποδ αὐτῶ βιβλίου.

*Eiusdem ex quarto libro eius-
dem voluminis.*

Μηδεὶς δὲ παρὰ φιλῶ τῶ λό-
γω, εἰ μέτρα ὅτι πλείων καὶ τῆ
τῆ θεοδ δυνάμει. ἀπειρε γὰρ παρὰ φιλῶ
Concil. Tom. 12.

Nemo autem sermone of-
fendatur, si modum statuimus
Dei etiam potestati. Infinita
V u

enim complecti, natura impossibile est. nam cum semel finita sint quæ Deus ipse comprehendit, necesse est terminum esse, ad quot usque finita ipse sufficiat.

λαβείν τῆ φύσιν ἀδιώτατον τυχαίως. ἀπὸ δὲ πεπερασμένων ὄντων, ὧν περιεράττεται αὐτὸς ὁ θεὸς, αἰάκη ὄρον ἐπὶ μέλει πόσον πεπερασμένων διαρκεί.

Quod creatura & factus Filius est, ex eodem libro.

Ὁπ κτίσμα καὶ γνητὸς ὁ υἱός, ἐκ τῆ αὐτῆ δ' λόγου.

Hic Filius de voluntate Patris generatus, qui est imago Dei invisibilis, & splendor gloriae eius, & figura substantiae eius, primogenitus omnis creaturae, creatura, sapientia. Ipsa enim Sapientia dicit: Dominus creavit me initium viarum suarum in opera ipsius.

Οὗτος δὲ ὁ υἱός ἐκ θελήματος τῆ πατρὸς γνητὸς, ὅς ἐστιν εἰκὼν τῆ θεοῦ τῆ ἀοράτου, καὶ ἀπαύλασμα τῆς δόξης αὐτῆ, χαρακτὴρ τε τῆς ὑποστάσεως αὐτῆ, ὡροτόπος πάσης κτίσεως, κτίσμα, ἁφία. αὐτὴ γὰρ ἡ ἁφία φησὶν ὁ θεὸς ἔκτισέ με δρχλὼ ὁδῶν αὐτῆ εἰς ἔργα αὐτῆ.

Quod Filius cum reliquis creaturis a Patre contineatur, & Pater per omnia sit Filius maior, cui sit etiam invisibilis, ex eodem per archon libro quarto.

Οὐ καὶ περιέχεται μετὰ τῶν ἄλλων κτισμάτων ὁ υἱὸς ὑπὸ τῆ πατρὸς, καὶ κατὰ πάντα μείζων ἐστὶν ὁ πατὴρ τῆ υἱοῦ, καὶ ἀόρατος ἀπὸ τυχαίας, ἐκ τῆ αὐτῆ περὶ δρχλῶν δ' λόγου.

Si vero Pater omnia continet, & Filius est ex omnium numero, liquet ipsum etiam contineri. Quærat alius quispiam, num verum sit æque Deum a se ipso cognosci, atque ab Unigenito. asseretque verum esse in omnibus dictum illud: Qui misit me Pater, maior me est. Quare intelligendo etiam Pater, amplius, clarius, perfectiusque a seipso intelligitur, quam a Filio.

Εἰ δὲ ὁ πατὴρ ἐμπεριέχει τὰ πάντα, τῶν ἡ πάντων τε ἐστὶν ὁ υἱός, δῆλον ὅτι ἐστὶν ὁ υἱός. ἄλλος δὲ τις ζητήσει, εἰ δλητὸς τὸ ὁμοίως τῶν θεῶν ὑφ' ἑαυτῶν γινώσκονται, τῶ γινώσκοντι αὐτῶ ὑπὸ τῆ μονογνωμῆ. Ἐδοξοφανείτω, ὅτι τὸ εἰρημνύον ὁ πατὴρ ὁ πέμψας με μείζων μου ἐστὶν, ἐν πᾶσιν δλητὸς. ὡς ἐ ἐν τῶ νοεῖν ὁ πατὴρ, μείζονος καὶ τρανοτέρου ἢ τελιοτέρου νοεῖται ὑφ' ἑαυτῶ, ἢ ὑπὸ τῆ υἱοῦ.

Ioan. 10. & 14.

Ex primo eiusdem libri volumine.

Ἐκ τοῦ πρώτου λόγου τῆ αὐτῆ βιβλίου.

Itaque nos facti ad imaginem habemus Filium, utpote veritatem, pulcrarum in nobis for-

Γενόμενοι τίνων ἑμεῖς κατ' εἰκόνα, τῶ ὑἱόν ὡροτότυπον ὡς ἀλήθειαν ἐχόμεν τῶ ἐν ἑμῶν κα-

ANNO
CHRISTI
535

λων τύπων. αὐτὸς δὲ ὁ υἱὸς ὅστις ἡ-
μεῖς ἐσμὲν πρὸς αὐτὸν, ποιούσης ὅτι
πρὸς τὸν πατέρα, ἀλήθειαν τυχάν-
οντα.

Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς αὐτῆς λόγου.

Οὕτω πίνω ἡγορμαὶ καὶ ὅτι τῆ
σωτήρος καλῶς αὐτὴ λεχθήσεως, ὅτι εἰ-
κὼν ἀγαθότητος τῆς θεοῦ ὅστις, ἀλλ' ἐκ
αὐτοαγαθόν. καὶ πάρα καὶ υἱὸς ἀγαθός,
ἀλλ' οὐχ ὡς ἀπλῶς ἀγαθός. Ἐὐὐπερ
εἰκὼν ὅτι τῆς θεοῦ τῆς ἀοράτου, ἔκ τῆς
τῆς θεοῦ, ἀλλ' οὐ πρὸς οὐ λέγει αὐτὸς
ὁ Χριστὸς, ἵνα γνώσκασί τε μόνον
ἀληθινὸν θεόν· οὕτως εἰκὼν ἀγαθότη-
τος, ἀλλ' οὐχ ὡς ὁ πατὴρ ἀπαρτα-
λάκτως ἀγαθός.

Ὅτι μὲν τῆς υἱὸς καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα
κτίσμα εἰπὼν, συνηθέμωσι τοῖς
ἄλλοις κτίσμασι, διὸ καὶ λειτουργ-
μὰ αὐτὰ ζῶα καλεῖ. ἐκ τῆς δὲ
λόγου τῆς πρὸς ἀρχῶν βιβλίου.

Ὅτι μὲν οὖν πᾶν ὁ, ἢ ποτε πα-
ρα τὸν πατέρα καὶ θεόν ἦν * ἄλ-
λων ἡμετέρον ὅστις, ἐκ τῆς αὐτῆς ἀ-
κολουθίας περὶ ὁμοῦ. καὶ μετὰ ἵνα
ἔλεγε δὲ ὁ Ἑβραῖος τὰ ἐν τῷ Η-
σαΐα δύο σεραφίμ ἐξαπτερυγα, κε-
κραγόντα ἑπρὸς πρὸς ἑπρὸς,
καὶ λέγοντα ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος κύ-
ριος σαβαώθ, ἡ μονογενῆς ἦν τῆς
θεοῦ. καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· ἡμεῖς
δὲ οἰοῦμεθα, ὅτι καὶ ἐν τῇ ᾠδῇ Ἀμ-
βακούμ, ἐν μέσῳ δύο ζῶων γω-
δήση, πρὸς Χριστὸν καὶ ἁγίου πνεῦ-
ματος.

mationum exemplar. Quod
porro nos sumus ad ipsum Fi-
lium, est ipse ad Patrem, qui ve-
ritas est.

Eiusdem ex eodem libro.

Ita igitur censeo de Saluato-
re etiam commode dici posse,
quod sit Dei bonitatis imago,
non autem ipsa bonitas, fortas-
sis etiam Filius bonus, sed non
simpliciter bonus. Et quemad-
modum Dei inuisibilis est ima-
go, & propterea Deus, non ta-
men is, de quo Christus ipse
ait: *Vt cognoscant te solum ve-*
rum Deum: ita bonitatis ima-
go, non tamen vt Pater incom-
mutabiliter bonus.

*Quod Filium cum Spiritu san-
cto creaturam vocans, an-
numerauerit aliis creaturis;
idcirco ministratoria voca-
uerit ipsos animalia, ex
quarto peri archon libro.*

Quod igitur quæcumque al-
lia res præter Patrem ac Deum
vniuersorum, creata est, eadem
consequentia suademur. *Et post
paucæ:* Aiebat autem Hebræus,
duo illa seraphim apud Isaiam
sex alas habentia, clamantia al-
terum ad alterum, & dicentia:
Sanctus, sanctus, sanctus Do-
minus sabaoth, esse Dei Vnige-
nitum, & Spiritum sanctum.
Nos autem arbitramur, illud
etiam quod habetur in cantico
Habacuc: *In medio duorum a-*
nimalium cognosceris, referen-
dum esse in Christum & Spiritum
sanctum.

Ex secundo libro peri archon, Quod purum hominem Dominum vocet.

Idcirco & homo factus est Christus, suo merito hoc fortitus, vt Propheta testatur, iniquiens: *Dilexisti iustitiam, & odisti iniquitatem; propterea unxit te Deus, Deus tuus oleo letitiae pra participibus tuis.* Decebat siquidem illum, qui nunquam ab Vnigenito separatus est, coexistere Vnigenito, & vna cum ipso conglorificari.

Quod creaturae coaeternae sint Deo, ex primo libro peri archon.

Qui vero absurdum non fit, vt Deus ex non habente aliquid eorum quae sibi conueniunt, fiat habens? Quoniam igitur nunquam non fuit omnipotens, aeterna haec esse decet, propter quae omnipotens est. Erant igitur semper ipsius dominio subiecta, ipso vrentia principe.

Ex eodem libro.

Genera omnia & species semper erant: non ita de singularibus differentibus numero dixerit quispiam. Verumtamen vtrimque declaratur, Deum non fecisse creandi initium, cum aliquando fuerit in otio.

De animarum praexistencia, ex primo libro peri archon.

Ex propria culpa minime sibi vigilanter attendentium

Εκ τῆς δευτέρου λόγου τῆς πρὸς ἑρχῶν βιβλίου, ὅτι ἀπόθετον ψιλὸν λέγει ὁ κύριος.

Διὰ τὸ τοῦ καὶ ἀποθετον ἕρπονε Χριστός, ὃς ἀδραγαθήματος ἑσῶν τυχῶν, ὡς μὴ τυρεὶ ὁ παρρησίας λέγων ἠγάπησας δικαιοσύνην καὶ ἐμίσησας αἰνομίαν, διὰ τὸ ἐχρῆσε σε ὁ θεός, ὁ θεός σου ἔλεον ἀγαλλιάσας ὡς ἂν ἐδὼ μετόχους σου. ἐπερπε ὅτι τὸ μὴ ἐποτε κερωρισμένου τῆς μονογενεῖς συζητημάτων τῶ μονογενεῖ καὶ σωδοξασίῳ αὐτῶν.

Ὅτι ἀνάδια τῆς θεοῦ τὰ κτίσματα, ἐκ τῆς πρώτου λόγου τῆς πρὸς ἑρχῶν βιβλίου.

Πᾶς δὲ οὐκ ἀποπον τὸ μὴ ἐχρῆσε πρὸς τῆς προπόντων αὐτῶν ὁ θεός, εἰς τὸ ἐχρῆν ἐληλυθέναι; ἐπεὶ δὲ οὐκ ἐστὶν ὅτι παντοκράτωρ οὐκ ἔστι, ἀεὶ ἐστὶ δὲ τῶν πάντων, διὰ τὸ παντοκράτωρ ὄντι. καὶ ἀεὶ ἔστι ὡς αὐτῶν κρατούμενα, ἀρχῶν αὐτῶν κερωρίσματα.

Εκ τῆς αὐτῆς λόγου.

Πᾶντα τὰ γῆνη καὶ τὰ εἶδη αἰετῶν. ἄλλως δὲ πῶς ἐρεῖ καὶ τὸ κατὰ ἐν ἀεθμοδὶ πλὴν ἐκατέρας δημιουργεῖν ἀρχήσας ποτέ.

Περί τῆς προὑπαρξείας τῆς ψυχῶν, ἐκ τῆς πρώτου λόγου πρὸς ἑρχῶν βιβλίου.

Εἰς ἰδίαν αἰτίας τῆς μὴ παρρησίας ἑαυτοῖς ἀρετύπως γίνονται

ANNO
CHRISTI
555.
* in. mat.
* dicitur.

τάχον ἢ βραδύτητι * μεταπηλούς. καὶ ἵππ πλείον ἢ ἐπ' ἔλαττον, ὡς ἀπὸ ταύτης τῆς αἰτίας κρισὶς θεῖα συμπαράμετρον τοῖς ἐκείνου βελπίοσιν ἢ χείροσι κινήμασι καὶ τὸ κατ' ἀξίαν. ὁ μὲν περὶ ἐξῆς ἐν τῇ ἐσομένη διακοσμῶσι τάξιν ἀγγελικῶν, ἢ δυνάμιν δερκικῶν, ἢ ἔξοισίαν πλὴν ἵππ πρῶτον, ἢ θεῶν ἢ ἵππ βασιλευμένων, ἢ κυρείου πλὴν κατὰ δύλων. ὁ δὲ οὐ πάνυ περὶ πεσόντες, πλὴν ἵππ τοῖς εἰρημνῶσι οἰκονομίαν τε καὶ βοηθῆσαι ἔξοισι καὶ οὕτως κατὰ μὲν τὸ πλείον ἀπὸ τῆς ὑποτάξεως, καὶ ἔξοισιαι, καὶ ἑστὶν θεῶσι, καὶ τὰς κυριότητας. τὰ δὲ ἐὰν ὅτε καὶ αὐτὶ αὐτῶν συστήσεται τὸ τῆς ἀνθρώπων γένος ἐν τῷ κατ' ἕνα κόσμῳ.

Ex t̄s αὐτῆς λόγου, ὅπ εἰ μεταβάλλοιεν ἵππ τὸ κρείττον οἱ δαίμονες, συμπληροῦσιν ποτε ἀνθρώπινα.

Οἶμαι δὲ δυνάμει ἀπὸ τῆς ὑποτάξιαι τῶν τοῖς χείροσιν, δερκῶν καὶ ἔξοισιαι, καὶ κοσμοκράτοσι κατ' ἕκαστον κόσμον, ἢ πῶς κόσμοις ἐπίοις τὰχον ἐνεργητομῶσι, καὶ βουλευτομῶσι ὅτ' αὐτῶν μεταβαλεῖν, συμπληροῦσιν ποτε ἀνθρώπινα.

Peri t̄s ἵππ ἀνωθεν εἰς σῶμα κατὰ ζωῆς.

Οὕτω δὲ ποικιλώτατου κόσμου τυχαῖοντος, καὶ ἑσῶντα διάφορα λογικῶν ἀνθρώπων, π' ἄλλο γὰρ λέγειν αἶνον γεγονέναι τῶ ὑποσῆναι αὐτῶν,

fiunt citius aut ferius delapsiones, idque vel ad longiora tempora, vel ad breviora; quod iudicium diuinum propter hanc causam bonis aut malis vniuscuiusque motionibus dignam commensuret retributionem. Hic quidem in futura mundi dispositione habebit ordinem angelicum, aut virtutem principatus, aut potestatem in aliquos, aut thronum regno subditorum, aut dominationem in feruos. Qui vero non multum exciderunt, habebunt, quam diximus, œconomiam, & adiumentum. Atque ita vt plurimum ex iis, qui sunt sub principatibus, & potestatibus, & thronis, & dominationibus, forte etiam aliquando loco ipsorum constituetur genus humanum vno in mundo.

Ex eodem libro, Quod si demones mutantur in melius, naturam aliquando complebunt humanam.

Puto autem posse ex iis qui subditi sunt peioribus, principatibus, & potestatibus, mundique rectoribus per singulos mundos, aut mentes alicuius mundi citius beneficium accipientes, volentesque in posterum ab ipsis mutari, complere aliquando genus humanum.

De eo qui desuper factus est in corpus delapsu.

Ita cum mundus ex summa constet varietate, tantamque ratione vtentium contineat differentiam, quid aliud dicendum est fuisse causæ vt subsistat,

quam varios delabendi modos eorum, qui non similiter defluunt ab vnitatem? Et aquaticam nonnunquam anima cligit vitā.

ἢ τὸ ποικίλον τὸ ἀποπλώσεως τῆς οὐχ ὁμοίως τὸ ἐνάδος ἀπορρέοντων; καὶ τὸ ἐνυδρον ἐστὶ ὅτε αἰρεῖται βίον ἢ ψυχῆ.

ANNO CHRISTI 528

Ex secundo peri archon libro.

Anima defluens a bono, & vergens ad nequitiam, diutiusque ipsam amplectens, nisi se ab insipientia reducat, transit ad iumenta, atque ob prauitatem effertur. Et paulo post. Eligitque vt brutescat, vitam etiam, vt ita dicam, aquaticam. Et forte pro merito maioris ad vitiositatem prolapsionis induit corpora aquatica talis bruti animalis.

Ἐκ τῆς δευτέρου λόγου τῆς περὶ ἀρχῶν βιβλίου.

Ἡ ψυχὴ ἀπορρέουσα τῆς καλῆς, καὶ τῆς κακίας ἀποκλιναμένη, καὶ ἐπιπλεῖον ἐν ταύτῃ γινομένη, εἰ μὴ ὑποσφείφοι, ὑπὸ τῆς αἰτίας ἀποκλιναται, καὶ ὑπὸ τῆς πονηρίας ἀποθηροδοται. Ἐ μετ' ὀλίγου, καὶ αἰρεῖται πρὸς τὸ ἀλογωθῆναι, καὶ τὸ ἐνυδρον, ἢ ἕως εἶπω, βίον, καὶ τὰ ἅλα κατ' ἀξίαν τῆς πλείονος πλώσεως τῆς κακίας ἐνδύεται σώματα οὐδ' ἔτι ποιοῦσθε ζώου ἀλόγου.

Ex eodem libro, Quod erit perfecta corporum depositio.

1. Cor. 15.

Quod si subiecta Christo tandem subiiciuntur & Deo, corpora deponuntur ab omnibus: arbitrorque futurā tunc in non ens resolutionem; natura corporum rursus esse inceptura, si ratione utentia iterum descendant.

Ἐκ τῆς αὐτῆς λόγου, ὅτι ἔσται τελεία ἢ τῆς σωμάτων ἀπόδοσις.

Εἰ δὲ τὰ ὑποτεταγμένα τῷ Χριστῷ ὑποτασσόμεθα ἐπιτελεῖ καὶ τῷ θεῷ, πάντες ἀποθήσσονται τὰ σώματα καὶ ὁμαίμα ὅτι τότε εἰς τὸ μὴ ὄν ἔσται ἀνάλλισις, τῆς τῆς σωμάτων φύσεως ὑποσησομένης δευτέρου, ἐὰν πάλιν λογικὰ ὑποκαταβῆ.

Ex tertio eiusdem tractatus libro, de eodem.

Ibidem.

Cum Deus dicatur fieri omnia in omnibus; quemadmodum non possumus deferere nequitiam, ita neque Deus fit omnia in omnibus, neque quod sunt bruta; ne Deus fiat quod nequitia est, & quod bruta: sed neque quod inanimata sunt; ne cum fit omnia Deus, fiat etiam quod ipsa: ita neque quod corpora, quæ propria ipsorum natura inanima sunt.

Ἐκ τῆς τρίτου λόγου τῆς αὐτῆς βιβλίου, περὶ τῆς αὐτῆς.

Λεγομένου τῆς θεοῦ πάντα γίνεσθαι ἐν πάνσιν, ὡς περὶ οὐ δυνάμει κακίαν καταλιπεῖν, οὔτε θεὸς πάντα γίνεσθαι ἐν πάνσιν, οὐδὲ ἀλογα ζῶα, ἵνα μὴ καὶ ἐν κακίᾳ ὁ θεὸς γίνεσθαι, ἔν τῶ ἀλόγοις ζώοις. ἀλλ' οὐδὲ ἀψυχα, ἵνα μὴ καὶ ἐν αὐτοῖς ὁ θεὸς, ὅτε πάντα γίνεσθαι. οὕτως οὐδὲ σώματα, ἀπαντα τῆ ἰδίᾳ φύσει ἀψυχα εἰσίν.

ANNO
CHRISTI
553.

Εκ τῆς δὲ πρώτου λόγου τῆς ἀπὸ
ἑξῆς βιβλίου.

*Ex secundo peri arthon
libro.*

Παρά τὴν ἀπόφασιν καὶ τὴν
ψύξιν τὴν ἀπὸ τῆς ζῆν τῶν πνεύμα-
τι γέγονεν ἡ νῦν ἡσυχία ψυχῆ,
οὕσα καὶ δεκτικὴ τῆς ἐπαπόδου τῆς
ἐφ' ἧς ἡ ἐν ἀρχῇ, ἧς νομίζω
λέγεσθαι ἕως τῆς ἀποφάσεως ἐν τῷ
Ἰησοῦ ψυχῆ μου εἰς τὴν ἀνά-
παυσιν σου, ὡς ὅλον τῆς τοῦ νοῦ.
* πῶς οὖν γέγονε ψυχῆ, ἢ ψυχῆ κα-
πορρωθεῖσα γίνεται νοῦς.

Ex eo quod decidit & refri-
xit, passa scilicet Græce voca-
tam psyxin a spiritali vita, facta
est quæ nunc anima, Græce psy-
che: quæ reditum quoque in id
quod ab initio fuit, admittit.
Quod a Propheta significari ar-
bitror, dum ait: *Revertere ani-* *Psal. 119.*
ma mea in requiem tuam, ut to-
tum hoc sit mens. Mens igitur
facta est anima, anima vero re-
cte factis integrata fit mens.

Εκ τῆς αὐτῆς λόγου ἀπὸ τῆς αὐτῆς.

Ex eodem libro, de eodem.

Ὡς περὶ σωσθαι τὸ ἀπολωλὸς ἡλ-
θεν ὁ σωτὴρ, ὅτε μὲντοι σώζεται τὸ
ἀπολωλὸς, οὐκέτι ὅτιν ἀπολωλὸς,
οὕτως καὶ σωσθαι ἦλθε ψυχῆ, ὡς
σωσθαι τὸ ἀπολωλὸς, οὐκέτι μὲντοι
ψυχῆ ἢ σωθεῖσα ψυχῆ, οὐτε τὸ ἀ-
πολωλὸς ἀπολωλὸς. ἐπὶ βασιλευσέν
εἰ ὡς περὶ τὸ ἀπολωλὸς καὶ ὅτι ἐκ ἀ-
πολώλης, ἢ ἔσται ποτε ὅτι ἐκ ἔσται ἀ-
πολώλης. οὕτω καὶ ἡ ψυχῆ καὶ ὅτι
ἐκ καὶ ψυχῆ, καὶ ἔσται ὅτι οὐκ ἔσται
ψυχῆ.

Quemadmodum ad saluan- *Luc. 19.*
dum quod perierat, venit Salua-
tor; idque quod perierat, ubi
saluum est, non dicitur amplius
perisse: ita anima quam saluare
venit, ut saluaret quod perie-
rat, non est amplius anima iam
saluata, neque dici potest peris-
se quod prius dici poterat. Ex-
pendendum adhuc, Si quem-
admodum quod perit, fuit ali-
quando res quæ non perierit, &
erit aliquando, cum non erit res
quæ perierit; ita & anima non
fuerit olim anima, & erit quan-
do non erit anima.

Εκ τῆς τετάρτου λόγου.

Ex quarto libro.

Ἀνάγκη μὴ προσωποποιεῖται πῶς
καὶ τὴν τῆς σωματικῆς φύσιν, ἀλ-
λὰ ἐκ διαλεγματικῆς ὑφίσταται διὰ
τὴν συμπύκνωσιν γινόμενα ἀπὸ τῆς
λογικῆς, δεόμενα σωματικῆς καὶ πέ-
λιν τῆς ἐπανορθώσεως τελείως γινο-
μένης εἰς τὸ μὴ εἶναι ἀναλύεσθαι ταῦ-
τα, ὡς τῆς αἰετῆς γίνεσθαι.

Necesse est non præexisten-
tem esse corporum naturam, sed
per interualla subsistere propter
aliquos casus, ambientium res,
quæ ratione vtuntur, corpori-
bus indigentes: facta vero emen-
datione perfecta iterum hæc re-
solui in nihilum, ita ut hoc fiat
semper.

Ex primo eiusdem libri volumine, Quod sol & luna & stellæ animata sunt.

Quod porro folis anima antiquior sit alligatione ipsius ad corpus, conclusum iam est ex cōparatione hominis ad ipsum: verum & e scripturis arbitror posse hoc demonstrari.

Ex eodem libro.

Philipp. 1.

Præstat dissolui, & esse cum Christo: multo enim hoc melius. Sol quoque hoc ipsum, puto, dixerit, Præstat dissolui, & esse cum Christo: multo enim hoc melius. Ceterum Paulus quidem, Sed manere, inquit, in carne magis necessarium propter vos; Sol vero dixerit: Sed permanere in hoc cælesti corpore magis necessarium est propter reuelationem filiorum Dei. Hæc eadem de luna, ceterisque stellis dicendum.

Ibidem.

Ex quarto eiusdem libri volumine, Quod pro dæmonibus etiam oportet Christum crucifigi, idque sæpenumero per sæcula futura.

Atqui si vel de passione ipsa quæstionem quis moueat, audacter profecto videbitur circa loca cælestia id quærere. Verum si in cælestibus sunt spiritualia nequitie, sicut certe hic non erubescimus fateri crucifixum ad demolienda, quæ patiendo demolitus est; ita ibi quoque simile fieri concedentes, & reliqua vsque ad totius sæculi consummationem nihil formidabimus.

Εκ τοῦ πρώτου λόγου τοῦ αὐτοῦ βιβλίου, ὅτι ἔμφυτος ὁ ἥλιος ἐστὶν ἐν σελήνῃ, & οἱ ἀστέρες.

ANNO
CHRISTI
533.

Ὅτι ἡ πρεσβυτέρα ἡ ψυχὴ τοῦ ἡλίου ἐστὶν ἐνδέστωσ αὐτῷ ἢ εἰς τὸ σῶμα, μᾶλλον ἢ ἐν συλλογισμασὶ ἐν συγκρίστωσ αἰθερώσ πῆσ πῆσ πῆσ αὐτῶν, & ἐνπερὶ τῶν ἀπὸ τῶν γραφῶν ὁμοίᾳ ἀποδείξαι δυνάσθαι.

Εκ τῆς αὐτοῦ λόγου.

Κάλλιον ἀναλύσαι, & σὺν Χριστῷ εἶναι, πολλῶν ἢ μᾶλλον κρεῖσσον νομίζω ἢ ὅτι λέγει αὐτὸς ὁ ἥλιος, κάλλιον ἀναλύσαι, & σὺν Χριστῷ εἶναι. πολλῶν ἢ μᾶλλον κρεῖσσον. καὶ ὁ μὲν Παῦλος ἀλλὰ τὸ ἐπιμύθην τῆσ σαρκὶ ἀνακαμθῆσθον δι' ὑμᾶσ. ὁ δὲ ἥλιος, τὸ ἐπιμύθην τῶν οὐρανῶν τούτῶ σῶματι ἀδικαιθῆσθον διὰ τῶν ἀποκαλύψην τῶν τέκνων τῆσ θεοῦ. τὰ δὲ αὐτὰ καὶ ἐπὶ σελήνης, καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν ἀστέρων λεκτέσ.

Εκ τῆς πέμπτου λόγου τῆς αὐτοῦ βιβλίου, ὅτι καὶ ὑπὲρ δαιμόνων δεῖ τὸν Χριστὸν σταυρωθῆναι, καὶ πολλάκις τῆτο εἰς τοῦ ἐσομένου αἰῶνας.

Ἀλλὰ καὶν μέχρι τῆσ πάθος ἐστὶν ζητήσῃ, πολυμῆρον δόξῃ ποιεῖν ἐπὶ τῶν οὐρανῶν τὸ πόν αὐτὸ ζῆτῆσ. ἀλλ' εἰ ὅστι πνευματικὰ ἢ πονηρίας ἐν τοῖσ οὐρανῶν, ἀρα εἰ ὡσπερ ἐνθάδε ἐκ ἀδύμθα σταυρούμθρον ὁμολογεῖν ἐπὶ κασταυρέσθ, ὡν κασταυλε δια τῆσ πεπονθῆσθαι, οὕτῶ τὸ κακαὶ ὡραπλήσιον διδόντες γίνεσθαι τὰ καὶ ἐξῆσ ἕως τῆσ σωτελείας τῆσ παντῶσ αἰῶνῶσ, οὐ φοβησθῶσ ὁμῆσ.

Εκ

Εκ τῆς αὐτῆς λόγου.

Ex eodem libro.

Τίς νοῦ ἔχων ορίσεται θεότιμ
κὶ δούρειαν ἔτελειν ἡμέραν, ἐπέ-
σαν τε ἔθετον χωρὶς ἡλίου γε-
νέαι κὶ σελήνης ἔαστέρον;

Τούτων πόντω οὕτως ἐχόντων, καὶ
πᾶσι δόλων γυρομένων τῶν ἁγίων Ὁ-
ρθόδοξοις εἰρημῶν βλασφημιῶν,
θεοσέκει (Ⓢ) ἐπὶ αὐτῶ ἀνάθεμα-
σμὸν οὕτως γίνεσθαι.

Εἴ τις λέγει ἢ ἔχει, θεοῦ παρῆναι τὰς
τῶν ἀθεσίων ψυχὰς, οἷα θεοῦ νόας
οὔσας ἔχειας δυνάμεις κόρον ἢ λα-
βούσας τῆς θείας δωρείας, ἔθετον τὸ
χειρὸν θεραπείας, ἔθρονον δὲ τοῦτο
γείσας μὲν τῆς θεοῦ ἀγάπης, ἐπέ-
σαν δὲ ψυχὰς ὀνομαθείσας, κὶ τιμω-
ρίας χάριν εἰς σώματα κατὰ πε-
φύσας, ἀνάθεμα.

Εἴ τις λέγει ἢ ἔχει, πῶς τῆς κελου
ψυχῆς θεοῦ παρῆναι, καὶ ὑψωμέ-
νῳ γεγενῆσθαι τῶν θεῶν λόγῳ θεῶ τῆς
ἐκ πατρὸς σαρκώσεως τε κὶ γυνή-
σεως, ἀνάθεμα ἔστω.

Εἴ τις λέγει ἢ ἔχει, θεοῦ τὸν πε-
πλάσθαι τὸ σῶμα τῆς κελου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ ἐν τῇ μητρὶ τῆς ἁγίας πατρὸς
θεοῦ, κὶ μὴ ταῦτα ἐνωθῆναι αὐτῶ
(Ⓢ) θεῶν λόγον, καὶ πῶς ψυχῆς ὡς
θεοῦ παρῆσθαι, ἀνάθεμα ἔστω.

Εἴ τις λέγει ἢ ἔχει, πᾶσι τοῖς ἐπου-
ρανίοις τάγμασιν ὀξομοιωθῆναι (Ⓢ)
τῆς θεοῦ λόγον, γυρομένον τοῖς χερου-
βιμ χερουβιμ, ἔθρονον σερραφίμ σερρα-
φίμ, ἔθρονον ἀπὸ τῆς δυνά-
μεισιν ὀξομοιωθῆναι, ἀνάθεμα ἔ-
στω.

Εἴ τις λέγει ἢ ἔχει, ἐν τῇ ἀνα-
στάσει σφαιροειδῆ τὰ τῶν ἀθεσίων
Concil. Tom. 12.

Quis sana mente statuat pri-
mum, & secundum, & tertium
diem, vespereque & mane fuisse
sine sole, luna, & stellis?

His igitur ita se habentibus,
factisque omnibus palam Ori-
genis blasphemiiis, anathema-
tismum in ipsum sic fieri conue-
nit.

Si quis dicit aut sentit, præ-
existere hominum animas, ut-
pote quæ antea mentes fuerint
& sanctæ virtutes, fatictatem-
que cepisse diuinæ contempla-
tionis, & in deterius conuersas
esse, atque idcirco refrixisse a
Dei caritate, & inde ψυχὰς Græ-
ce, id est, animas esse nuncupa-
tas, demissasque esse in corpora
supplicii causa: anathema sit.

Si quis dicit aut sentit, Do-
mini animam prius extitisse, at-
que vnitam fuisse Deo Verbo
ante incarnationem & genera-
tionem ex Virgine: anathema
sit.

Si quis dicit aut sentit, pri-
mum conformatum esse corpus
Domini nostri Iesu Christi in
vtero beatæ Virginis, ac postea
vnitum ei esse Deum Verbum,
& animam, utpote quæ ante
fuisset: anathema sit.

Si quis dicit aut sentit, omni-
bus cælestibus ordinibus assimi-
latum esse Deum Verbum, che-
rubimque factum esse ipsis che-
rubim, & seraphim ipsis sera-
phim, ac omnibus plane super-
nis virtutibus similem esse fa-
ctum: anathema sit.

Si quis dicit aut sentit, in re-
surrectione corpora hominum
X x

ii

iii

iiii

v

vi

orbiculata fuscitari, nec confiteretur nos fuscitari rectos: anathema sit.

v i. Si quis dicit cælum, & solem, & lunam, & stellas, & aquas quæ super cælos sunt, animatas & materiales esse quasdam virtutes: anathema sit.

v i i. Si quis dicit aut sentit, Dominum Christum in futuro sæculo crucifixum iri pro dæmonibus, sicuti & pro hominibus: anathema sit.

v i i i. Si quis dicit aut sentit, vel finitam esse Dei potestatem, vel cum tanta fecisse, quanta comprehendere potuit: anathema sit.

x. Si quis dicit aut sentit, ad tempus esse dæmonum & impiorum hominum supplicium, eiusque finem aliquando futurum, siue restitutionem & redintegrationem fore dæmonum aut impiorum hominum: anathema sit.

Anathema & Origeni, qui & Adamantius, qui hæc exposuit vna cum nefaria atque execrabili scelestaque eius doctrina, & cuius qui ea sentiat, aut defendat, aut vlllo modo prorsus quocumque tempore tueri præsumat.

Literæ Iustiniani imperatoris ad sanctam Synodum C. P. de Origene & sectatoribus eius.

Ex Georgio Cedreno ad annum xxv. Iustiniani imperatoris.

STVDIVM nostrum fuit & est, sanctam Dei & apostolicam ecclesiam a turbis securam custodire, pro vt par est: & ea quæ quocumque modo contra orthodoxam fidem enascuntur, condemnare.

ἐγείρεσθαι σώματα, καὶ οὐχ ὁμολογεῖσθαι ὀρδοῖς ἡμᾶς ἐγείρεσθαι, ἀνάθεμα ἔστω.

Εἰ τις λέγῃ οὐρανὸν εἶναι ἡλίον καὶ σελήνην καὶ ἀστέρας καὶ ὕδατα καὶ ὑπεράνω τῶν ἑσπερῶν ἐμψύχους καὶ ὑλικὰς ἑσθῆνας διωάμεις, ἀνάθεμα ἔστω.

Εἰ τις λέγῃ ἢ ἐξῆ, ὅτι ὁ διαπότης Χριστὸς ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι σωθήσεται ὑπὲρ δαμμόνων, καθὰ καὶ ὑπὲρ ἀνθρώπων, ἀνάθεμα ἔστω.

Εἰ τις λέγῃ ἢ ἐξῆ, ἢ πεπερασμένην εἶναι τὴν τοῦ θεοῦ διωάμην, καὶ ποσῶτα αὐτῷ δημιουργῆσαι, ὅσων περιεράξασθαι, ἀνάθεμα ἔστω.

Εἰ τις λέγῃ ἢ ἐξῆ, ὡς οὐκ αἰσθάνεται τὴν τῶν δαμμόνων καὶ ἀσεβῶν ἀνθρώπων κόλασιν, καὶ τέλος κατὰ τὴν χρόνον αὐτῶν ἔξῆν, ἢ ἤρῃσι διποκατάστασιν γρηθέσθαι δαμμόνων ἢ ἀσεβῶν ἀνθρώπων, ἀνάθεμα ἔστω.

Ἀνάθεμα καὶ Οὐεργύριος τῷ εἰς Ἀδαμαντίῳ τῷ ταῦτα ἐκτελεσάμενος τῶν μυσσαρῶν αὐτῶν καὶ ἑπικαταρατῶν ἐκείνων τε δογματῶν, καὶ παντὶ προσώπων φρονουῶν ταῦτα, ἢ ἐκδικουῶν, ἢ κατὰ τὴν παντελῶς ἐν οἰοδότησει χρόνον πύπων ἀντιποιεῖσθαι πολυῶν.

Γράμμα τῆ βασιλείας Ιουστινιανοῦ πρὸς τὴν ἁγίαν συνόδον πρὸς Οὐεργύριος, καὶ τῶν ὁμοφρόνων αὐτῶν.

ΣΠΟΥΔΗ γέροντες ἡμῶν, καὶ ἐστὶν ἀπάραχρον τὴν ἁγίαν τῆ θεοῦ καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας διαφυλάττειν, ὡς δίκαιον, καὶ τὰ ὅπως αἰναφυόμενα τῇ ὀρθοδόξῳ πίστι ἐνδύπια κατακρίνεσθαι.

ANNO
CHRISTI
553.

ἐπεὶ πότῳ δέγνωσαι ἡμῖν, ὡς ἕνεκεν
ἐν Ἱεροσολύμοις εἰσι μοναχοὶ δὴπου-
θεν, Πυθαγόρα καὶ Πλάτωνι καὶ Οὐε-
ργῆ καὶ τῷ Αδαμαντίῳ, καὶ τῇ πούτων
δυσθεΐα καὶ πλάνῃ καὶ ἀκολουθοῦντες
καὶ διδάσκοντες, δεῖν ὡς ἔμελλεν Φρονή-
δα, καὶ ζήτησιν ποιῆσαι περὶ τούτων,
ἵνα μὴ τέλειον διὰ τῆς ἑλληνικῆς καὶ
Μανιχαϊκῆς ἀπάτης αὐτῶν πολλοὺς
ἀπολέσωσι· λέγουσι γὰρ, ἵνα ἐκ τῆς
πολλῶν ὀλίγα μνημονεύσωμεν, ὅτι
νόες ἦσαν διὰ παντὸς ἀριθμῶν τε καὶ
ὀνόματος, ὡς ἐνάδα πάντων τῆς τῆς
λογικῶν τῇ ταυτότητι τῆς οὐσίας καὶ
ἐνεργείας, καὶ τῇ δυνάμει τῇ πρὸς τὸ
θεῖον λόγον ἐνώσθη καὶ γνώσθη. καὶ ὡς
κόρον αὐτῶν λαμβανόντων τῆς θείας
ἀγάπης καὶ θεωρίας κατὰ ἀναλογίαν,
ὅτι τὸ χεῖρον τῆς ἐκάστου Ἑσπῆς λε-
πιμερέστερον ἢ καὶ παχύτερον σώμα-
τα ἀμφιβάλλονται, καὶ ὀνόματα κλη-
ροδοῦσιν· καὶ τὸ δεῖν ταῖς οὐρανίους καὶ
λειψουργικὰς ὑποσηναί δυνάμεις, ἄλ-
λά μὲν καὶ ἥλιον, καὶ σελήνην, καὶ τὰ
ἀστέρας, καὶ αὐτὰ τῆς αὐτῆς τῆς λογι-
κῶν ἐνάδος ὄντα, ἐκ τῆς ὅτι τὰ χεί-
ροσ Ἑσπῆς τὸτο γερονέται, ὅσπερ εἰσι.
τὰ δὲ ὅτι πλεον τῆς θείας ἀγάπης ἀ-
ποψυχῆτα λογικὰ ψυχὰς ὀνομαζή-
ναι, καὶ σώμασι παχυτέροις ποῖς καὶ
ἡμᾶς ἐμβληθῆναι. τὰ δὲ ὅτι τὸ ἄ-
κρον τῆς κακίας ἐληλακότες ψυχῶν
καὶ ζοφεροῖς ἐνδεθῆναι σώμασι, καὶ
δαίμονας ὀνομαζήναι γυρόμενα. καὶ
ὅτι ἔξ ἀγγελικῆς μετὰ κατὰστάσεως
ψυχῆ γίνεται κατὰστάσις, ἐκ δὲ τῆς
ψυχῆς δαίμονιῶδης τε καὶ ἀνθρώ-
πινη. ἕνα δὲ μόνον νοῦν ἐκ πάσης
τῆς ἐνάδος τῆς λογικῶν ἀκλόνητον μεί-
ναι, καὶ ἀκίνητον τῆς θείας ἀγάπης

Concil. Tom. 12.

Cum ergo compertum habea-
mus, esse Hierosolymis quos-
dam nimirum monachos, qui
Pythagoræ, Platonis, Origenis
que Adamantii impios errores
sectentur ac doceant; existima-
uimus curam & inquisitionem
de iis adhibendam, ne ii tandem
paganicis & Manichaicis suis
imposturis multos perdant. Di-
cunt enim (ut de multis pauca
commemoremus) mentes fuisse
profus & numeri & nominis ex-
pertes: omniaque rationalia v-
num esse idemitate substantiæ
& operationis, & virtute apud
Deum Verbum per vnitionem
& cognitionem. Has vero men-
tes, vbi susceperint iuxta vnif-
cuiusque captum satietatem di-
uinæ dilectionis & contempla-
tionis, per mutationem ipsarum
in deterius, vel crassiora, vel
tenuiora corpora induere & no-
mina fortiri, ac inde caelestes
& administras substituisse virtu-
tes. Imo & solem, & lunam,
& stellas, utpote quæ & ipsa
in rationabilium vnitate sint,
ex mutatione in deterius fa-
cta, hoc esse cœpisse quod sunt.
Ea vero rationalia, in qui-
bus magis Dei amor refrixerit,
ψυχὰς, hoc est, animas nuncu-
pari, & crassioribus, qualia no-
stra sunt corpora, immitti. Quæ
autem ad extremum peruerfi-
tatis venerint, ea frigidis ac ca-
liginosis inferi corporibus, &
dæmones fieri & nuncupari. ac
proinde ex angelico quidem sta-
tu fieri animalem, ex animali
vero dæmoniaccū & humanum.
Vnam autem dumtaxat men-
tem, ex tota vnitate rationa-
lium, imperturbatam perstitisse,
& immotam a dilectione diuina

Xx ij

& contemplatione, camque fuif-
 fe Christū regem, Deum & ho-
 minem. Affirmant etiam, cor-
 pora penitus interire : ipso Do-
 mino primum, deinde reliquis
 omnibus suum corpus abiicien-
 tibus : & quod rursus omnes
 redeuntes ad ipsam vnitatem,
 mētes fiunt iuxta illud esse q
 prius habebant: ac videlicet ipsū
 etiam diabolū restituendum
 esse, & reliquos dæmones in ipsā
 vnitatem, atque impios & nefar-
 ios homines vna cum diuinis ac
 Deo plenis viris, cælestibusque
 virtutibus; eodēque modo, quo
 & Christus, cum Deo esse vnien-
 dos, sicuti & prius vniti erant,
 atque adeo Christum plane nihil
 a reliquis ratione præditis differ-
 re, neque substantia, neque cog-
 nitione, neque virtute, neque
 operatione. Pythagoras etenim
 principium omnium rerum, vni-
 tatem esse dixit : & rursus Py-
 thagoras & Plato multitudinem
 quamdam animarum incorpo-
 rearū esse dicentes, dicunt etiam,
 quod si in peccatum aliquod in-
 ciderint, in pœnam demittuntur
 in corpora. Quocirca Plato cor-
 pus appellauit δέμας [hoc est vin-
 culum,] & σῆμα, [hoc est, sepul-
 crum,] eo quod anima in ipso
 corpore quasi vineta & sepulta
 sit. deinde de futuro iudicio &
 retributione animarum rursus in-
 quit : Anima illius qui vna cum
 sapientia studio puerorum amo-
 re & flagitiosa vita se polluit, per
 tres millenarias circuitiones pœ-
 nas luet : & sic recuperatis alis
 * post annorum millia educitur
 & abit: reliquæ vero cum ex hac
 vita disceserint, aliæ quidem
 sub terra in iudicii locum dela-
 tæ pœnas simul & rationem da-

* Plato in
 Phædro.
 post tria
 annorum
 millia.

και θεωρίας, ὅς κη Χειρὸς βασιλῆος ANNO CHRISTI 532.
 τοὺς κη ἀνδραποδοῦν, γερμένους. και ὅπ
 παντελῆς ἐστὶ τῆς σωματικῶν ἀναίρε-
 σις, αὐτῶν τῶν κυρίου πνεύματος ὁποπο-
 δεμῶν τὸ ἴδιον σῶμα, κη τῆς λοιπῶν
 ἀπάντων και ὅπ ἀνακομίζονται πάλ-
 λιν ἀπαντες εἰς τὴν αὐτὴν ἐνάδα, &
 γίνονται νόες, και δὲ κη εἰ ἡ πνευματικῶν
 ἐξ ἐπίστασις. ὁποκαθισταμῶν δη-
 λονόπ κη αὐτῶν τῶν διαβόλου & τῆς λοι-
 πῶν δαμῶνων εἰς τὴν αὐτὴν ἐνάδα,
 και τῆς ἀσθεῶν κη ἀδίων ἀνδραποδοῦν
 μὲν τῆς δειῶν & θεοφόρον ἀνδρῶν, &
 τῆς οὐρανίων δυνάμεων. & τὴν αὐ-
 τὴν ἐξόντων ἐνωσιν πρὸς τὸν θεόν,
 ὁποῖον ἔχῃ και ὁ Χειρὸς, και δὲ κη
 πνευματικῶν, ὡς μηδεμίαν ἐστὶ δια-
 φορὰν τῶν Χειρῶν πρὸς τὰ λοιπὰ λο-
 γικὰ παντελῶς, οὔτε τῆ οὐσία, οὔτε τῆ
 γνώσεως, οὔτε τῆ δυνάμει, οὔτε τῆ ἐνέρ-
 γείᾳ. ὁ γὰρ ποι Πυθαγόρας ἀρχὴν τῆ
 πάντων ἐφῆσεν ἐστὶ τὴ μονάδα. & πάλιν
 Πυθαγόρας κη Πλάτων δῆμόν ἵνα
 ψυχῶν ἀσωμάτων εἰπόντες, κη τὰς ἀ-
 μρῶν διὰ τὴν ἀπειροσύνην, πτωχίας
 χάριν εἰς σῶματα κατὰ πέμπεδον λέ-
 γουσι. ὅθεν ὁ Πλάτων δέμας τὸ σῶ-
 μα, κη σῆμα ἐκάλεσεν, ὡς οἰοεὶ τῆς
 ψυχῆς ἐν τύπῳ δεδεμένης και πε-
 δαμμένης. εἶτα πρὸς τῆς ἐσομένης
 κρίσεως & ἀνταποδόσεως τῆς ψυχῶν
 αὐτῆς φησὶν. ἢ μὲν παιδεραστήσαν-
 τος, και * κακῶς βιωσαντος μετὰ ἄλλοις
 φιλοσοφίας ψυχὴ πλείη πειροδῶ
 τῆ γλιετῆ ἐᾶται κολαδιῶν, και
 οὔτω πνευματικῶν τῶν τεργηλοῦν ἐ-
 τει ἐκβάλλεται και ἀπῆχεται. αἱ δὲ
 ἄλλαι ὁποῖαν τὸν δὲ τῶν βίῶν τελέ-
 σωσιν, αἱ μὲν εἰς τὰ ἑσπῶν τῆς δικαιο-
 πῆλα ἐλθοῦσαι δίκην ἄμα κη λόγον

ANNO
CHRISTI
553.

πίσειν, αἱ δὲ εἰς οὐρανίον πνα τόπον
κουφιδεῖσαι ὑπὸ τῆς δίκης διαζου-
σιν ἀζίως, καὶ τὸς ἐβίωσαν. οὐ πλεὺ
ἀποπῆν τῆ λόγου κατὰ μαδῶν ῥά-
διον. τίς γὰρ αὐτὸν ἐδίδαξε τὰς τῆς
ἐπὶ τῆς πελοπόδου καὶ γαλιάδας; καὶ ὅτι γα-
λίαν διεληλυθῶτων ἐπὶ τῶν, τότε τῶ ψυ-
χῶν ἐκάθη εἰς τὸ ἴδιον τόπον ἀπὸ χε-
ται; τὰ δὲ μετὰ τὸ πύτων οὐδὲ ποῖς
ἀγαν ἀσελγασά τοις ἡρμῶσι λέξαν, μή-
τοιγα φιλοσόφῳ τριούτῳ. ποῖς γὰρ πλεὺ
ἀκραφνῆ πολυλείαν κατωρθώκοσι εἶδὼν
ἀκολασίαις ἐπαίδευσας σωζέσθαι, εἰ
καὶ τούτοις κακίαις τῆς αἰψῆς ἐφθασεν
δοτολαύσεσθαι. Πυθαγόρας πίνυ καὶ
Πλάτων καὶ Πλωτῖνος, καὶ οἱ τῆς ἐκεί-
νων συμμορίας, ἀθανάτοις ἐπὶ τὰς
ψυχὰς σωμομορῶσαντες, περὶ τῶν
καὶ ταύτας ἐφθασεν τῆς σωμάτων, καὶ
δημον ἐπὶ ψυχῶν, καὶ τὰς πλημμελοῦ-
σας εἰς σώματα κατὰ πῆλιν, ὡς ἐφθασεν
καὶ εἶδὼν μὲν πικροῖς εἰς πονηροῖς. εἶδὼν
δὲ ἀρπακίκοις εἰς λύκοις. εἶδὼν δὲ δολ-
εροῖς εἰς ἀλώπεκας. εἶδὼν δὲ ἀηλυ-
μανεῖς εἰς ἵπποισι. ἡ δὲ ἐκκλησία ποῖς
δαίσις ἐπομῆ λόγῳ, φάσκει τῶ ψυ-
χῶν σωδημορῶσαντων τῶ σώμα-
τι, καὶ οὐ τὸ μὲν περὶ τὸν, τὸ ὅτι ὑπε-
ρον καὶ πλεὺ ὀρεγῶσι φρενοβλά-
σει. διὰ ταῦτα τοῦ τὰ πονηρὰ καὶ
ὀλέθρια δόγματα, μάλλον δὲ ληρή-
ματα, περὶ τὸ ἐπομῆ εἶδὼν ὁσιωτάτοις
ἡμῶν, εἰς ἐν σωτηρίῳ, ὁπρὸς τῶν
ἐν τῶν τῆ ὑποστασῶν ἐκείσιν, καὶ
ἐκαστὸν τῆς αὐτῆς κεφαλῆων κατὰ
κρίνας τε καὶ ἀναδεματίσαι μετὰ τῶ
δυσσεβοῦς ὀρεγῶσι καὶ πάντων τῆς
τὰ ποιῶντα φρονουῶτων, ἢ φρονησόν-
των εἰς τέλος.

bunt : alia in caelestem quem-
dam locum per iudicium elata,
felicitate fruuntur pro vitæ me-
ritis. Est autem in promptu hu-
ius sententiæ absurditatem per-
spicere. Quis enim eum docuit
millenarias istas annorum con-
versiones, & quod † post mil-
lium annorum decursum vna-
quæque anima ad suum perue-
niat locum? Quæ vero his inter-
ferit, ne a procacibus ipsis quam-
uis libidinosis, congruum esset
dici, nedum a tali ac tanto phi-
losopho : quippe eos qui vitam
puritate plenam ad extremum
vsque duxerunt, cum intempe-
rantibus & puerorum amatoribus
coniunxit, eisdemque bonis
vtrosque frui dixit. Pythagoras
ergo, & Plato, & Plotinus, alii-
que horum sectatores, qui vni-
co consensu animas immortales
esse fatentur, eas corporibus
priors affirmant, & esse quam-
dam animarum multitudinem,
& quæ delinquant, in corpora
demitti, vt dixi. & pigrorum
quidem animas abire in asinos,
rapacium vero in lupos, doloso-
rum in vulpes, mulierum amore
furentium in equos. Sed eccle-
sia diuini adstipulans scripturis,
animam vna cum corpore crea-
tam affirmat, non alterum alte-
ro prius, vt vecordi Origeni vi-
sum est. Propter has igitur ne-
farias & perniciosas opiniones,
imo potius nugas, vos hortamur,
o sanctissimi patres, vt in vnum
collecti, subiectam expositio-
nem diligenter perlegatis, & sin-
gula eius capita damnetis, & ana-
thematizetis vna cum Origene
omnes qui idem sentiunt, aut
sentient ad finem.

† Plato. post
trium mil-
lium anno-
rum decur-
sum.

Plato ibid.